

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az egyházfegyelemről.

(Folytatás és vége.)

Adva van tehát a törvényt készítő zsinati atyák számára a 4 fő fegyelmi büntetés: 1. Lelkész általi megintés 2. Presbytérium előtti megdorgálás. 3. Urasztalától való több kevesebb időre szóló eltiltás. 4. Mint legutolsó fegyver, vagy inkább operáló kés: a kiközösítés. Ezek közé felvehető s beosztható volna azután részint a nagyobb választék kedvéért, részint mint súlyosbítás: a) a választók és választhatók közül való törlés; b) az ítéletnek a szószékből való publikálása; c) az egyházi földek bérlési jogától való megfosztás; d) a harangozásnak, kántori, lelkészi szolgálatnak megtagadása.

Hogy azután az egyházközségi bíróság, vagy a presbytérium ítélete ellen az illető felelőse lehetne, s hova, s mely egyh. felsőbb hatóságé volna az utolsó szó, ezek már elvi, s részletkérdések. Mindenesetre a törvény teljessége s a célon esetleg túllövő falusi ítéletek korrigálása szempontjából szükséges a felsőbb egyházi hatóságok bevonása is, bár sokkal súlyosabban esik latba a falusi egyszerű ember előtt saját környezetének, ekézsiájának kárhóztató ítélete, mint egy magasabb, de távol levő hatóságé, melynek tagjait talán soha sem látta, s látja.

Az egyháztagokat 3 csoportba oszthatjuk be. Vannak renitensek kik kötelességet egyáltalán nem akarnak ismerni, de a jusszt azért nem hagyják s lármáznai a legjobban tudnak. Vannak tétovázók ingadozók, kik hallgatva, meglapulva lesik, hogy hova sül el amazok munkája, akciója, s addig is vagy nem vagy vonakodva, s részben tesznek eleget kötelességüknek. S vannak végül még mindig nagyobb számban — hái' Istennek — akiket aggaszt az Ekkla jelenlegi helyzete, s jövője, kik nemcsak a jogot kiabálják, hanem kötelességeiknek is eleget tesznek; kik legfeljebb csak azért zugolódnak, hogy nekik kell papot, tanítót

fizetni, templomot, iskolát stb. fentartani amazok számára is. Ez az állapot így bizonyosan nem maradhat s ennek ma, nálunk egyedüli orvossága a legmesszebbmenő fenytést is lehetővé tevő egyházfegyelem, mely egyedül alkalmas arra, hogy a renitenseket megfékezze, a tétovázókat megerősítse s az egyház jövője miatt aggódó jobbak bizalmát s kedvét visszaadja.

Sokan vannak — tudom — kik a kiközösítésig menő egyházfegyelmet olyan ócska fegyvernek gondolják, mely nagyon könnyen visszafelé sülni lehet! Ez azonban még nem indokolja meg azt, hogy annak eshetőleges használatát már eleve kizárjuk. A törvényalkotó zsinati atyáknak minden lelkésztől fel kell tételezni annyi judiciumot és prudenciát, hogy el tudják bírálni, mikor melyik fegyvernek használatára van szükség, s hogy nem fognak a maláriát terjesztő szunyogra 30¹/₂-es ágyúval lövöldöztetni s ha mégis kivételesen úgy lenne is, mindig meg volna a lehetősége a felsőbb hatóság reparációjának.

A papiros normális időkben is elbirja a legszigorubb egyházfegyelmet is. A rendkívüli idők és viszonyok épen rendkívüli eszközöket igényelnek. Ezeket a rendkívüli időket éljük most, amikor egyházunkat ezt a mustármagból felnőtt, terebélyes fát kívülről vihar tépi, belülről féreg rágja; amikor egyházi felsőbb hatóságaink folyton hangoztatják jelentéseikben, s a különböző gyűléseken a bajoknak eláradását, a veszedelmek özönét, a fenyegető jövőt, azonban nagy részben végre nem hajtható határozatok hozatalánál egyebet tenni alig alig tudnak. Nagy a különbség, mely a romániai és magyarországi ref. egyház helyzete között van, s amelyet az egyházfegyelem megalkotásánál figyelembe kell venni. Vannak talán sokan, kik a magyarországi enyhébb fegyelmi törvények átvételét kívánják, már csak az egység kedvéért is. De ha más törvénycikknél vagy §§ oknál amugy is van különbség, miért épen a fegyelem lenne az, amiben egységesnek kellene lennünk akkor, amikor épen itt nélkülözzük legjobban azt, ami nélkül magyarországi testvéreink nem szükölködnek, t. i. az államhatalom hathatós támogatását annak érvényesítésénél, végrehajtásánál. Ha sem ez nincs, sem az a belső erő nincs, vagy nem lesz meg egyházi törvényeinkben, mely a világi hatalom segítségét nélkülözhetővé teszi, irott malszt és nem törvény lesz az.

Vannak, kik úgy vélik, hogy a szigoru egyházfegyelem a szekták térfoglalását segitené elő. Én az ellenkezőről győződtem meg. Ismerek egyházat, amely nagyon-nagyon beteg volt, annyira, hogy állapota napról-napra reménytelenebbnek látszott.

A hivatásos orvosok egymásután rendelték a törvény által engedélyezett szirupos orvosságokat, hiába. Nem ezekre, hanem drasztikus, falusi dögönyözésre volt szüksége a betegnek. Ma már túl van a krízisen, erősen lábadozik. És az erős dögönyözés ellenére, vagy talán éppen azért, a betegnek egyetlen tagja sem ment ki a helyéből, pedig 2 éven keresztül 2 hetenként tartottak idegen baptista apostolok propaganda istentiszteleteket, s ugyanabban a községben a gör. kath. egyházban, hol a gyepelő a hivek közé van dobva, hol csak az fizet, aki akar, erősen tért hódított az orthodoxizmus és a pocaitizmus.

És ha a kiválósoktól félőknek igazuk volna is?! Gyümölcsfáinkat vágjuk, gondozzuk, s ha mégis egy egy ág száradni kezd, s romlását semmiképen nem tudjuk megakadályozni, nem várjuk meg, hogy majd a szél letöri, hanem levágjuk magunk, mert nemcsak hogy gyümölcsöt nem terem, hanem egyenesen veszedelmet jelent az egész fára nézve is. És ez nem sántító hasonlat. Szóról szóra alkalmazható egyházi életünkre is.

S ha mégis volnának egyházak, amelyekben talán a hasznónál nagyobb bajok okozója lenne egy ilyen szigorú fegyelmi törvénynek egész terjedelmében való életbeléptetése, vajjon oké ez arra hogy annak lehetőségét elvágjuk azon ekklák számára is, amelyek pedig — hiszem — többségben vannak s amelyek élni akarnak, de a megélhetésre más utat s lehetőséget sem maguk nem tudnak találni, sem más nem tud ilyet a számukra mutatni. Ám ne alkalmazzák ott azokat a §§-okat, ahol talán veszedelem nélkül nem alkalmazhatók, de adassék meg a lehetősége, hogy ne suttyomban, hanem jogosan, törvényesen alkalmazzassák ott, ahol alkalmazni lehet is, kell is.

Az egyetemes egyháznak alapja, gyökere a gyülekezet. Ezen nyugszik az egyházmegye, egyházkerület, zsinat. Ha gyenge, omladozó az alap, szomorú sors vár a felépítményre is. Az alapot kell tehát sziláddá, erőssé tenni, s akkor szilárdan, erősen áll a falépítmény is. Az alap megszilárdítására pedig nemcsak szerintem, de ma már nagyon sokunk szerint csak egyetlen eszköz, egyetlen lehetőség van ma: a legmesszabb menő intézkedésekre lehetőséget nyújtó egyházfegyelem.

Videant Consules!

Vámfalu.

Kolos Vince, ref. lelkész.

A rabszolgaság eltörlésének centennáriuma.

Ez az 1933 ik esztendő a századik évfordulója annak a merész elszánt, nemesen keresztyén határozatnak, amelyet az angol parlament hozott a rabszolgaság eltörléséről az angol dominiumokban. Ezáltal jó példát adott a többi államoknak is. Ezen határozat értelmében egyetlen év alatt, vagyis 1834 folyamán 700 000 rabszolga szabadult fel csak az angol gyarmatokon. Ezáltal a világ legszörnyűségesebb bűne töröltetett ki az emberiség történetéből. Krisztus lelkének bámulatos diadala volt az.

Hogy jelentőségét teljesen megértsük, ismernünk kell magát a rabszolgaságot kissé közelebbről. Lord Palmerston így summázta azt: „Ha egy nagy rakásba összegyűjtenők mindazt a vétket, amit az emberiség a teremtés óta e mai napig elkövetett, nem mulná felül azt a temérdek vétket, amit az emberiség a rabszolgaság pokoli vétkével elkövetett.“

Igy indokolja meg súlyos állítását:

Afrika volt a fő rabszolga-vadászterület. Az európai rabszolgakereskedés 250 esztendeje alatt több, mint 12 millió rabszolgát hajóztak ki onnan a tengereken tulra. Azt szokták mondani, Anglia vezetett ebben a szörnyű kalmárkodásban. Nem így áll a dolog. Már Kolumbusz Kristóf hozott magával indiánokat és árulta őket. Örök dicséret illeti Izabella spanyol királynét, hogy megszánta, szabadon bocsátotta és visszavitette őket Dél-amerikába. A portugáloknak 50 esztendővel azelőtt, hogy Hawkins admirális megkezdte az angol rabszolgakereskedést, már óriási rabszolga-piacuk volt Liszabonban, ahol 1539-ben 10,000 néger rabszolgát adtak el.

Ember még sohasem szenvedett annyit, mint ezek a rabszolgák. Vértfagyasztó kinszenvedéseik minden lépését vérontás jelezte.

Váratlan rajtaütéssel bekerítették a rabszolgakereskedők egy-egy néger avagy indián falut éjszakának idején. Felgyújtották az egész falut. Ekkor vérszomjas üvöltésekkel felriasztották a lakosokat. Az öregeket könnyörtelenül legyilkolták. A fiatalokat elfogdosták, megláncolták, járomba fogták és utnak indították a kikötő felé hosszú kínos gyötrelmes uton, ami hat hónapig is eltartott. Közben embertelen hajcsárok véresre korbácsolták, éhezettették, szomjaztatták őket a végkimerültségig. Temérdek sokan el is pusztultak az uton.

A hajó némi változást hozott De csak változást és nem enyhülést. Egy 500 tonnás kis hajó fedélzete apró zárkákra volt osztva. Egy zárka magassága nem volt egy méter, szélessége alig 30 cm. egy egy rabszolga számára. Ide volt bepréselve 562 szerencsétlen rabszolga megláncolva, padlóhoz békózva. Tucattjával pusztultak el ebben a rettenetes bűzös zsufoltságban, friss levegő és ivóvíz hiányában. A hivatalos feljegyzés egy ilyen rabszolga hajó megérkezése alkalmával a rabszolgák állapotáról minden képzeletet felülmul. Egyenesen hihetetlen.

Egy alkalommal egy tisztviselő elrendelte, hogy a rabszolgákat bocsássák szabadon a fedélzeten, hogy levegőt és vizet kapjanak. Leirhatatlan jelenet következett erre: „Özönölve tödultak elő börtöneikből a rabszolgák, mint a méhek a kas keskeny nyílásán, mignem az egész fedélzet zsufolva lett velük. El sem lehetett képzelni, honnan bujtak elő ilyen temérdeken, hol lehettek ezek annyian bepréselve. Egy kevés ideig friss levegőt élveztek aztán ivóvizet hoztak nekik. Irtóztató jelenet következett erre. Mint az őrütek, úgy estek neki a víznek. Semmi fenyegetés, semmi ütlegetés nem tudta visszatartani őket. Valósággal viaskodtak egymással éktelen sivitások között, hogy a mindenél drágább ital egyetlen csepjéhez hozzá jussanak”.

Uj változást jelentett az ültetvényekre való megérkezés. Itt már elegendő friss levegőt és ivóvizet kaptak. Ámde alábbvalóbbak voltak a barmoknál. Egyáltalában semmi joguk nem volt. Gyermeküket szabadon eladhatta a tulajdonosuk. Házastársakat kénye kedve szerint elszakíthatott egymástól. Sorsuk a szüntelen való nehéz igavonás; véres ostorozásokkal, megcsonkításokkal. Mignem a korai halál véget nem vetett nyomorult életüknek.

És e szégyenteljes kalmárságból mérhetlen hasznot tettek zsebre keresztyén emberek. A politikai hatalomnak állandó képviselője volt benne. A társadalmi életet dominálta, a vallásit bemocskolta az.

Mignem előállott néhány nemes lélek, — Wilberforce, Buxton, Macaulay, Livingston — és halálos elszántsággal öntudatra rázták a nemzetet és 1833-ban kimondatták a parlamenttel a rabszolgaság eltörlését.

Azonban még mai napig is van vagy 5 millió rabszolga a világon. Főleg Kinában és Arábiában. Számuk a misszionáriusok előretörése folytán napról napra fogy. Ebben is Krisztus lelke diadalmaskodik.

Bokor Sándor.

A nagybányai egyházmegye leánykonferenciája.

A regényes szépségű és kincsekben gazdag Nagybánya városában sereglettek egybe az ottani ref. Nőszövetség és leánybibliakör szeretetteljes hívására egyházmegyénk bibliakörös leányai augusztus hó 19–21. napjain. Száznál több leány szívéhez talált utat a kiáltó szó zengése, kik megjelenésükkel arról tettek bizonyosságot, hogy a Jézusért fáradozni szent öröm, lábainál letelepedni felüdülés és áldásteljes boldogság.

A konferenciára érkezés legnagyobbbrészt 18 án, pénteken este megtörtént. Kedves, mosolygó arcu magyarruhás bányai leányok festői csoportja várta az állomáson az érkezőket s mindjárt a találkozás első percében kifejezésre jutott az a meleg, testvéri szeretet és közösség, mely véges-végig uralta az egész konferenciát.

A program egységes gondolatkört ölelt fel. Tolmácsa volt a jézusi hívásnak s rábírás kívánt lenni, hogy a leányszívek rádobogják, ajkaikkal felé zengjék: eljöttem, itt vagyok, hallottam, hogy nevémen szólítottál, neked adom az életemet, követlek téged!

A megnyitó áhitaton Oláh Sándor helybeli lelkész az utra mutatott reá, az ösvényt jelölte meg, mely Jézushoz vezet.

A bibliaóra 3 csoportban tartatott meg, Máté 4, 18–22. és János 1, 44–52. versei alapján. Vezettek: Debreczeni István, Kiss Bertalan és Kürthy Károly.

Előadásokat tartottak Kiss Bertalan, Gulya Géza, Debreczeni István, Makay Miklós, Papp Zsigmond, Kürthy Károly és özv. Szaplanczayné dr Sziklai Iona.

Vasárnap délelőtt prédikált Kürthy Károly Ján. 11, 28. b. alapján, délután imádkozott Oláh Sándor, ígét hirdetett Debreczeni István Lukács 9, 57–62. alapján. Ennek keretében a helybeli ref. dalárda Veress Ferenc szakavatott vezetése mellett hatásosan énekelt, Kürthy Károly pedig költeményeiből olvasott fel.

Szombaton este Kovács Gyula presbiter szóőjének lankájából fénylő tábortűz világított a messzeségbe le. Körötte kipirult arcú leányok küldték a csillagok magasán tulra lelkük áhitatának imádságos galambjait és zengték hála énekeik Istent kereső melódiáit.

Hétfőn a Petőfi tanyához rendezett kiránduláson, mely szintén a nagybányaiak kedvességét és szeretetreméltóságát bizonyította, Kiss Bertalan utazó titkár ismertette a Leányszövet-

ség ügyrendjét s kérte az egységes s annak szellemében való állásfoglalást és munkábaállást minden tag és kör részéről.

Azután a konferencia áldásairól következett a beszámoló. Szellő sem suttogott, levél se rezzent. Ünnepi csendben vigyáztak a szálas fenyők, lesték a leány orcák sugaras szépségét, melyre enyhe pirt csókolt a magukba szállás, a lelkükbe nézés imás áhitata. Vezényszóra nem lehetett volna fejeiket alázkodóbbra parancsolni, mint mikor szívök érzésvilágának a legőszintébb szavait keresték és találták meg, hogy azután omoljon ajkaikról az, mint a közelben siető patak üde, kristálytisza vize. Egyiknek a szava pompátlanul egyszerű volt, mint a kéklő ég, másikéra felhő ereszkedett, mint halvány hold a sebzett rózsatőre, ennek meg-megcsukló zokogásán panaszolt a múlt, annak bünbánat-égette lelkére omoltak fátyolos szemének pergő gyöngyei.

Ezek láttán mégis az a kép elevenedett meg előttem, mikor himes réten bokrétát kötöz száz leány. Egyik fehér virág után nyu!, másik piros színűt szakaszt, harmadik nefelejts kékségét hozza s a negyedik és a többi is azon van, hogy szinpompás legyen a csokor, mint a patyolatos álom, tündéri, mint csilló korona Hamupipőke fején, hiszen annak adják, akit szeretnek s aki őket szereti.

Virágot szedtek, bokrétát kötöttek csokorba a konferencia áldásairól beszámoló leányok is. S annak minden szálát, annak minden szirmát — nekem legalább úgy tetszett — Jézus elé hordták, szegekkel átvert kezeire szórták hódolatul... Percekig temetői csend volt, zarándok lelkek kis csapata glóriás Golgotához ért!... Azután a kezek egybe kapcsolódtak, a szívek egy érzésben dobbantak meg, annyi sok szem egy könnyet sirt, a bucsunak könnyét, az ajak pedig megcsuklón énekelte: „Hogy-ha itt tán nem is: ott az égi honba fenn, Jézusunk kebelén, Isten velünk viszontlátásra”!

Kürthy Károly.

Egyházmegyei közgyűlés.

A nagybányai egyházmegye szokásos őszi közgyűlését folyó hó 19-én tartotta Szatmáron. A közgyűlésen az alkotó tagok — kettő kivételével — mind megjelentek.

A tárgyalás megkezdése előtt a XC. zsoltárt énekelték el a közgyűlés tagjai, melynek elhangzása után Széll György esperes mondott klasszikus szépségű imádságot. Majd dr Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok nyitotta meg a közgyűlést: „A legutóbbi közgyűlésünk óta — mondotta — nem sok válto-

zás történt az egyházak helyzetében. Annyit azonban örömmel állapítottam meg a püspöki látogatás alkalmával, hogy az egyházak belső, hitéletében jelentékeny fellendülés történt, ami természetesen elő fogja mozdítani az egyházak anyagi fellendülését is. Azért, ha a külső építésben a nehéz gazdasági viszonyok akadályoznak is, annál nagyobb erővel kell végeznünk a belső építés munkáját és ápolnunk, erősíteniük kell az emberek szívében a hitet, amely a legnagyobb megtartó erő. Kérésétek először Istennek országát és az ő igazságát és ezek mind megadatnak nektek! Ezeknek a bibliai igéknek hangoztatásával nyitom meg közgyűlésünket."

A tetszéssel fogadott gondnoki megnyitóbeszéd után a közgyűlés tárgysorozatának megállapítása és a megjelentek számbavétele következett. Majd a szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve olvastatott fel, melyből örömmel értesültek a közgyűlés tagjai, hogy a Kovássy Ákos elhunytával megüresedett egyházmegyei világi tanácsbírói tisztségre a szavazatok nagy többségével Simó Lajos halmi földbirtokos választotta meg, aki is az esküt letévén, az esperes ur által meleg szeretettel üdvözöltetett a közgyűlés részéről és ígérte, hogy az iránta megnyilvánult bizalomra igyekezni fog mindenkor méltó lenni.

Az esperesi jelentéshez fűződő határozati javaslatokat egyhangulag elfogadta a közgyűlés, melynek rendjén köszönetet szavazott Püspök urnak az egyházmegyében tett látogatásért, amely nemcsak a mai idők sok megpróbáltatása miatt volt áldásos hatással hűveinkre, hanem azért is, mert ezekben a gyülekezetekben 1825 óta nem volt püspök látogatás. Az időszaki változásokról szóló jelentésből tudomásul vette a Kiss Sándor misztófalui lelkész nyugdíjazását valamint Báthory Zsófia hiripi és Ferenczy Károly görbedi lévita tanítónak választását. Az erdőszádai leányegyház azon sérelméből folyólag, hogy a politikai hatóság két ízben is kötelezte egyházat más vallásu halottaknak sirhely adására, utasította lelkészeket, hogy ilyen esetben kérjék meg a hatóságokat köztemető kijelölésére. Több egyház adókulcs változtatását jóváhagyta és hozzájárult a misztófalui lelkészi díjlevél javításához. Ugyancsak visszaadta a józsefházi egyház autonomiáját is. Ottmayer Erzsébet kishábonyi és Báthory Erzsébet hiripi tanítónők az esküt letévén, esperes ur által buzdítottak magasztos hivatások betöltésére.

A lelki ügyekről szóló jelentést, valamint a számvevőszék és lelkészértekezlet jelentéseit is jóváhagyólag tudomásul vette közgyűlés. Végül a máramarosszigeti egyház és liceum ügyeinek

tárgyalása rendjén a liceum igazgatótanácsának tagjaiul megválasztotta Magoss Ferencet, dr Harcsár Gézát, dr Nagy Sándort, Karádi Györgyöt és dr Lingvay Lajost.

Délután az egyházmegyei bíróság ülésezett, melyen mindössze egy közigazgatási és egy fegyelmi ügyben kellett ítéletet mondania.

IRODALOM

Előfizetési felhívás. Egyházi összejövetelek rendezése közben szükség van különféle vallásos versekre. Ismételten keresik nálam a „Vallásos költemények” című könyvemet. Ez a könyv azonban teljesen elfogyott. Az újabb irodalom termékeiből van azonban kéziratban rendelkezésem alatt több mint 1500 vers, amelyből összeállítottam egy kötetre való anyagot. Kiadnám, körülcélól 25 iv terjedelemben, lexikon oldalas nagyságban a „Vallásos költemények” című gyűjtemény II. kötetét, ha az előfizetők jelentkezése a nyomdai költségek fedezésére reményt nyújt.

A szavalarra alkalmas vallásos költeményeket alábbi csoportosítással rendeztem sajtó alá: 1. Isten. 2. Jézus. 3. Szentlélek. 4. Pátriárkák, Próféták. 5. Jézus élete a) Jézus születése, b) Jézus beszédei, munkái, c) Jézus szenvedése, halála, d) Jézus felmagasztaltatása. 6. Apostoli és egyházi atyák. 7. Ünnepek a) Advent, b) Karácsony, c) Ó-év, d) Újév, e) Virágvasárnap, f) Nagypéntek, g) Husvét, h) Áldozócsütörtök, i) Pünköst, k) Reformáció. 8. Reformátorok a) Luther, b) Kálvin, c) Zwingli, Melancthon. 9. Magyar reformáció. 10. A biblia. 11. Egyházi élet a) Istentisztelet, b) gyülekezet, c) egyházszereket, d) templom, e) parókhia, f) harang, g) orgona, h) iskola, i) presbiterium, k) nőszövetség, l) ifjúság, m) vasárnapi iskola [gyermekszavatra alkalmas versek különféle esetekre beosztva], n) diakonissza, o) vasárnap, p) belmissziói összejövetelek, r) temető. 12. Munka az egyházért a) Hivogatás, b) Megtérés, c) Szolgálat. 13. Hit, bizodalom, remény. 14. Szeretet, testvériség. 15. A hit harca. 16. Misszió a) zsidó, b) pogány. 17. Halál. 18. Örökélet. 19. Példázatok, regék. 20. Keresztyén családi élet. 21. Fajszeretet. 22. Természet, évszakok a) tavasz, b) nyár, c) aratás, d) ősz, e) tél.

E vaskos kötet előfizetési ára 300 Lei. Az egyházak címére elküldtettem az előfizetési felhívást levelező lapokon, hivatkozással arra, hogy a kötet tartalmát jelző részletes kimutatást, mivel azt egy levelező lapon közölni nem lehetett, az egyházkerületek hivatalos lapjaiban olvashatják meg.

Ezton is felkérem azért az egyházak és iskolák vezetőit, nőszövetségek és ifjusági egyesületek elnökeit, hogy akár maguknak, akár egyházuk és egyesületeik könyvtára részére e könyvet megrendelni sziveskedjenek. A könyvet csak megfelelő előfizető jelentkezése után adom nyomdába. Zilah, 1933. szeptember 4. *Kádár Géza.*

Középiskoláink 1932—33. évi tanulmányi eredménye.

A királybádogmelléki ref. egyházkerület középiskoláinak 1932—33. évvégi tanulmányi eredménye a következő volt:

F. sz.	Az iskola neve	Beiratkozott	Osztályoztatott	Átment évvégén	Átment szept.-ben	Átment összesen	Összesen %	Ismétel	%	Megjegyzés
1.	Nagyvárad ref. leánygimnázium	115	110	92	9	101	91.8	9	8.2	
2.	Szalmári ref. fiuliceum	176	169	119	38	157	92.9	12	7.1	
3.	Szalmári ref. leánygimnázium	95	90	79	8	87	96.7	3	3.3	
4.	Szalmári ref. felső kereskedelmi leányiskola	39	34	23	7	30	88.2	4	11.8	
Összesen		425	403	313	62	375	93.0	28	7.0	

Az általános eredmény tehát igen kedvező, hála a tanári karok szakavatott és fáradhatatlan munkásságának s növendékeink szorgalmának mellyel meghálálni igyekeznek az iskolák fenntartására hozott súlyos áldozatokat. Egy átment növendék taníttatása a fenntartónak L. 6451-be került.

HIREK

Szégdíjlelkészli kinevezések és áthelyezések egyházkerületünk területén 1933 július 1-től: *Kápláni diszlokációk 1933. július 1-től.* Szilágyi Sándor Szalárd, Makay György Nagyvárad-Rét, Szennyesi József Nagyvárad Velence, Molnár Zoltán Tenke, Nagy István Nagyvárad Ujváros, Kenéz János Nagyszalonta, Lengyel József Belényessonkolyos, Wég-

hofer Sándor Szatmár, Márton Ferenc Nagykároly, Molnár Károly Nagyvárad-Ujváros, Orth Győző Oravica, Barcsa Sándor Poklostelek (h. lelk.), Varga Béla Érkörtvélyes, Bokor Sándor Ujmosnica, Kiss Géza Kispereg, Gavallér Nagyszalonta, Osváth Ernő végzett theológus Baselbe meggy tanulmányainak folytatása végett.

Adakozás. A borossebesi Nőszövetség pár lelkes tagja felettébb érezve a borosjenői testvér egyházközségük iránti felelősséget, gyönyörű példával járt elől, elsőnek nyújtván ki a haldokló egyházközség felé mentőkezüket: 900 Leit küldtek be a borosjenői ref. egyházközségnek. A lelkes adakozók nevei: Ref. Nőszövetség 300 Leit; Todica Péterné 200 Leit; Biró Sándorné 200 Leit; Pathó Zsigmondné 100 Leit és Killik Irma 100 Leit.

Református tanítóképző intézetet akar felállítani a cseh-szlovákiai magyar ref. egyház. Az Egyet. Konvent tanügyi bizottsága a múlt hónapban bocsátotta ki e tárgyú felhívásait, melyben a konventi ülés határozata alapján az intézet fenntartási költségeihez

lélekszámonként 50 fillér (250 Lei) évi hozzájárulást kér a gyülekezetektől s a presbyteriumoknak szept. 1-ig kellett nyilatkozni, hogy vállalják e a hozzájárulást.

Jókarban levő, kaszáll harmóniumot keresek megvételre Ajánlatok a következő címre küldendők: Lelkészi hivatal Atea—Atya. Szatmár megye.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz. L. H-r. A cikk ügyében levelet küldök. Közlését addig függőben tartom. — **B. M. Ny-d.** A harmadik cikkre nézve ugyenezt üzenem — **N. E. I-a.** Az értékes ismeretést köszönöm.; de hogy kon-tárkodtam volna bele a rövidítéssel!

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

5682—1933 I **Pályázat** a nagybányai ref. egyházmegyében lévő misztótfalui ref. egyház lelkészi állására. J a v a d a l o m: 1. Lakás és kert természetben 1 katasztrális hold és 1442 négyszögöl területi házastelken, melynek állami és községi adóit az egyház fizeti. Jelenben a lakás a fitanítói lakás. 2 Kézpénz 24000 azaz huszonnégyezer lei, havi előleges részletekben. 3. Fajándékoság 20 köbméter, kemény hasáb tűzifa beszállítva a lelkészi udvarra. 4. Stóla egyházkerületi rendelet szerint. 5. Állami fizetés kiegészítés, melyért az egyház nem szavatol. Kötelesség: a misztótfalui egyházban és a hozzátartozó szórványokban a lelkészi teendők végzése az E. T. és egyházkerületi szabályrendeletekben foglaltak szerint. Ez a díjlevél felsőbbhatósági megerősítés alatt áll. Az állás azonnal elfoglalandó a választás jogérvényessé válta után. Pályázati kérvények szabályszerűen szerelve e pályázati hirdetésnek közzétételétől számított 3 hét alatt adandók be Széll György esperesnél, Oraşul Nou—Avasujváros, Szatmármegye, Oradea—Nagyvárad, 1933 szeptember 30 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Oradea—Nagyvárad
Calea Victoriei (Kolozsvári u.) 61.

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Irattérjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Az iskolai nyomtatványok pótlására igen gyakran 10–20 lei értékű árut kérnek utánvét mellett m. t. Megrendelőink. Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az egyszáz leies aluli rendelésnél annak értékeit és portódiját vagy postabélyegeken, vagy postautalványon előre sziveskedjenek beküldeni. Teljes tisztelettel: Kálvin-nyomda.

A 2759–1933 sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki pecsét-bélyegzőt 75 leiért szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a Kálvin könyvnyomda, Oradea.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A szatmári főgimnáziumért.

Egyházkerületünk egyetlen főgimnáziumának, a négyszázados, ősi szatmári főgimnáziumnak fenntartó testülete újjászervezés alatt van. Az igazgatóság megküldötte felhívását mindazokhoz, akikről úgy tudja, hogy a fenntartótestületi tagsággal járó terhet elbirják, de azt is tudja, hogy van szívük és lelkük e teher vállalására. Bár az akció és maga a felhívás széles körben ismeretes, mégis szükséges hogy fontosságát e helyen is kihangsúlyozzuk és e mozgalmat egyházkerületünk minden számot tevő tagjának támogató jóindulatába ajánljuk. Különösen két irányban hívjuk fel a figyelmet és kettőt kérünk mindazoktól, akik anyaszentegyházunkhoz főképp hivataluknál, vagy tisztségüknel fogva is hozzátartoznak.

Az egyik az, hogy minden hivatalos egyházi egyén kövessen el mindent, hogy úgy az egyházak, mint testületek és egyesek lépjenek be a fenntartók közé. A testületek között elsősorban az énekkarok, aztán a nőszövetségek, azonkívül más, az egyháztól független testületek, melyekben döntő szava van a lelkésznek, tanítónak, presbitereknek. Ilyenek különösen a szövetkezetek melyekben a tagoknak legkönnyebb belátni, hogy mily nagy szükség van iskolára, mely a falu a yagi ügyeinek intézésére képzett embert és vérünkből való vért neveljen. A nőszövetségeket külön is felhívta az egyházkerületi közgyűlés a szatmári főgimnázium támogatására, évi adományok küldésére. Legalább a tehetősebbek úgy tegyenek eleget a felhívásnak, hogy lépjenek be a fenntartó testületbe.

A másik irányu kérés a lelkipásztorokhoz szól. Titeket kérünk testvéreim a nagybányai egyházmegyei lelkészek, hogy kövessétek példánkat és mondjátok ki értekezleteiteken, hogy ti is vállaljátok — minden egyházmegyében —, a tagsággal járó

megterhelést. Jól tudjuk, hogy ma nagyon sokan, szinte a legtöbben nehéz gondok között, súlyos próbáratevő anyagi helyzetben éltek. Azt is érezzük, hogy 300 Lei ma már jelentős összeggé vált és számtalan helye van. De ez különösen akkor sok, ha egyszerre kell kifizetni. Ellenben az év tízenkét hónapjára felosztva, havonta 25 leu elenyészően kis összeggé lesz, melyet talán kivétel nélkül mindenki el tud nélkülözni annál is inkább, mert sokszor kevésbé fontos, vagy épen haszontalan célra is elkölti. Havi 25 leu a kongruából levonva olyan összeg, melyet nem érzünk meg, de melyből ha mindnyájan felajánljuk, egy tanár havi fizetését tudja az iskola fedezni. Vagyis az végeredményben annyit jelent, hogy *az egyházkerület lelkészi kara egy tanszékalapítványt létesít a kerület egyetlen főgimnáziumában.* Gondoljátok meg, hogy erkölcsileg is mit jelent ez. Jelenti azt, amit egyik lelkes világi férfiú érzett, midőn valósággal meghatottan nyilvánította örömét és elismerését a nagybányai egyházmegyei lelkészi kar határozata fölött. Aztán jelenti a példát, mely nem maradhat követés nélkül. De jelenti, ami a legértékesebb, azt az egységes ragaszkodást és féltő szeretetet, mellyel a kerület lelkészi kara egy szívvel-lélekkel ideáll a maga nyomoruságában is a gondokkal küzdő almamater mellé. Vagy gondoljátok meg, hogy mit jelentene annak az ellenkezője. Ha nem volna annyi megértés, lelkesedés és áldozatkészség épen abban a testületben, melynek ezek legsajátosabb tulajdonai kell hogy legyenek; ha épen azok lennének szűkkeblűek, akik legtöbbet kaptak, ha nem is ettől az intézettől, — de általában az iskolától, — milyen megítélést eredményezne és milyen erkölcsi következményeket teremtené meg!

De ez nem következhetik be! Ha nem forrt össze ezzel az iskolával mindenki a múltban, forrjon össze a jelenben és a jövőben, a jövőnek hozzánk legközelebb álló reménységei a mi fiaink: a pap- és tanítófiúk által. Ebben az évben husz pap- és tanítófiú tanul már itt, de ide kell jönnie minden kerületünkben levő lelkész és tanító fiának. Viszont ez csak úgy lehetséges, ha elsősorban mi segítjük elő ennek az intézetnek nyugodt működését.

Most a megújulás korát éli. Lefokozásából most fejlődik újra: tanulói ebben az évben fognak ismét érettségizni. Növendékeinek száma évről évre szaporodik s a vidékiek száma is fokozatosan növekedik. Ebben az évben már felül van a 40%-on. Tanári kara is megújult, fiatal, kiválóan képzett tanárokkal, élén agilis és nagyszerű képességű igazgatójával, ki legfőbb felada-

tánbk az intézet mintaszerű fejlesztését tekintti. A vidéki tanulók elhelyezésére a szatmári egyház legmodernebb épülete szolgál, melyben a tanítónőképző és vele kapcsolatos leányinternátus volt a képző bezáratásáig. Benne kitünő és aránylag olcsó el- látást nyernek s amellet gondos nevelői tanári felügyeletben részesülnek.

Mindez azt bizonyítja, hogy az ősi iskolában ismét a fejlődés kora kezdődik és mindent meg kell tennünk, hogy a fejlődés minél magasabb fokára emelkedjék. Nem elég csak megtartanunk, hanem tisztos multjához méltóan ismét fel kell virágoztatnunk. Ez pedig a mi kötelességünk, lelkipásztoroké, kiket Isten arra hívott el, hogy a soha nem csüggedő hit ébrentartói és a magyar lélek őrállói legyünk minden időben.

Debreczeni István.

A Református Jövő kibővítése.

Adventre a Református Jövőt már kibővített formájában szeretnénk megjelentetni. Négy oldal helyett tizenhat oldalon, tehát igen számottevő terjedelemben, de amellet olyan árral, ami lapunkat valószínűleg Románia legolcsóbb magyar lapjává teszi. [Számonként 2 Lei negyedévre 13 Lei, félévre 26 Lei, egészévre 52 Lei]. Hol állunk mi előfizetői tábor, megalapozottság, tőke tekintetében a Magyar Néptől s az mégis ugyanakkora terjedelemben, hirdetésektől is támogatva, példányonként éppen kétszer annyiba kerül, mint a mi kibővített ujságunk. Az egyházi lapok pedig aránylag háromszor, négyszer olyan drágák. Világos, hogy a lapot ekkora terjedelemben ilyen ár mellett, csak áldozattal tudjuk kihozni. Önzetlen szolgálat, rengeteg utánna járás, nem kimélt fáradság, tekintélyünk minden latba vetése szükséges. A lap nem üzlet, hanem elsősorban a belmissziói munkák szerve sajtó orgánuma, másodsorban református és keresztyén öntudatot mélyítő református néplap. Mikor kiadjuk, az a gondolat és meggyőződés vezet, hogy a lapra ugy a belmissziói munkának, mint magának a református társadalomnak szüksége van. S szüksége van rá mindenekeelőtt az egyházkerületnek, amely az elrendelt és legtöbb helyen meg is indult belmissziói munkák egységes menetét, komolyságát, egyöntetűségét csak egy ilyen lap által biztosíthatja vagy legalább is munkálhatja.

Kerületünk több száz belmissziói alakulata, elkezdve a vasárnapi iskoláktól, a férfiszövetségig és az egyházi énekkarokig,

mint fenntartó testület kell álljon emögött a lap mögött, amely amilyen mértékben családi néplap, olyan mértékben belmissziói sajtó orgánus kíván lenni. Valaki azt mondotta, hogy a lapban az unokától a nagyapáig mindenki meg kell találja a magáét. Isten segedelmével talán sikerülni fog úgy megcsinálni, hogy ez valóban így legyen. Az énekkaroknak éppenugy meg lesz a rovata, mint a fiu, leányifjuságnak, férfiszövetségnek, vasárnapi iskolás gyermekeknek és a külmisszióknak. Ezen felül meglehetősen rész lesz, amelyik általános jellegű mondanivalókat, cikkeket, híreket, építő olvasmányokat, apró érdekességeket, ismeretterjesztőt fog hozni. Sokakat aggaszt a szerkesztő bizottság Nagy kérdés mindenestre, hogy egyházkerületünk irói készségi lelkészei és tanítói, valamint a belmissziói munka elvi és módszerei kérdéseivel foglalkozó vezetők tudásukat odaállítják e a lap szolgálatába? Erre azt mondhatom, hogy a körlevelemre írott válaszukban többen biztosítottak munkatársi készségiükről és én hiszem, hogy a lap körül amellet, hogy annak hasábjai mindig nyitva lesznek mindenki számára, lassanként egy teljes felelősséggel dolgozó szerkesztő gárda alakul ki, ahol mindenki kifogástalanul elvégzi a maga dolgát.

Az adminisztrációban változást jelentene, hogy a lap igyekezni fog minél nagyobb mértékben áttérni az előfizetői rendszerre. A példányonkénti eladás sokkal nehezebb, körülményesebb és ami a legnagyobb baj, nem ritkán a lelkész számára anyagi veszteséget is jelent. A csoportos megrendelőknak ugy a lap, mint a maguk jól felfogott érdekében, mindent meg kell tenni, hogy az előfizetési díjakat beszedjék. Így csak egyszer jelent nagyobb fáradságot, de az többszörösen meghozza kamatját abban a bizonyosságban, hogy nem kell rettegni, vajjon kiváltják e a lapot vagy nem? És igen sok ember van, aki hamarabb kifizeti egyszerre azt a negyedévi 13, félévi 26 vagy egészévi 52 Leit, minthogy minden egyes esetben előkeresse a 2 Leit. Ezért, mikor a lap ügyében ismét körlevéllel keresek meg e napokban minden lelkész, ill. tanító urat levelemhez előfizetési ivateket is fogok mellékelni. Ezekre az ivatekre nem a kiadóhivatálnak van szüksége, hanem a csoportos eladóknak s ezért azt ne is méltóztassanak visszaküldeni. Csupán a lap előfizetőinek számát [nevet nem] írják meg legkésőbb november 15 ig. Ha a lelkész és tanító urak az előfizetést a legszélesebb körben propagálják, ha a belmissziói alakulatok adományaikkal, havi támogatásokkal segítségére jönnek a lapnak, ha elérjük,

vagy legalább is megközelítjük az 5000 es példányszámot, advent első vasárnapján az adventi üzenetet már a kibővített Református Jövő fogja vinni

Kiss Bertalan, belmissziói titkár.

Szemléletes és aktív nevelést!

Mai nevelési rendszerünknek az a legnagyobb hibája, hogy abstrahálja az ismereteket, az iskola négy fala közé zárja a gyermeket és csaknem teljesen figyelmen kívül hagyja a szemléltetés és aktivitás természetes elveit. Azért van aztán, hogy semmit sem tanul meg alaposan a gyermek; gyakorlati érzéke elsorvad s mai nevelésünk eredményeként a legtöbb növendék „elméleti“ emberré lesz.

Minden ép érzékszervekkel megáldott gyermek a legnagyobb figyelemmel sőt kíváncsisággal szemléli a körülötte lévő dolgokat és tüneményeket, a legnagyobb érdeklődéssel figyeli a környezetében lejátszódó eseményeket és nagy utánozóképességénél fogva minden előtte lejátszódó cselekvést utánozni törekszik.

A mai nevelés, ahelyett, hogy kihasználná a gyermeknek ezt a nagyszerű tulajdonságát, ignorálja a szemléltetés nagy elvét és passivitásra kényszeríti az aktivitásra szöletett gyermekembereket.

A tanórák rendszeresen így kezdődnek:

Gyermekek! Egyenesen ülni! Karba, vagy hátra kéz! Figyelem!

S miután így guzsba kötöttük a tenni, utánozni vágyó gyermeket, megkezdődik az előadás és tart egy fél, sokszor egy egész óráig anélkül, hogy a gyermeknek a fantáziáján kívül más képességét igénybevennők. Szó sincs róla, ez a fantázia aztán nagyszerűen meg is indul, de egy kettőre ott is hagy bennünket a faképnél s a gyermekek legnagyobb része azt sem tudja, hogy miről beszélünk.

Bár tankönyveink a passivitás és abstrahálás szellemében vannak megszerkesztve, nekünk szakítani kell ezzel az avult módszerrel és rá kell térnünk a szemléltetés és aktivitás módszerére, mert ez a természetes nevelés és kétnyelvű és hét osztályu iskolánkban csak így tudunk eredményeket elérni.

A szemléltetés és aktivitás elvét minden tantárgy keretén belül érvényesítenünk kell. Előadás közben csak a teljesen el-

vont tárgyaknál legyen karba téve a gyermek keze, egyébkor ceruza papir, vagy más tárgyunkbavágó eszköz legyen nála és velünk együtt írjon, rajzoljon, faragjon, vagy szerkesszen a gyermek.

Egy cikk szűk keretében nem lehet célom teljes programot adni, mindazonáltal igyekezni fogok minden tantárgy keretében egy-egy példával szolgálni, a tanító találékonysága néhány példa után el fog mindenkit igazítani.

Számtan. Sohase viselkedjenek a gyermekek passivan; folyton ceruza és papir legyen a kézben és amit a tanító a táblára ír, írják le ők is a füzetbe. A méterrendszer ismertetésénél pl. vesszőt hozzanak s ismertetés közben szabdalják el azt deci, majd centiméterekre. A törteknél almát, körtét, krumplit, pálcát stb. hozzanak és vagdaljanak ki a kért ketted, harmad, negyed stb. részeket. És így tovább.

Földrajz. Ceruza és térképfüzet legyen a kézben s mire végére értünk a leckének, legyen az a járás, vagy megye, vagy ország a füzetbe rajzolva, román, vagy magyar megnevezésekkel együtt.

Történet. Mint a földrajznál, rajzolni mindent s odairni nemcsak a földrajzi neveket, hanem az ott lejátszódott események neveit is, így a román szavak minden különösebb tanulás nélkül megrögződnek.

Converzáció. Csak egy példa. A növény szerkezetét ismertetem. Lerajzoltuk, odairtuk minden résznek a nevét s mikor készen voltunk vele, a növendékek jórésze a rajz nélkül is el tudta a növény szerkezetét — természetesen románul, — sorolni.

Nyelvtan. Főnév, melléknév. Mindenki vegyen a kezébe egy tárgyat. Mi van nálad? Könyv, ceruza, füzet, kréta, kenyér, dió stb. Lássátok elmondjátok a neveit a kezetekben lévő tárgyaknak: minden tárgynak neve főnév. Milyen a könyv, ceruza, füzet, kréta, kenyér, dió, stb? Lássátok ezek tulajdonságai a tárgyaknak, tehát ezek nem fő, hanem melléknevek.

Természetrájk, természettan. Minden növényt virágzása, vagy érése idején tanítsunk s a gyermek hozza magával a szóban forgó növényt. A természettannak minden anyagát szerkesztjük meg, vagy legalább is rajzoltassuk le a gyermekkel.

Egészségtan. Vérkeringés. Rajzoljuk és rajzoltatjuk a szívet, kis és nagy vértört, odairjuk mindennek a nevét stb.

Vallás. Nagy szerepe jut itt is a rajzolásnak, jelmondatok felírásának, események megelevenítésének: egyszóval amennyire csak lehet, itt is ki kell a passzivitásból venni a gyermeket és

a szemléleten és az aktivitáson keresztül kell előadásunk tárgyához kötni.

i. osztály. Gyermekek! Holnapra nekem mindenki felhozza a „r” betűt féből kifaragva! És így mindennap. Fát elő gyermekek! Most kifaragjuk a „s” betűt. S mire kifaragtuk, mindenki tudja. Stb.

A jövő iskolája a szemléltetés és az aktivitás iskolája. És ez lesz a természetes nevelés és ez fogja kialakítani a természetes, a gyakorlati, az aktív embert.

A mai ember passzív és elméleti ember, aki sok mindent tud, de keveset tesz. Mert nincs hozzá szoktatva ahhoz, hogy amit tud, azt meg is tegye.

S ez a passzivitás átlendül morális térre is. Mert elméleti és nem gyakorlati emberekké képeztek ki bennünket, megelégszünk a jó és nemes tudásával, a megvalósítás terére nagyon ritkán lépünk.

Meg vagyok róla győződve, hogy a mai „elméleti” embert az aktivitás iskolája fogja „cselekvő” emberré átalakítani.

Tóth Zsigmond.

Egyházmegyei nőszövetségi közgyűlés Nagyszalontán.

Nagy érdeklődés mellett zajlott le a nagyszalontai egyházmegyei nőszövetség évi közgyűlése október 2-án, amely a délutáni konferenciával és az esti műsoros ünnepélyel az egész napot betöltötte.

Már reggel kilenc órakor megindult a menet a szalontai központi iskola tornaterméből átalakított tágas kulturház felé, amelynek magas boltozata alatt több mint 300 nőszövetségi kiküldött foglalt helyet. Vidékről mintegy 200 kiküldött és 12 lelkész jelent meg.

A közgyűlés 10 órakor vette kezdetét Kassay Béla esperes jelenlétében. Szücs Antal mezőbajji lelkész tartott ünnepélyes áhitatot Lukács 13, 31–33. alapján amely után Ajtay Béláné az egyházmegyei nőszövetség ügyvezető elnöknője nyitotta meg lendületesen a megyei nőszövetség negyedik közgyűlését. A bibliás hangú, gondolatgazdag beszédet az értékes évi munkálkodásról és számos ügyvezetői missziói látogatásról szóló elnöki beszámoló követte, sok hasznos hozzászólással.

A közgyűlés második részében Nagy Zoltán erdőhegyi lelkész belmissziói előadó tartotta meg a 30 nőszövetségi tagozat évi működéséről szóló jelentését, amelyet különböző javaslatok, életrevaló határozatok követtek. Majd megválasztották a pénztárosi tisztségre Bogsa Gyulánét Aradról. A megyei nőszövetség titkárává Arday Aladárné szalontai lelkésznét választotta meg a közgyűlés. Ellenőrök lettek Bugyi Jánosné Gyarakról és Szathmáry Sándorné Szalontáról. Elfogadta a közgyűlés az ügyvezető elnök által beterjesztett költségvetést és kimondotta a tagsági díjak mérsékelt felemelését. Elhatározta, hogy ezután köri nőszövetségi napokat fognak tartani, amely után az áldásos évi közgyűlés az elnöknő köszönő szavaival véget ért.

A 250 terítékes közebédén több fördulatos meleghangú köszöntő hangzott el.

Délután 4 órakor konferencia volt, amelyen Szaplanczayné dr. Sziklay Ilona tartott magasszintű és mégis a szívekhez férkőző szabadelőadást a nőszövetség szociális feladatairól s az előadással kapcsolatos hozzászólások során felmerült egy olyan néplapnak szükségessége, amelyben az ilyen előadások leközlhetnek lesznek.

A nagyszabású megyei nőszövetségi nap harmadik összejövetele az esti műsoros ünnepély volt, amelyet Balogh Jánosné szalontai nőszövetségi elnöknő tartalmas megnyitó beszéde vezetett be. A mindvégig lebilincselő hangulatos ének és zeneszámok között hatásos szép szavak hangzottak el. Kiss Bertalan kerületi missziói titkár evangélizáló előadást tartott s az egész estélyt és a feledhetetlen nőszövetségi napot Dohi Árpád helybeli lelkész bucsuzó szavai rekesztették be.

IRODALOM

A mi ABC-nk.

Olyan tehnikai akadályok leküzdésével, amiről beavatlanoknak sejtelmük sincs, s amiknek részletezésével lapunk olvasóit untatni nem akarjuk, sikerült pontos időre megjelentetni a királyhágómelléki egyházkerület ABC-jét.

Kérdés nélkül elmondhatjuk, hogy a romániai kisebbségi tankönyvirodalom legjobb termékeivel kiállja a versenyt. Benső értékéről most nem beszélünk. El vagyunk készülve rá, hogy a leggondosabb szerkesztői és bírálói munka után is lesznek

kifogások, de arra is el vagyunk készülve, hogy az elhangzó bírálatok minden megjegyzését gondosan mérlegelve a második kiadásnál minden olyan hibát kiküszöbölünk, ami egy első kiadásnál talán elkerülhetetlen volt.

Amire azonban büszkén hivatkozhatunk már most is, az a könyv külső kiállítása. A boldogult szerző, aki mintha érezte volna, hogy ezzel a könyvvel kell magának évtizedes emléket emelnie egyházkerületünkben, a képek rajzolója, a kaligráfus, a kliségyáros, a nyomdász, tudásuk, tehetségük, türelmük és munkájuk javát adták. A püspöki hivatal segédtisztviselői az adminisztratív rész pontos lebonyolításával járultak hozzá az eredményhez. Maga az egyházkerület a fő mozgató eszközt, a pénzt teremtette elő. Hogy milyen összegekről volt szó, annak megvilágítására szolgáljon az a körülmény, hogy csupán a képekért és kaligráfiákért összesen 32,000 leut fizettünk ki, — holott épen az országoshirű rajzolóművész céljainkat átérezve, olyan redukált liszteletdíjért vállalta az illusztrálást, ami alig felel meg időbe és munkába átszámítva egy közepes tisztviselői fizetésnek.

Fogadják a munkát olyan szeretettel, amilyen szeretettel dolgozott rajta a szerző és mindazok, akiket hivatásuk munkatársaiul szólított.

Együttal egy kérés azokhoz a lelkész urakhoz, akiknek egyházközségében magyar tannyelvű iskola nincs: kíséreljék meg az ABC terjesztését a református gyermekek közt. Kiállítása olyan, hogy a gyermeknek örömet okoz, mint képeskönyv is, ára olcsó, s ha arravaló gyermek vagy szülő kezébe kerül, játszva megtanulhatja belőle azt, amit az iskolában nélkülözni kénytelen, az anyanyelvén való írást és olvasást. Lepje meg minden szülő karácsonyi ajándékkép román tannyelvű iskolába járó gyermekét ezzel az ABC vel képeskönyv helyett.

A „**Családi tűzhely mellett**“ szeptemberi 7. sz. füzete megjelent. Sárközi Lajos ismert tollából inkább gyermekek számára való három kis történetet tartalmaz: A véletlen is Isten dolga, A tűz és Angyal — ördög címen. Ára 2 leu. A kezdődő téli szezon alkalmából a lelkész és tanító urak szerető gondosságába ajánljuk a tartalmas, olcsó, szép kiállítású füzeteket.

Dr Szemethy Géza „Te benned biztunk eleitől fogva“ című zsoltárdolgozatának terjesztését Iratterjesztésünk vállalta. A lapunk előző számai

ban részletesen méltatott füzet ára 50 Lei Kapható a pénz előzetes beküldése vagy a kongruából való levonás ellenében a kerületi Iratterjesztésben.

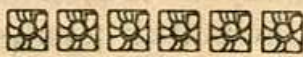

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

A szlovenszkől tiszáninneri ref. egyházkerület püspöke *Idrányi Barnabás* a nagyszaláncai gyülekezet lelkipásztora folyó év szeptember 22 én visszaadta nemes lelkét teremtő Urának. Fél százados lelkipásztori szolgálat koronája volt püspökké választása, de sok reménységgel az ez évi május 10-én megkezdett főpásztori működést már az ötödik hónapban félbeszakította a halál. Porba tért teste Göncön, a református templom kertjében pihen, de a *lelket* és a *szereetet* örökbe hagyta elárvult kerületének.

Czina Sándor borsói ref. tanító, a bihari e. m. tanítóegyesületének elnöke, egyházkerületi tanítóképviselő 35 éves korában hirtelen elhunyt. Egyházkerületünk egyik igen értékes munkását veszítette el benne. Nemcsak mint tanító teljesítette mindig pontosan és lélekkel kötelességeit, hanem mint tankönyvirő is érdemes munkásságot fejtett ki. Vallástani kézikönyve és ABC-je még számos nemzedék előtt ismertté és becsületté teszik református kulturánk korán eltávozott munkásának nevét.

HIREK

Az oktatás, vallás és művészeügyi minisztérium vallásügyi igazgatósága az alkotmány és az általános kultusz-törvény intézkedéseire való hivatkozással tekintettel az állam és erkölcsi rend magasabb érdekeire határozatot hozott, melyben teljesen eltiltja a következő vallásos társulatok (szekták) működését: a Biblia tanulmányozóinak nemzetközi szövetsége, millenisták, Jehova tanúi (vagy Isten tanúi, vagy Jehova Ur Isten tanúi) pentekostalisták (pünköstit hívők), adventista reformisták, aratók. Ellenben élvezik az alkotmányban az egyesülési szabadság címén biztosított jogokat: a hetednapos adventisták a baptisták és az evangélium szerinti keresztények.

Templomszentelés Kismajtényben. Folyó év augusztus

20 án, vasárnap lélekemelő ünnepség keretében szentelte fel megújított templomát a kismajtényi ref. egyház. Az egyházközség az utóbbi két év alatt szép tanujelét adta hitbuzgóságának azáltal, hogy nem régen a helybeli Énekhar adományából és a gyülekezet áldozatkészségéből mintegy 21,000 Lei költséggel az addig elé szüknek bizonyult iskola-termet kibővítette, most pedig 22,000 Lei készpénzkiadással templomát renováltatta. A templomszentelő istentisztelet alkalmával Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkész, egyh. m. főjegyző prédikált. Az ünnepély szépségét emelte a dalárda által előadott énekszám. Bartus Jenő helybeli lelkész az egyházközség történetének ismertetése kapcsán a templom megújításának a történetét olvasta fel. A templom-

szentelés alkalmából Botos Sándorné nőszövetségi tag egy igen szép szószék terítővel ajándékozta meg az egyházat. Délben közebéd volt a tágas iskolateremben, ahol meleg ünneplésben részesítették a jelenlevők Ottmayer Gyula helybeli kántortanítót működésének 25. évfordulója alkalmából. A délutáni templomi ünnepélyen az igét Veress László krasznaszentmikiósi lelkész hirdette, majd a dalárda énekszámokkal, Vajda Jánosné nőszövetségi tag soloénekekkel, a bibliaköri tagok szavallatokkal működtek közre. Ezen a napon számosan jelentek meg a szomszédos gyülekezetek tagjai is, akik mindannyian testvéri szívvvel vettek részt a kis-majtényi ref. egyház templomszentelési örömnepén.

A királykőmelléki ref. egyházkerület Iratterjesztése „Családi tűzhely mellett” címen megindított füzeteit mindenki vásárolja meg. Eddig megjelentek: 1—2 Sárközi Lajos: A gondviselés titka. 3. R. Berde Mária: Pillangó Rebeka története. 4—5 Kursinszky Balázs Böske: Egy a sok közül. 6. Gyallay Domokos: Jézus Maroskenden A szép szó. 7. Sárközi Lajos: A véletlen is Isten dolga A tűz. Angyal—ördög. Egyes szám ára 2 lei. Kettős szám ára 3 Lei. Legalább 10 példány vételénél 10 százalék engedmény. Megrendelhető az Iratterjesztésnél, a szokásos módok mellett.

Társszerkesztők: Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Inspektori kinevezés. Az oktatásügyi minisztérium középiskolai ügyosztálya Simonis G. zeneakadémia tanártiszteletbeli zeneinspektornak nevezte ki. [110,744—1933. min. szám].

5911—1933 I. KÖRRENDELET. *Valamennyi nagyttiszteletű esperesi és lelkési hivatalnak.* Bár ugyan a minisztertanács elnökségének 1931 évi 3687. sz. körlevelemben közölt kimutatásában a hivatalos, illetőleg nemzeti ünnepek között el van rendelve október 16. ára, Király Őfelsége születésnapjára hálaadó istentisztelet tartása, a kultuszminisztérium ma vett 161,097—1933. számú sürgönye alapján külön is fölhívom a kebelbeli összes lelkési hivatalokat, hogy az említett napon egyházkerületünk minden református egyházában megtartsák az elrendelt hivatalos istentiszteletet. Ennek időpontját a kultuszminisztérium sürgönye délelőtt 11 órára tűzte ugyan ki, amennyiben azonban a helyi viszonyoknak megfelelően más, esetleg alkalmasabb időpontot állapítana meg a helyi hatóság, ott a lelkész urak abban az órában végezzék az istentiszteletet. Oradea—Nagyvárad, 1933. október 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Re [ ] megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

M st. Oficiului Parochial Református
Nagy, Református Lelkeszi Hivatalnak

Oradea—Nagyvárad
Calea Victoriei (Kolozsvári u.) 61.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Iratterjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Az iskolai nyomtatványok pótlására igen gyakran 10–20 lei értékű árut kérnek utánvét mellett m. t. Megrendelőink Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az **egyszáz leien aluli rendelésnél** annak értékeit és portó díját vagy postabélyegeken, vagy postautatványon **előre sziveskedjenek beküldeni** Teljes tisztelettel: **Kálvin-nyomda.**

A 2759–1933 sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki **pecsét-bélyegzőt 75 leiért** szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a **Kálvin könyvnyomda, Oradea.**

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbözőbb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhagómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlőnye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Reformá-
tus Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvá-
rad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Oxford group movement.

(Olvasd: Akszfard grúp movment.)

A belmisszió legujabb formájának csodái.

Egyszer már ismerlettem ezt a mozgalmat e lap hasábjain. Most újra szólanom kell róla, hogy felhívjam a legkomolyabban a közfigyelmet erre a ma már magát világmozgalommá kinőtt belmissziói speciesről, amelynek eredményei csodával határosak.

Mivel általánosan elfogadott neve a fenti, én sem nevezem másképen.

1. Eredete.

R. L. Stevenson azt mondja valahol: „Erőszakkal is bajos a legtöbb embert vallásos vitáktól visszatartani”. Bármikor és bárhol kész arra akárki Kézzelel fogható bizonyítéka ez az emberi lélek valláséhségének. Ámde, amig vallásos vitát könnyű felidézni nagyon nehéz azt egyénivé tenni. Azaz úgy folytatni azt, hogy a vitázók életére pozitív eredménnyel járjon. Mit szólna például valaki ha vitatkozó társa az ő egyéni életét vonná be a vitába és azt tanácsolná neki, változtassa meg annak folyását. Szórol szóra ezt cselekedte Buchman Frank harmadmagával Oxfordban 1921 május havában Kicsi kezdetből így támadt ez a világmozgalom.

Az indítóokot rá az adta, hogy messze keleten, Kína hegyei közt két anglikán püspök el volt ragadtatva Buchman Frank egyszerű, közvetlen evangélizálásától. Ellenállhatatlannak találták azt. Nagyon felkérték, menjen el Cambridgebe, ahol nekik fiaik tanultak és vigye el nekik Krisztus izenetét ebben az egyszerű formában. Buchman Frank elment és egy kis háromtagu társaságot [groupot] alakított ott tanuló ifjakkból. Elhatározták ezek, akárhová mennek, magán, vagy közhelyre, egyéni

vallásos élményeikről fognak beszélgetni és másokat is megnyerni Krisztusnak általa.

Átmentek Oxfordba, ahol az egyiknek testvére tanult és a legelső nagyobb csoportot (csoportot) ott alakították meg a fenti időben. Innen eredt az Oxford group movement.

2. Lényege.

A mivolta e hatalmas mozgalomnak megkapó érdekességgel van összegelve a British Weekly folyó évi július 6-iki számában. Ezek olvashatók ott:

„Egy dolog bizonyos. A világnak égető szüksége van a Krisztus lelkére. Égetőbb, mint bármi más egyébre. Komoly meggyőződés ez. Egyenesen holtbizonyosság.

Azt sóhajtozzák ma az emberek: óh, ha a nagy politikusok, népek vezetői... óh, hogyha a sajtó, közvélemények abszolút irányítója... óh, ha a szónokok, a prédikátorok, a jó keresztyének... óh, hogyha mindezek megértenék, hogy a mai letipróan súlyos állapotnak, — amit félelem, bizalmatlankodás, kapzsiság, gőg és önzés idézett elő, — egyetlenegy biztos orvosága van: a krisztusi szeretetnek lelke... óh, hogyha...

Megálljatok!... — kiáltja közbe a group movement embere. Olyan nagyon könnyű más emberek bűnét megvallani. Kezd el temagadon! Élj tiszta, önzetlen, szerető életet. Hallgass a jó Istenre. Azt imádkozzad: Legyen meg a te akaratod! Bizz a jó Istenben! Figyelj az Ő szavára és cselekedj aszerint! Lelki élményeidet közöld barátaiddal is!

Ez a group movement izenete. Régi izenet az, új erővel szólva. Életmegváltató az. Az emberek csak egyetlenegyképpen változtathatók meg: egyénenként; az evangéliomi kovász elve szerint. *Egyetlenegy megváltozott élet ékesebben szól, ezer prédikációnál.* Ez a group movement alapelve.

Egyszerű, de megdönthetetlen igazság ez. Egyedül sikeres“.

Végül megkérdezi a cikkíró:

„Kit hoztál ily módon Krisztushoz tegnap, a múlt héten, a múlt hónapban, a múlt esztendőben?”

Senkit!?

Az alábbi bizonyágtételek okvetlen felrésznek tespedésedből“.

3. Bizonyágtételek.

A group a mi diákszobánkban jött össze — írja egy Cambridge-i tanuló, azóta ugyanott egyetemi tanár. Hozzá voltam én szokva vitatkozásokhoz, most azonban nem problémákról

volt szó, hanem tényekről, lelkiképen átét tapasztalatok megvitatásáról Örömmel hallgattuk, hányan megváltoztak. Rájuk fért — gondoltuk magunkban De hogy *mi nekünk* is szükségünk volna rá, ez a monstruózus gondolat még csak meg se fordult az eszünkben.

Rövidesen az is elkövetkezett.

Nagy meglepetésemre azt mondja egy reggel a lakóársam: vegyük elő egy kicsit a bibliát. Már elő is vette. El is olvasta belőle a tékozló fiu történetét. Ezzel elbeszélte egyszerű szavakkal, egyik féktelen természetű tanulótársunk megtérésének a történetét. Roppant mély hatással volt rám ez a dolog. Arra gondoltam, hogy csak a napokban tértem el a szoros igazságtól, amikor a kissé magas isko'ai költségek miatt védekeztem a szülei szemrehányás ellen. Kezdtém ráeszmélni, miképen lehet a Krisztus lelke ható, eleven erő az emberi életben. Még az olyan messze sodródottban is, aminő az enyém. Ekkora reálitásról vallásos téren nem is álmodtam. Tökéletesen új volt ez előttem.

Egyszer csak régi, kedvenc valláselleni védekezéseim romjai között találtam magamat. Nem volt igaz előttem többé, hogy a vallásos ember okvetlenül érzélgős, önigazságos, élesen kritikus Hisz a group tagjai a maguk bűneit vallották meg, nem a másokét. Azt hittem idáig, hogy a vallásos emberek komor, tehetetlen, unalmas emberek, vallástalan ismerőseim százsorta boldogabbaknak látszottak náluk. És amikor én legelőször találkoztam a grouposokkal, az volt a legelső gondolatom: ezek nem lehetnek vallásos emberek, oly nagyon boldogok. Azt se mertem állítani többé, hogy a keresztyénség intellektualiter kivédhetetlen. Hiszen a legragyogóbb tehetség Oxfordban egy mogorva, atheista egyetemi tanár, elvesztette komor ábrázatát és állandóan mosolygott az arca Későbbben tudtuk meg, hogy egyetlenegyszer beszélt Buchman Frankkal és egész filozófiai előadását teljesen átdolgozta mert személyesen megtalálta Istent.

Nyilvánvalóvá lett lassanként előttem hogy az új teslamen-tom tanításai örökérvényű életigazságok; ható eleven erők. Próbáltam én őket korábban érvényesíteni az életemben, de tartó sabb eredmény nélkül. Ezért azt tartottam: az imádság hiába-való, a vallás íreális ábránd A group movement győzött meg az ellenkezőről

Egy houseparty volt Cambridge-ban. Közkivánatra Weekend lett belőle. Döntőfontosságú volt az sokónk életében — a grouposok miatt. Nem hangzottak ott el ájtatos frázisok, duzzadt szónoklatok, de az új-szövetség nagy igazságai átét egyéni tapasztalatok.

talatok alapján olyan meggyőzően beszéltettek meg, hogy mindenki érezte, ezek a dolgok képesek átalakítani az emberi életet.

*

H. W. Turnbull st. andrews-i egyetemi matematikai tanár ezeket mondja: „Legelső tényleges érintkezésem a grouposokkal St. Andrewsban a múlt szeptemberben volt. Meg voltam lepődve az egész mozgalom vidám, örömteljes hangulatáról. Kimondhatatlanul tetszett énekem az a ragyogóan napsugaras életfelfogás, amit a group férfiai és női tanusítottak, átengedvén magukat tökéletesen Isten akarátának. Én magam is szíves örömet teszek élő tanubizonyságot arról az örvendetes átalakulásról, amit ez a végtelen egyszerű, természetes, de roppantul dinamikus mozgalom idézett elő az életemben. Nem új izenetet, nem is új szektát látok én benne, hanem újfajta szilárd elhatározást, hogy olyan életet éljünk, minőre Krisztus hív bennünket. Soha nem álmódott testvéri érzés [fellowship] érhető el vele. Csodás módon egybeterelődnek általa öregek és ifjak, tudósok és tudatlanok a Krisztus lelkére való nagy szükség közös nagy platformján“.

*

Egy manchesteri lelkész ezeket írja: „Nagy hálával tartozom a group movementnek azért a gyökeres átváltoztatásért, amit a lelkemben az véghez vitt. Most értékelem igazán Pál apostol nagy állítását a lelki újjáteremtettségéről, amikor magam is újjászülettem. Új lelkesedést nyertem Isten örök evangyéliomának hirdetésére; új reménységet az egyház és az emberiség jövőjére nézve.“

*

James Watt, egy volt kommunista vezér ezeket mondja: „Ama néhány évi élettapasztalatom alapján, mit itthon és Amerikában szereztem, jogosan nyilatkozhatok a group movement áldásos hatásáról az igazi élet terén. Feltétlenül igazat adok Lausbury országos képviselőnek, aki azt mondotta nem rég az angol képviselőházban: „Higyjék el nekem uraim, hogy ez a mai világ ezért jutott ebbe a mostani súlyos válságba, mert valamennyien eltévesztettük életünk irányát. Szentül hiszem pedig, hogyha az angol nemzet komolyan hiszen az evangyéliomban, megmentheti vele ez eltévedt világot“.

E nagy mondás abszolút igazsága felől való meggyőződésem még jobban megszilárdult két esztendei tapasztalataim által.

Láttam például egy neves üzletembert, hatalmas ipari koncern fejt, akinek 105 helyen van ipari telepe, 25 millió dollár

évi jövedelme, aki a grouposok hatása alatt evangyéliomi alapra fektette üzemét. Teljesen átadta magát Istennek s aszerint változtatta át az egész vállalatát. Pénztár naplójába ezeket írta be: „Ha teljesen átadjuk magunkat Istennek, az a kereskedelemben tisztességet, munkás és munkaadó közt jóakaratot, a társadalmi életben tisztaságot, a politikában ideális komolyságot jelent“.

Másik tapasztalatom a következő volt. Egy üzletes nőnek száznál több alkalmazottja van. Krisztusi alapra fektette üzletét a grouposok hatása alatt. Az az lett, hogy összes alkalmazottja munkában maradt a legsúlyosabb viszonyok között is, jóllehet negyedrésznyi jövedelem mellett. Hogyha Krisztus lelke működni kezd férfiak és nőknek a lelkében, faji, osztályi, miveltségi korlátok lehullanak és új testvériesség áll elő az egész világon.

Ilyenfajta élet a mai világ biztos orvossága,

Más tapasztalatom. Egy Oxfordban tartott nemzetközi housepartyn — ahol a világ minden részéről mindenféle állásu emberek résztvettek — megjelent egy angol asszony is, kinek összes családja elpusztult a világháboruban. Éreztette is ezt egy német asszonnyal, ki szintén jelen volt. Ez is éreztette Anglia iránti mély elkeseredését az angol asszonnyal. A grouposok közbenjárására azonban mindketten megbánták vétköket, átadták Istennek magukat. Végezetre az angol nő imádkozott Németországért, a német nő Angolországért.

Csak Isten Szentlelkének gazdag áradata képes ily mélyen legyökerezett bűnöktől ilyen csodás módon megszabadítani.

* * *

Temérdek ilyfajta tanubizonyosságot sorolhatnánk még fel az egész világból szellemi vezetők ajkairól az oxfordi group-mozgalom csodás eredményeiről. Egyelőre azonban elég ez a néhány véletlenül kikapott példa is.

Bokor Sándor.

A liturgia kérdéséhez.

A „Református Szemle“ folyó évi október 11-iki számában Két kérdés cím alatt megjelent közlemény egyházkerületünket az istentiszteleti rendtartás ügyében aposztrofálja. Azt állítja, hogy: „a királyhágómelléki egyházkerület legutóbb megtartott közgyűlése alkalmával figyelmen kívül hagyva a zsinat intézkedését, az egész egyházkerületben egységesen a II-ik forma bevezetését rendelte el, kizárván így a presbyteriumokat a zsinat által részükre biztosított döntés jogából.“

Kötelességemnek tartom tehát, hogy egyházkerületünk eljárását ismertessem.

Az istentiszteleti rendtartás 40. § a így szól: „a zsinat ezt ... az istentiszteleti rendtartást, mint a romániai magyar református egyház istentiszteleti rendtartását 1933 január 1. vel kezdődő hatállyal életbelépteti. Utasítja az egyházkerületeket, hogy a rendtartást közöljék a kebelbeli gyülekezetekkel és lelkészekkel, elrendelvén, hogy istentiszteleti szolgálatukban mindenben a rendtartáshoz alkalmazkodjanak”

Ha ebben a § ban az van, hogy a zsinat „a formák bevezetése tekintetében való döntés jogát a presbytériumokra ruházta”, akkor a királyhágómelléki egyházkerületben a presbytériumok állásfoglalása megtörtént. Egyházkerületünkben senki sem gondolt arra, hogy a presbytériumokat kizárja a zsinat által részökre biztosított döntés jogából. Közgyűlésünk több ízben megkérdezte az alsófoku egyházi hatóságokat a liturgia ügyében s a 249—1929. és 78—1932. sz. határozatai a felérkező javaslatok alapján az egységesen megnyilatkozó közvéleményt juttatják kifejezésre, hogy „a romániai reformátusok zsinata fogadja el lényegében és főbb vonásaiban a magyarországi reformátusok zsinata által megállapított istentiszteleti rendtartást, hogy a lelki egység ez által külsőleg is kifejezésre jusson”. Hálásak vagyunk, hogy a zsinat honorálta egyházközseink egyetemesen megnyilvánuló óhaját. A mult év utolsó napjaiban leérkező rendtartást egyházkerületi Elnökségünk azonnal közölte a kebelbeli gyülekezetekkel végrehajtás végett, azonban utasítást nem adhatott ki, mert ez a közgyűlés joga, minthogy a multban is mindig az egyházkerületi közgyűlések adtak utasítást a zsinati törvények, határozatok életbeléptetéséhez. Az utasítás hiánya miatt zavarok támadtak az életbeléptetés körül, mert a magyarországi Ágendáskönyvhöz nem juthattak hozzá lelkészeink, az erdélyi Ágendáskönyv pedig nem felel meg a rendtartásnak. Egy tájékoztató Utasítást kellett tehát készítenünk, még pedig egyházközseink, egyházmegyéink és egyházkerületünk több ízbeni megnyilatkozása és állásfoglalása szerint csakis a II formához. Az Utasítás szövegét megküldtük az egyházmegyék esperesi hivatalainak s így került az az egyházkerületi közgyűlés elé, amely véglegesen megállapította a szöveget. Az Utasítást kiadó egyházkerületi határozatban nincs semmi, ami a zsinat rendelkezésével ellentétben állana.

Cikkiró azt is állítja, hogy az Utasítás több pontban eltér a zsinat által megállapított és elfogadott szabályozástól, azt azon-

ban elfelejti megmondani, hogy hol és mennyiben. Ennek következtében ehhez a megjegyzéshez helyreigazító felvilágosítással nem szolgálhatok.

Csernák Béla.

Néplapunkért.

Szeretem hinni, hogy alig vitt még ez a lap a mi egyházközségeink őrállóihoz örvendetesebb hirt, mint azt, hogy ez év adventjére, Isten segítségével, megindul egyházkerületünk néplapja. Örömhír ez nekünk, akiket az Isten kegyelme őrállóul rendelt az anyaszentegyházban, mert tudjuk, milyen lélekformáló nagy hatalom a sajtó, amely nélkül ma nem lehet egyetlen élni akaró intézmény sem. Örülünk, örülnünk kell, hogy 12. órában ráeszméltek végre hivatalosaink. De vajjon fakad-e az öröm hír nyomán a néplapunkért tenni kész lázas és nem szünő agilitás? Mert ezen fordul meg néplapunk és az általa egyengető szebb jövőnk ügye.

Anyaszentegyházunk és benne nekünk, hivatalosainak nyomoruságos helyzetét, meddő küzdelmét mindnyájan érezzük és ismerjük. Most Isten kedvező kegyelme a beindítandó néplapban eszközt ad a kezünkbe, hogy vele élve, lendítő erőt nyerjen az anyaszentegyház és benne mi, az ő hivatalosai ahoz a munkához, mellyel a hivek és a magunk Isten szerinti boldog jövőjét munkáljuk.

„Emberé a munka, Istené az áldás!” Ezen a régen várt és új vállalkozáson is csak úgy lesz Isten áldása, ha annak érdekében mindnyájan munkához látunk.

Ezt kell tennie elsőben is egyházi felsőbb hatóságunknak és pedig nemcsak erkölcsi, de anyagi támogatással is. Hiszen ennek a néplapnak egyetlen célja, hogy élő hitű, hűségese és áldozni kész hiveket támasszon az egyetemes egyháznak.

De a néplapért való áldozatos munkában fáradhatatlannak kell lenni, a lelkipásztori és tanítói karnak, a szellemi támogatással ép' úgy, mint az érte való legszélesebb körű és soha nem szünő propagandával. Igen, mert ez lesz az ő legjobb és leghűségesebb fegyvertársuk az egyház építő és védő nehéz munkában.

A lelkeszi kar és tanítóóság saját szemével láthatja, milyen eleven sajtó munka dolgozik ellenünk a szekták körében, akiknél egy-kéthetenként bekopogtat saját néplapjuk, amely neveli, erősíti őket a tévelygésben és buzdítja őket a kitartásban. És eredményesen teszi, Áldoznak is érte hiveik bőséggel.

Saját népünk lebecsülése lenne, ha ugyanezt, a mi népünk-nél is fel nem tételeznénk, annyival is inkább, mert a mi népünk betűszerető nép és ha mi nem adunk neki olvasni valót, keres és kap ott, ahol talál és ahol adnak neki. Bizonytal tudom azt, hogy sokan lettek már tévelygőkké idegen sajtótermék befolyása alatt hűveink közül, mert mi nem adtuk nékiek, mert nekünk nem volt mit adni nékiek. Most itt a kedvező és a kötelező alkalom.

Ne legyen a kényelem párnáján alvó pásztor sem a papság, sem a tanítóság táborában. S ha volt eddig, riadjon fel, mert a veszedelem nagy és az ellene való fegyver a kezébe adatott. Ne ismétlődjék meg a Kálvineum-árvaház atyjának, a nagyszívű Kiss Ferencnek esete minálunk. Aki, mikor vidéki köruton volt, látott parókiát, amelynek egyik sarkában felbontatlanul ott heverték porlepetten az ő propaganda iratai s hogy aztán az ő buzdítására lettek harcos, buzgó propagálók, az általa képviselt szent ügy, könnytörő diadalmat vett.

Ha tanítóság és papság szent hevülettel veszi kezébe néplapunk ügyét, itt nálunk sem maradhat el a mi pozíciónkat is jobbra tévő siker. Az a sok és küzdelmes, de oly sokszor meddő munka s az érte elmaradó, ma behajthatatlannak látszó fizetés, könnyebb, termőbb és jutalmazottabb lesz, ha a gyülekezeten kívülről, néplapunkban jó a serkentő, buzdító szó: atyámfia, tedd meg kötelességedet, hozd meg áldozataidat az egyház és annak hivatalosaival szemben, nem vétkezhetsz ezek ellen büntetlenül! Az ezt zengő kürt szólni akar, vastag lelkiismeretlenség lenne tőlünk ennek elnémitása, a mi közönyünkkel.

Éppen ezért én a legszelesebb körü hivatalos és önkéntes propagandát tartom szükségesnek elsősorban a beindítandó néplap érdekében.

Proponálom hát:

1. Tisztelettel kéressék fel a főtiszteletű Püspök ur, hogy néplapunk ügyét körlevélben ajánlja a presbitériumok és hűvek figyelmébe.

2. Jövő november hó 2 vasárnapja legyen sajtó vasárnap, melyen alkalmi prédikáció tartassék, a püspöki körlevél felolvas-tassék és az előfizetők gyűjtése beindíttassék a presbitérium által úgy, hogy az előfizetők száma november 21-én minden egyházközségből bejelenthető legyen.

3. A tanítóság a növendékek útján propagáljon.

4. A Nőszövetség és más belmissziói alakulat is vegye kezébe az ügyet és a sajtó javára rendezzen összejövetelet úgy,

hogy az ezekből való jövedelem december 10-re beküldessék s ebből tartalmas karácsonyi szám állittassék elő, mely szegényebb hiveknek ingyen adassék ünnepi olvasmányul.

Az Isten kegyelme tegye olyan áldottá a néplap tervének kivitelét, hogy a hozzá fűzött remények valósággá legyenek.

Peleskey Sándor.

Lelkészbeiktások.

Szalontán.

A szalontai gyülekezet egyházkerületünknek második legnagyobb egyházközsége. Különös összetételű hely, ahol a legellentetesebb törekvéseknek és áramlatoknak egyaránt jó tere nyílik. A pietismusnak sehol nem volt és nincs olyan jó talaja, mint itt, a szélső baloldal páratlanul álló, döbbenetes eredményeket produkál ebben a tiszta magyar és református városban, az egyháziatlan, konkolyhintő, pártoskodó, önérdek mentalitás szomorú jeleit látjuk, de emellett temploma igen látogatott, leányszövetsége és nőszövetsége szépen dolgozott s e sorok írója nem ismer egyetlen gyülekezetet még a kerületben, talán az egy Nacsváradot kivéve, amely annyi egyetemesebb jellegű megmozdulásnak lett volna kezdeményezője és hordozója, mint Szalonta. Nem egy embernek való feladat akárcsak egy percig is, egy ilyen nehéz és nagy gyülekezetnek élén állani. A második pásztor hiányát, a hosszas választási küzdelmeket, felelőtlen elemek lábrakapását, a kiélezett ellentéteket nagyon megérezte a gyülekezet és belebetegedett. Nagyon fontos kérdés volt, hogy ki kerül ennek a gyülekezetnek élére másik pásztorul. Távol áll tőlünk minden emberdicséret. Csak annak a hitünknek adunk kifejezést, hogy Isten Arday Aladár volt gyantái lelkészben a kerület legalkalmasabb munkásainak egyikét állította erre a pontra.

A beiktatás október 1-én folyt le. Egyszerű, zajtalan, végtelenül, komoly és impozáns volt. Mint egyházkerületünk egyetemesebb vonatkozásokban mindig hűséggel és teljes odaadással dolgozó lelkészét maga Sulyok István főtisztteleletű ur iktatta be. A gyülekezet féltőn szeretése, óriási felelősségérzet, a választásban Isten akaratának felismerése, kemény prófétai feddés és új utak megmutatása, nem utolsósorban meleg, szívből jövő, baráti és atyai hang dominálta ezt a beszédet, ahol a püspök szólt kerülete egyik legnagyobb gyülekezetének annak

élete valóban fontos fordulópontján. A lelkész beköszöntő beszédének íxtusát a Galata levél 1, 10-ből vette. Meggondolkoztatóan őszinte, szépitésnélküli beszéd volt, olyan bizonyágtevéssel és elkötelezetéssel, aminek sulya alatt szinte összeroskadt a lélek. Aki ezt vállalni tudja és meri, az csak eléghet és megszentelődhet. A városháza dísztermében lefolyt üdvözlő beszédek hosszú sorozatát Kassai Béla esperes nyitotta meg, aki az egyház-megye nevében köszöntötte a lelkészt. A több mint 300 terítékes közebédén a nagyszámu íosztok közül, a többek között igen megkapó volt a polgármester beszéde, aki a református egyház és a magyarság olyan megbecsüléséről tett vallomást, ami amennyire kívánatos az ilyen világi hatóságoktól éppen olyan ritka. Délutáni istentiszteleten dr Szabó Lajos váradi lelkész prédikált, a nagyszabásu esti kultúrúnnepélyen Arday Aladár tartott előadást, megrajzolván a mai nehéz és megpróbáló idők igazi lekipásztortípusát, a magasabb parancsra hallgató, állandóan csak szolgáló „vezér“ alakjában.

Nehéz sulyos feladatok várnak e gyülekezetben Arday Aladárra. Ő, akire annyi más oldalról tekintenek s akitől annyi más tekintetben is szolgálatot várnak minden erejét összeszedve igazán csak Isten segedelmével tud egy pillanatra is itt megállani. Sok hűségre, erős, munkabíró vállakra, sok-sok alázatra, mély és igaz hitre, az ügy szenvedélyes szeretetére megbocsátani tudásra, s nem utolsó sorban tapasztalatra, megfontolásra és erélyre lesz itt neki szüksége, s hogy Isten ezt megadja és adja is meg neki, hisszük és imádkozunk érte. K. B.

Széplakon.

Október 8-ika van. De ez a nap mintha a felszított (úzi) nyárból maradt volna. A Nyárad mellől Szereda iránt ide halkul a sok jókivánság. Ide fényeslenek a könyek. A keze még érzi a bucsuzóra meg megremegő acélos székely markok szorítását. Donáth Lászlót hazahozta a debreceni lélek. Itt van, ahol az életet kezdte, mint a Takács bácsi selyempa'ástos bojtárkája... Husz esztendő... az idő hogy eljár!... Széplak. A Rézalja s a Berettyó gyöngye aranyos verőfényben fürdik. Szép akar lenni. Lássák, hogy nagyon kedves papot iktat.

A mi drága esperesünk Vég h József Bályok felől hintón érkezik. Az újból faragott utcaajtóban fogadjuk. Megörül, amint meglátja a góbét. „Isten hozott, édes fiam!“ Odabent a Donáth kedvesei várnak. A nagytiszteletű asszony csupa jóság. A nagy fiu: Laci, — szakasztott az apja. Pap lesz ez is nemsokára...

A nyárádmogyorósi, a harasztkeréki virágos rétek, az elfelejtethetlen szülőföld szerelme lobban a szemükben, — de mosolygós megnyugvással vállalják a cserét. Itt dobta le a jó Isten a kenyeret. Jó itt.

Felzug a régi lelkészbeiktató dicséret: „Óh Isten, ki a pásztorokat hiveid nyájába“. Már ott állanak a gyülekezet előtt, az urasztalánál. Egy pár szives szót szól az Esperes: „Indulj és tégy tanubizonyságot.“ Csak egy percnyi tünése az időnek s megjelenik a szószéken Donáth alakja. Komoly papi ember. Mintha nem is ő irná azokat a hol ríkató, hol kacagtató gyönyörűségeket a „Humoros esetek“ ben s a „Jairus fiu“-ban. Egy pillantásra mintha valami szent szomorúság ömlene el rajta. Nem csoda. Egy sir árnyékából lépett elő. A templom ablakai alatt suttogó vadgesztenyét s fenyőfák mintha sötétebb árnyékot vetnének... Azután újra verőfényes minden. A bibliai szakasz a szeretet dicsérete A XIII-ik rész az első korinthusi levélből: „A szeretet hosszantűrő Mindent elfedez A szeretet soha el nem fogy. Áhitatos imádság után, amelynek mindenik szava a szivéről szakadt le, a pap alapigét olvas. [Habakuk II 1] „Órhelyemre állok és megállok a bástyán és vigyázok, hogy lássam, mit szól hozzám és mit feleljek én panaszom dolgában.“ Minden szivbe belemarkol a prédikáció Itt is, amott is felcsuklik egy egy halk zokogás. Azután csend, — boldog bizakodás száll minden lélekre... A vigyázó ott áll a bástyán.

Most Pál szavával szól az Esperes. [II. Tim. III. 14.] „De te maradj meg azokban, amiket tanultál és amik reád bizattak, tudván kitől tanultad“. Egy bölcs, alkotó munkában töltött élet nagy tanúsága szól mindenik szavából, Hiszi, hogy Donáth azokban, amiket reábiztak, amint megállott tul a Királyhágón, itt is megáll hűséges szive utolsó dobbanásáig.

Templom után a község tisztelgése s az ünnepélyes presbiteri gyűlés következett. Majd módos, vidám közös ebédre gyűltünk. Szellemes, emlékezetes köszöntőkben sem volt hiányosság.

Délutánra kelve Füzesy Géza micskei lelkész beszélt a templomban János X. 11 alapján a jó pásztorról, aki életét adja a juhokért.

Alkonyodás táján boldogan hagytuk el az ünneplő Széplakot... A vigyázó ott áll a bástyán.

Füzesy Géza.

November 12-18-ig egyetem világszövetségi imahét.
— A részletes programját

|| jövőszámban hozzuk. Addig is készüljünk rá léleken és imádságban.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Osváth Géza kántortanító életének 54-ik évében súlyos szenvedés után folyó hó 10-én Patóházán elhunyt. Erdélyi születésű volt. Marosvásárhelyen és Nagyenyeden tanult, hol tanítói oklevelét megszerezve 1903-ban Batizon lett kántortanító 1927-ig. Innen Patóházára vá'asztották meg kántornak. Harminckét évig munkálkodott hűséggel az anyaszentegyház kebelében. Súlyos, évek óta tartó betegségét nagy türelemmel, családjá előtt is sokáig titkolva szenvedte, míg végre megváltotta tőle az Úr. Temetése 11-én ment végbe a környék lelkészeinek, tanítóinak és a szomszéd egyházak nagyszámu hiveinek részvételével. A templomban Gulya Géza apai lelkész imádkozott, Barkász Imre helybeli lelkész predikált. Patóházáról, az énekkar és a presbiterek kíséretével, Batizra vitték, hol a sirnál Dávid Sándor ottani lelkész végezte a szertartást, Barkász Imre pedig a feltámadás hirdetésével bucsuzott tőle. Hű munkás volt ő az Úr szőlőjében. Legjobban bizonyítja ezt az a kedves jelenség, hogy patóházai hvei olyan szeretettel veiték őt körtől, hogy még most a temetésén is azt a nemes áldozatot hozták meg, miszerint a patóházai dalárda és presbitérium, köztiszteletnek örvendő lelkészükkel és főgondnokukkal az élén a batizi temetőig (30 km. távolság) elkisérték. A megboldogultban Szendrei Dénes királydaróci ref. lelkész apósát, Osváth Ödön debreceni főgimn. tanár pedig testvérbátyját gyászolja.

Özo. Böszörményi Lajosné Janthó Laura, az év februárjában elhalt Böszörményi Lajos nagyszalontai esperes-lelkész özvegye élete 81-ik évében rövid szenvedés után folyó hó 14-én visszaadta lelkét teremtőjének. Temetése 16-án volt Nagyszalontán. Fáradhatatlan munkásságu, szelidlelkű jó asszony, igazi papné volt.

Borsos Károly, a tiszántúli egyházkerület középiskolai felügyelője, a mezőturi főgimn. 25 éven át volt igazgatója folyó hó 2-án Debrecenben hosszú betegség után 62 éves korában az Urban csendesen elhunyt. Temetése a nagytemplomban tartott szertartás után Mezőtúron ment végbe. Benne a magyar református közoktatás egyik jellegzetes kiemelkedő vezéralakját veszítette el.

„Boldogok, akik az Urban hálnak meg“.

HIREK

Középiskoláinkba a f. tanévre összesen 493 növendék iratkozott be, 68 al több, mint az előző évben. Ebből a számból 218 esik a szatmári fiu liceumra (42 vel több), 111 a szatmári leánygimnáziumra (16 tal több), 130 a nagyváradí leánygimnáziumra (15 el több), 34 a szatmári felső ker. leányiskolára (5 tel kevesebb). Középiskoláink tehát örvedetes fejlődést mutatnak létszám tekintetében, kivéve a kereskeyelmi iskolát, de itt a létszámcsökkenés országos jelenség s demografiai okai vannak (a kereskedelmi isk. öszszes osztályaiban háborús születésű gyermekek járnak). A 493 növendékből 397 református, 7 ág. evang., 1 unit, 1 bapt., 81 róm. kath (ezek közül 60 a szatmári fiuliceumban) 6 zsidó (a ker. iskolában). Ez utóbbiak egyenkénti min. engedéllyel iratkoztak be

A szatmári főgimnázium fenntartótanácsa mult hó 19-én tartotta évi közgyűlését a szatmári református egyház tanácsstermében. A gyűlésen gróf Degenfeld Miksa elnökölt akinek megnyitó szavai után Ligeti Imre igazgató olvasta fel az iskola mult évi működéséről szóló jelentését. — Az igazgatói jelentésből örömmel hallották a jelenlevők a szép vizsgai eredményt, valamint azt is, hogy a folyó iskolai évben ismét szépen emelkedett a növendékek létszáma és ugy az igazgatónak, mint a tanárikar tagjainak hálás köszönetet szavaztak lelkiis-

meretes munkásságukért. Az iskola anyagi ügyeit, valamint a tanárikarban történt változásokat Boros Jenő igazgatótanácsi elnök ismertette. Az anyagi ügyekkel kapcsolatban rámutatott arra, hogy az utóbbi években a fenntartói díjak nagyon hiányosan folytak be, miért is igazgatótanács lépéseket tett a fenntartótanács újra szervezése tárgyában, amik eredménnyel biztatnak. Fenntartótanácsi gyűlés a jelentést tudomásul véve, Uray Jenő indítványára megbizta az igazgatótanácsot, hogy a hátralékos tagdíjak befizetését megfelelő módon szorgalmazza. Végül Kürthy Károly emlékezett meg kegyeletes szavakkal Regéczi Sándornak, az iskola nyugalmazott tanárának elbunytaról és indítványozta, hogy a derék tanár emlékét a fenntartótanács is örökítse meg jegyzőkönyvében. Az indítvány egyhangu elfogadása után, ugyancsak Kürthy Károly indítványára elfogadta a kápsálás és suplikálás bevezetésére vonatkozó indítványokat és hálás köszönettel fogadta Kürthy Károly és Várady József lelkészeknek az iskola céljaira felajánlott 1—1 mázsa buza adományát. A mindvégig bizakodó hangulatban lefolyt gyűlés elnök zárószavaival fejeződött be.

A nagyszalontai egyházmegye lelkészi kara október 3-án Nagyszalontán egyetemes értekezletre gyűlt össze Kassay Béla esperes elnöklete alatt. Az értekezlet belmissziói

konferenciát is tartott Kiss Bertalan kerületi belmissziói titkár részvételével. A megjelent 26 lelkész előtt Nánásy Dániel feketetői lelkész Lukács 10, 19—23 alapján lebilincselő bibliamagyarázatot tartott majd kezdetét vette a 4 tárgyból álló konferencia Kiss Bertalan „A vezető” címmel, Nagy Zoltán erdőhegy-kisjenői lelkész „A református Sajtó szükségességéről és a kivitel módzatairól”, Gavallér Lajos szalontai segédlelkész a „Fiu és leány bibliakörök módszerei kérdéseiről”, Jakab Viktor belényesi lelkész pedig a „Férfi és nőszövetség működésének módszereiről” tartottak értékes bevezető előadást; valamennyit a lelkészek komoly hozzászólása és gyakorlati megvalósítása követte. Általános jellegű határozati javaslatot fogadtak el a családi néplapra vonatkozólag. A mennyiben az egyetemes értekezlet az egyházmegyei közgyűlés útján megkeresi az egyházkerületet aziránt, hogy a missziói munkák eredményesebbé tétele és a magyar református öntudat kimélyítése érdekében — a kerületi „sajtó-alap” bevonásával, — hetenkint egyszer megjelenő 1—2 leus családi néplapot indítson be, melynek minél nagyobb példányszámban való terjesztésére magát elkötelezte (Sz. A)

Új orgonát szerzett a vadász egyház. Október második vasárnapján avatták fel hat lelkész közreműködésével az aradmegyei Vadász község új orgonáját, amelyre nagyobb részt önkéntes adakozásból 80.000 Lei gyűlt össze. A felavató ünnepségen Foga

rassy Bálint lelkész imádkozott, Nagy Zoltán az igét hirdette. Bokor Sándor hitelesítő előadást tartott, míg Vass Jenő helybeli lelkész, saját szerzeményü költeményében adta elő az orgona történetét és jelentőségét. A délelőtti istentiszteletet Igyártó Sándor imája vezette be, míg délután dr Gyenge János, ugyszintén felesége és leánya végeztek építő munkát az istentisztelet keretében. Az új, szép és stílusos orgonát Kiss Ferenc tamáshidai kántortanító szóaltatta meg, művészi szakértelemmel. Úgy az előkészületekért, mint az ünnepség megrendezéséért a presbitériumot, valamint a szorgalmas nőszövetséget illeti az elismerés.

A kisperegi ref. egyház 100 éves templomának jubileuma nagyobb méretű ünnepségek keretében tartatott meg október 1-én. Az ünnepélyen megjelentek a Bánsági Egyházmegye részéről dr Szabolcska László esperes aki úgy délelőtt, mint délután a híveket szívük mélyéig megható ünnepi egyházi beszédet tartott. Szondy Géza lelkész a templomépítés történetének részleteit olvasta fel, kiemelve a kezdetben 300 lélekből álló gyülekezet fáradhatatlan buzgalmát és áldozatkészségét, amely 11 évi küzdelem után megteremtette az elvett egyeki templom nagyobb kiadású másolatát, mely után a gyülekezet óhajtozott. Az ünnepély további részében a Juhász Gyula által betanított énekkar és az ifj. Bokor Sándor által betanított bibliakörös leányok énekkara adott elő szép énekrészleteket és Csa-

tári Ilonka és Szabó Erzsike
bibliakörös lányok Szabolcska
Mihály verseit szavalták.

Társszerkesztők; Arday Aladár,
Bokor Sándor, Szombati Szabó
István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

6056—1933-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tanszerraktárunknak sikerült egészen korlátolt számban Európa Ázsia és Afrika vászonra huzott térképeit biztosítani Lei 275 darabonkinti árban, amiben az összes költségek már benn foglaltatnak. Utasítottam a tanszerraktárt, hogy megrendeléseket a pénz előzetes beküldése mellett a beérkezés sorrendjében fogadjon el. Oradea—Nagyvárad, 1933. október 20. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

2590—1933-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkész és tanító urnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 68—1933. sz. határozatával az „Uj cimborá” nevű gyermekujtságot és az azt fenntartó Családszövetséget az összes illetékesek figyelmébe ajánlja. A gyermekujtságot a Benedek Elek-féle Cimborá ujjáélesztése. Kiállítás, terjedelme a célnak megfelelő, tartalmát a szerkesztő személye [László Marcella ismert ref. író] garantálja. Ára mérsékelt. Iskoláinkat, nőszövetségeinket külön fe hívom, ahol a lehetőség megvan, a lapot fenntartó Családszövetségbe való belépésre. Érdeklődők forduljanak közvetlenül a szerkesztőséghez. Satu-Mare—Szatmár, str. P. Bratianu No. 9. Oradea—Nagyvárad, 1933. október 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

5938—1933 II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli középiskolai vallástanító lelkész és tanár urnak.* Az illetékes lelkész hivatalok útján beküldendő haladéktalanul az összes, nem ref. jellegű középiskolába járó ref. növendékek kimutatása iskolák, osztályok és ahol esetleg vegyes középiskolák működnek, nemek szerint részletezve, Ezen kimutatásnál az inasiskolák [școalele de ucenic industrial și comerciali] mellőzendők. Külön felhívom a vallástanító lelkész és tanár urak figyelmét arra, hogy bár a kereskedelmi iskolák III és IV. osztályában vallástan nem szerepel, ezen osztályokba járó ref. növendékeket is mutassák ki, megemlítve a megjegyzésben, hogy mennyiben sikerült őket az iskolán kívüli belmissziói tevékenységbe bevonni. Oradea—Nagyvárad, 1933. október 16. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat. A hegyközujlahi ref. orgonista kántortanítói állásra a pályázat a „Reformátusok Lapja” folyó év augusztus hó 20-iki számában közölt feltételek mellett 1933. november 15-ig meghosszabbíthatik.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
 Egyházkerület Iratterjesztésében
 Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Az iskolai nyomtatványok póllására igen gyakran 10–20 lei értékű árut kérnek utánvét mellett m. t. Megrendelőink. Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az egyszáz leien aluli rendelésnél annak értékeit és portó díját vagy postabélyegeken, vagy postautalványon előre sziveskedjenek beküldeni Teljes tisztelettel: Kálvin-nyomda.

A 2759—1933 sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki pecsét-bélyegzőt 75 leiért szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a Kálvin könyvnyomda, Oradea.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Az Ifjúsági Keresztyén Egyesületek Világszövetségének imahete

1933 november 12—18.

A belmissziói és főképp az ifjúsági munkák végzése közben lehetetlen volt rá nem eszmélnünk, hogy a magunk gyarló ereje sokszor mennyire elégtelen és elégtelen minden emberi mesterkedés és a legbuzgóbb igyekezet is épen az ifjúsági munkatérén. Lehetetlen volt meg nem éreznünk, hogy mennyire szükségünk van Isten Szentlelkének megsegítő kegyelmére és mennyire áldott erőforrás ezért a kegyelemért való buzgó imádkozás. Érezték ezt vezetők és az ifjúság tagjai egyaránt.

Különösen hálaadással tapasztaltuk ezt az Ifj. Ker. Egyesületek Világszövetségének imahetein s főleg a múlt évi imahétén, melyet az előző évinél jóval nagyobb számmal tartottak meg gyülekezeteink ifjúsági alakulatai.

Az imádság áldása mellett más áldások kútfeje is az imahét megtartása. Áldás és erőforrás számunkra az a tudat, hogy munkánkban, törekvéseinkben és küzdelmeinkben, sőt imádságainkban sem vagyunk egyedül, hanem kapcsolatban és testvéri közösségben élünk az egész világ keresztyén ifjúságával. E közösségnek legmélyebb kifejezője az imahét, melynek napjain az egész világon ugyanazokért száll a hálaadás és esdő könyörgés Istenünkhöz.

Nagy áldása az imahétnek az is, hogy ezáltal az ifjúsági munkát és magát az ifjúságot becsültebbé és kedveltebbé tesszük a gyülekezet tagjai előtt és így a munka végzését megkönnyítjük s eredményesebbé tesszük.

Ragadja meg azért minden Ifj. Ker. Egyesület és Leányszövetség, illetve fiu- és leánybiblikör az áldásnyerésnek e drága alkalmát és az imahetet valamilyen alakban feltétlenül tartsa meg,

hogy vele nyissa meg a legáldottabb erőcsatornákat, erősítse a világ ifjúságával való testvéri érzést és mélyebben építse bele az ifjuság szent törekvéseit a gyülekezet életébe.

Az imahét programja:

Krisztus a mi egyetlen Urunk.

Vasárnap, november 12-én: Sóvárgó világ. Bibliaolvasás: Zsolt. 42:1—2; Ézs. 64:1—11; Róm. 8:19—23; Jel. 21:1—3. Minden korszak vágyott a magát kijelentő Isten után, aki ebben a világban munkálkodik és ezt átalakítja. Ma mélyebbről tör fel ez a vágy, mint valaha: »Uram, mutasd meg nekünk az Atyát és elég nekünk!« Legyünk egyes szívünk megvizsgálásában azokkal, akik vágyakoznak »Istent meglátni.« *Előadás:* Mit ad egyedül Isten az ifjúságnak? (Az egyes előadásokra nézve lásd az »Ifjú Erdély« egyes cikkeit, Dr Imre Lajos: *Vezetők* könyve, Szalonnás János: *Ref. Leány és Ref. Fiu* című könyveit.) Isten Igéjének és az élő hitnek jelentősége az egyén életében. *Imádkozzunk:* Hogy a ker. Leányszövetséget, ker. Világ-Diákszövetséget és a rokon ker. mozgalmakat Isten használja fel minden nép és nemzet ifjúságának megsegítésére és vezetésére, hogy mind bátrabban teljesítse történelmi misszióját a mai idők hallatlan kétségei, bizonytalanságai és zavarai közepette, igyekezőn az ifjuság életének minden vonatkozását a Jézus Krisztus megtartó evangéliumának uralma alá állítani. Hogy a mi mozgalmaink jobban megismerjék Istent.

Hétfő, november 13-án: Ő eljött. Bibliaolvasás: Fil. 2:6—7; I. Kor. 1:23—25; Ján. 1:14—18; II. Kor. 4:6. Isten felöltötte az emberi életet. Test és vér szerinti valóságában jött. A keresztyénység erre a tényre épült, mint páratlan dicsőség és örök botránykő az ember számára. »Az övéi közé jöve és az övéi nem fogadák be őt.« »Ti kinek mondatok engem?« *Előadás:* Mit adhat egyedül Isten az ifjúságnak és a világnak? A keresztyén ifjuság mint megtartó és építőerő a rothadó világban. *Imádkozzunk:* Hálát adva Istennek a Nigériában működő egyesületért, amelynek tagjait az alapítástól kezdve erősítette az Ur, kérve az egyesület evangelizáló munkájára gyümölcsözést, a tagjait összetartó hitnek és szeretetnek további gyarapodását, mohammedán környezetére való hatásának kiadását. — Megemlítve Isten előtt Afrika ifjúságát és a közötte végzett munkát az egyes országok szerint: Egyptom, Tunis, Algier, Marokko, Liberia, Kamerun, Gabon, Senegal, Togo, Sierra Leone, Dél-Afrika, Kelet-Afrika, Madagaskar. Hogy a mi mozgalmaink jobban szolgálhassák Isten országát.

Kedd, november 14-én: Ő megkísértetett. Bibliaolvasás: Luk. 4:1—13; Luk. 22:42; Zsid. 2:14—18. A pusztában megkísértett Krisztus döntött és életét Isten akaratára tette fel, bármi legyen is az és bárhová vezessen is az. »Ezenképen azért valaki közületek bucsut nem vesz minden javaitól, nem lehet az én tanítványom.«
Előadás: Miért féltjük a mai ifjúságot? Mik a mai ifjúság legjellemzőbb és legsúlyosabb bünei. *Imádkozzunk:* Az Északamerikai Egyesült Államok IKE-eiért, hogy a Lélek megújító ereje által fiatal embereket Jézus Krisztusban mind mélyebben való meggyökerezésre tudjon vezérelni. — Amerika többi részeiben folyó egyesületi munkáért: Kanada, Uj-Fundland, Mexikó, Barbados, Jamaika, Brit-Guyana, Porto-Rico, Dél-Amerika, Argentina, Brazília, Chile, Peru, Uruguay. Hogy a mi mozgalmaink és ifjúságunk el ne tévelyedjenek a mai világ utvesztőiben.

Szerda, november 15-én: Ő engedelmes volt. Bibliaolvasás: Márk 3:34—35; Zsolt. 40:7—9; Máté 5:43—45; Márk 8:34; Fil. 2:8; Máté 6:24. Krisztus nemcsak hirdette, hanem élte az engedelmességet, az Atyának igazi gyermeke volt. Hasonlóképen mi is gyermekei leszünk, ha teljes odaadást tanusítunk. Mit kíván az engedelmesség a mi bizonyágtételünk és szolgálatunk terén?

Előadás: A fegyelmezett és szervezett keresztyén ifjúság. Az Ige alapján álló keresztyén szervezet és fegyelem a keresztyén közösségben Krisztus testének tagjává teszi az ifjúságot. *Imádkozzunk:* Mozgalmunknak a mindennapi életben megnyilvánítandó igazi keresztyéni engedelmességért. — A Szentföldi népek és fajok, felekezetek és politikai pártok közötti békességért. Az indiai IKE-ért, hogy a külföldi titkárok visszavonulása által okozott változások és a jelen évben érvénybe lépett új szabályzat az ifjúság javát szolgálja és alkalmas legyen a megbékéltetés és nevelés munkálására. Kína ifjúsági egyesületeiért, hogy a nemzeti csapások és veszedelmek, egyben azonban nagy lehetőségek idejében az ország tanult ifjúságának erkölcsi szilárdságot, újjáépítő szolgálatot nyújtson, különösen a kedvezőtlenebb helyzetű földmives és ipari központok ifjúságának. A többi ázsiai ifjúsági tagozatok munkájáért: Burma, Ceylon, Maláji államok, Sziám, Japán, Korea, Sziria, Mezopotámia területén. Hogy mozgalmaink Krisztus testének szervezetében erősek tudjanak lenni.

Csütörtök, november 16-án: Ő szenvedett. Bibliaolvasás: II. Móz. 3:7—8; Lukács 9:58; 12:49—51; János 12:23—28; Márk 15:34; II. Kor. 1:3—7. Krisztus elszenvedte az egyedüllétet, népszerűtlenséget és önként szembenézett a halállal, hogy az ember felismerje Isten szeretetének a valóságát. Ma sok ügynek vannak odaadó szol-

gái a fiatalok közül, vajjon Krisztus igénye milyen helyet foglal el életünkben? »Nem feljebbvaló a tanítvány az ő mesterénél.« *Előadás:* Hogyan lehet ifjuságunk tevékeny tagja egyházunknak? Mik a mai hiányai az egyházi életnek? Hogyan lehet az ifjuságot úgy nevelni, hogy felnőve a hiányokat pótolja? *Imádkozzunk:* Kérve a Szentlélek ajándékát az Ausztráliában működő vezetőkre, hogy Urunk hűséges tanubizonyosságai legyenek és erőt nyerjenek fiatal emberek megnyerésére. Az Oceániában folyó egyesületi munkáért: Holland Kelet-India, Fidzsi-szigetek, Új-Zéland, Hawai- és Filippi szigetek területén. Hogy ifjuságunk ne csak felismerje, de szolgálja is a maga sajátos feladatait egyházunkban.

Péntek, november 17-én: Ő győzött. Bibliaolvasás: Ézsaiás 53:11—12; Ján. 12:31—32; 16:33; 19:28—30; Ef. 2:13—14; Gal. 3:28. A szeretet erősebb, mint a gonoszság minden hatalma. Az élet erősebb, mint a halál: »Hála az Istennek, aki a diadalmat adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által.« *Előadás:* Ifjuságunk feladata a külmisszió szolgálatában. Lásd az Egyház és Misszió című ujság ez évi októberi számát. *Imádkozzunk:* A *dániai* mozgalomért, az ébredésnek a lelkéért a mélyebb lelkiélet és keresztyén küzdelem által. A *svéd* munkájáért a munkanélküliek segélyezése terén, a nyugtalanság meggyőzéséért életerős igehirdetés által, az 1933—34. jubileumi esztendő pénzgyűjtési eredményéért a további munka érdekében, a titkári szolgálatra több ifju ember jelentkezéséért. A *norvég* egyesületek kéréséért, amelybe az Úr akaratába újabb munkások kiküldéséért esedezik, az *Észtországban* folyó munkáért, hogy Krisztus előtti felelősségét teljes erejében megőrizze és Isten országát és annak igazságát érezze elsősorban, a *lett* mozgalomért, hogy a Krisztusban való hit és szeretet megújító erejét megtapasztalja és minden tag az egység lelke szerint cselekedjen, a *lengyel* mozgalomért, hogy a legfontosabb célját, a keresztyén nevelés munkáját fokozott mértékben szolgálja és Isten áldását adja a munka további kiterjesztésére a lengyel városokban, a *holland* egyesületek számára több hűségért, egyszerűségért és Krisztusban való bizodalomért, a *német* egyesületekért, hogy mint Isten szolgálói méltók legyenek a nemzet sorsdöntő óráiban és hogy Isten szava üresen ne térjen vissza, hogy a *svájci* munkában a közeledő komoly idők feladatait felismerjék, a *skót* mozgalomnak régóta munkanélküli tagjaiért, azért a segítő szolgálatért, ami érdekükben folyik, a mozgalom nemzeti vezetőjéért és önkéntes munkásaiért, nagyobb egységért a munka főcéljában: fiatal embereknek Krisztushoz vezetésében, az angliai, irországi, walesi, finnországi és izlandi mozgalmakért. Babos Sándorért és munkájáért, egyházunk összes külmissziói tevékenységéért.

Szombat, november 18-án: **Ó él. Bibliaolvasás:** Zsid. 13:8; Ján. 4:14; 11:25; 14:6—9; 15:5; Kol. 1:16—20. Krisztus nem a múlté: tegnap és ma és örökké ugyanaz. Ő a mi Szabaditónk a mostani nyomoruságok és kísértések között. Krisztfus évezredek óta napi táplálója sok millió léleknek, forrása a szabadságnak és az életnek. **Előadás:** Gyülekezetünk, vidékünk, egész egyházunk, keresztyén ifjúsági mozgalmaink állapota, kérdései. (Lásd az Ifju Erdély ez évi beszámolóit.) **Imádkozzunk:** A belga egyesületekért, hogy az eljövendő nemzedékért való felelősséget közösségi, erkölcsi és vallási téren örömmel vegye magára minden egyes tag; az itáliai szövetségekért és délitáliai egyesületekért, hogy nagyobb munkaközösség, több felekezeti közeledés szülessen munkájuk nyomán; a portugál tagokért, hogy a lélek tüze lobogjon bennük, hogy önkéntes munkásokban és adományokban gyarapodjanak, hogy gazdasági helyzetük javuljon; a spanyol keresztyénekért, hogy vallási szabadságukból a bölcsesség, a bátorság és áldozatosság lelke szerinti jó gyümölcsök származzanak; a csehszlovákiai mozgalommal kérjük, hogy az igaz ügyért való szenvedés elhordozható és hitet erősítő legyen, míg végül uralomra jut; a magyarországi szövetségnek december 18-iki félszázados évfordulójáért, a pár éves egyesületi háznak a megtartásáért nehéz gazdasági viszonyok között, az országos munka egységéért ott és az egész világon; a jugoszláviai mozgalomért, hogy Isten vezetőket küldjön az ügy szolgálatára; továbbá az ausztriai, bulgáriai, romániai, görögországi, törökországi, franciaországi, maltai és gibraltári mozgalmakért. Gyülekezetünk, környékünk, egész egyházunk keresztyén ifjúsági munkáiért, a leányok és fiuk között.

Jegyzet: A különleges imatárgyakat a nemzeti mozgalmak jeölték meg és közölték a világbizottsággal.

Tájékoztatás az imahét megtartására.

Az imahetet megtarthatja az ifjuság magában a gyülekezet tagjai nélkül és pedig együtt a fiu- és leányifjuság ott is, ahol a munka teljesen szétválasztva folyik. De megtarthatja a gyülekezet tagjaival (szülőkkel és jóindulatu érdeklődőkkel) is. Ahol külön imaórát nem lehetne tartani, ott nov. 12-én, az aznapra kijelölt téma legyen az igehirdetés tárgya valamelyik megnevezett textus alapján s a hétköznapi isteniszteleten a kijelölt igéket olvassák fel és imádságaikba foglalják be az aznapi témákat. Sőt, ezt ott is ajánlatos megtenni, ahol az imaórákat külön is megtartják.

A teljes imaóra lefolyása a következő: Kezdjük énekkel, mely után a vezető lelkész imádkozik. Ezt követi a kijelölt összes textusok felolvasása, úgy, hogy minden ígét más-más olvasson fel. A

felolvasás után a textusokról rövid magyarázatot tartunk, melyre ének következik. Ez az imaóra első része. A második rész az előadás a programban levő tárgyakról, melyeknek megtartására, — ahol van alkalmas egyén, — mást is fel lehet kérni. A második részt ismét énekléssel zárjuk be. A harmadik rész, a tulajdonképeni imaóra, mely az előbbi éneklés után következik és több résztvevő imádkozásából áll. Végül a vezető imádkozik és utána közösen elmondjuk az Uri imádságot. Az összejevetelt énekkel fejezzük be.

Minden imaórán gyűjtsünk perselyes adományokat, melyeket az imahét végén minden vezető küldjön el Kiss Bertalan, belmissziói titkárnak a püspöki hivatalba az egyetemes ifjusági munka támogatására. Ugyancsak neki küldjön mindenki beszámolót az imahét megtartásáról és lefolyásáról.

A Szentlélekisten áldja meg az ifjúságot hozzá vágyakozó lélekkel és az imádság áldásaiban éreztesse meg vele áldását és kegyelmét.

*Debreczeni István,
ker. belmissziói előado.*

Belmissziói nap Érmihályfalván.

A szürke hétköznapot bensőséges ünnepnappá, sőt lelkes örömnepé változtatta az érmihályfalvai gyülekezet és az egész Érmellék számára október 25 én az a konferencia, melyet az érmelléki egyházmegye lelkészei, tanítói és presbiterei tartottak a belmissziói munkák körébe tartozó kérdések megbeszélése és egymás hite által, egymás erősítése végett. Az egybesereglést főképp az tette fényessé és impozánssá, hogy részt vett rajta egyházkerületünk elnöksége: püspökünk és főgondnokunk, kiknek tiszteletére a szomszédos nagykárolyi egyházmegyéből is többen megjelentek, lelkészek és világiak. Az érmelléki egyházmegye lelkészei és tanítói csaknem teljes számmal jelen voltak és az őszi nagy munka és az akkor megkezdődött szüret dacára nagy számban gyültek össze a presbiterek is.

Az ünnepi hangulatot megalapozta püspökünk és főgondnokunk fogadtatása megérkezésök alkalmával a pályaudvaron, hol előbb a főszolgabíró, majd Végh József esperes üdvözölte őket. Az üdvözlésre Sulyok István püspökünk válaszolt szeretetből fakadó szavakkal.

A fogadtatás után hosszú kocsisorban vonultak be a vendégek, elől a püspök Lovas Dániel helybeli földbirtokos pompás négyesszürke fogatán.

A konferencia istenisztelettel kezdődött, melyen Végh József esperes olvasta fel a tiz szüz példázatát és utána szivből jövő

imádságot mondott. Az ígét püspökünk hirdette Márk 13 r. 34 v. alapján prófétai erővel intve pásztorokat és hiveket, mint Isten hatalmas háza ajtónállóit, a vigyázásra. Majd hosszú imádságban kérte az Ur áldó segedelmét az anyaszentegyházra és tagjaira és végül megáldotta a gyülekezetet. Az érmihályfalvai vegyeskar szép énekszámokat adott elő Tóth Zsigmond precíz betanításában és vezetésével. A tulajdonképeni istenitisztelet után a templomban Kiss Bertalan belmissziói titkár tartott lelkes és öntudatot erősítő előadást „Lelki egyház“ címen. A hatalmas templomot zsufolásig megtöltő gyülekezet áhitatos lélekkel hallgatta végig úgy az igehirdetést, mint az előadást és hitében meg erősödve, emelkedett lélekkel távozott el.

Délben, a közebeden, ismét nagy számmal vett részt a vidékieken kívül Érmihályfalva lakossága, felekezeti különbség nélkül. Az ünnepi hangulatot tovább folytatták a hatásos felköszöntők, melyet Sulyok István püspök, Thury Kálmán főgondnok, Végh József esperes, Papszász Lajos e. m. gondnok, a tanító egyesületi elnök és a helybeli r. kath. plebános tartottak.

Délután 3 órakor kezdődött a lelkészi s tanítói és a presbiteri konferencia két csoportban. Az elsón, melyen püspökünk elnökölt, előbb Debreczeni István kerületi belmissziói előadó tartott előadást a „Lelkészek és tanítók együttműködése“ címen, majd Tóth Zsigmond értekezett „Lelkészek és tanítók szerepe a vasárnapi iskolában és ifjusági egyesületekben“ tárgyról. Mindkét előadást számos értékes hozzászólás követte. A presbiteri konferencián ker. főgondnokunk elnökölt a megjelenésében akadályozott dr. Gulácsi Sándor egyházmegyei tanácsbíró „A presbiterek joga és kötelessége“ című értekezését Debreczeni László érabrányi lelkész olvasta fel, majd Szabó Zoltán székelyhidi lelkész a presbiterek belmissziói munkásságáról tartott előadást, melyhez dr. Kölcsey Ferenc nagykárolyi e. m. ügyész csatolt lelkes. buzdító beszédet.

Este 6 órakor a nap programját a villannyal világított templomban istenitisztelet zárta be, melyet Orosz Lajos érkeserői lelkész végzett Márk 10 r., 17—30 v. alapján tartott építő hatású, szívhezszóló bibliamagyarázattal. A vegyeskar éneke után Végh József esperes mondott hálaadó záróbeszédet és áldással bocsátotta el a gyülekezetet, majd ismét megtöltötte a templomot. A közelből és távolból összesereglettek egy áldásokban gazdag nap emlékeivel és maradandó hatásaival oszlottak szét, hogy megerősödött lélekkel folytassák tovább gyönyörűséges munkájukat Isten országa kiépítésére.

Tanítói köri értekezéslet Szalacson.

Zajtalanul, csendben, de annál eredményesebben tartja meg immár második esztendeje köri értekezleteit az Érmelléki Tanítóegyesület ottományi körzete havonta egyszer a kör községeiben felváltva, mely alkalommal gyakorlati tanítás alapján igyekszik pedagógiai, módszertani kérdéseket alaposan megvitatni; objektív bírálat által az esetleg előforduló hibákat kiküszöböli; egyes bevált gyakorlati fogásokat alkalmazni és mindezek által az önképzést előmozdítani.

Igaz hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok, melyek talán a református tanítóságot sújtják a legrettenetesebben, az ilyen értekezletek tartását felette megnehezítik, sőt legtöbb helyen talán meg is akadályozzák, mégis minden áldozatot meg kell hozni, hogy keressük az önképzés módjait s szerény tehetségünkhöz képest igyekezzünk a tanítás ügyét tőlünk telhetőleg előmozdítani. Ezen igyekezetünk szerintem amennyiben tanítói érdek, ugyanannyiban egyházi érdek is s épen ezért helyes volna ezen értekezletek megtartását mindenütt kötelezővé tenni s az egyházakat a szükséges fuvarok kiutalására elkötelezni.

Az 1933. október hó 5-én Szalacson megtartott köri értekezletünk annak megállapítása után, hogy eddig a román társalgás tanítására nézve miniszterileg jóváhagyott részletes tanmenet a felekezeti iskolák részére nincs kiadva, helyesnek találja és véleményezi, hogy a román társalgás tanításánál előforduló rendszertelenség, ötletszerűség s különböző anomaliák kiküszöbölése végett egységes, rendszeres és összefüggő, valamint gyakorlatilag is eredményesen megvalósítható tanmenet kiadása iránt illetékes helyen tegyen javaslatot, mely tanmenet miniszteri jóváhagyás után közöltessék minden egyes iskolával alkalmazkodás végett. A tanmenet elkészítésére megbízás esetén ezen tanítói kör készséggel vállalkozik.

Tájékoztatóul közlöm a mi munkatervezetünket az 1933—34-ik iskolai évre:

A kör községei: Szalacs, Ottomány, Bogyoszló, Albis, Kéc, Érmihályfalva és Gálospetri.

Értekezéslet ideje október, november, december, március, április, május hó első csütörtök délutánja pontosan 3 órai kezdettel. Általános elvek: A tanítást teljesítő tanító összes növendékeinek jelen kell lenni. Tanítás után a gyerekek elbocsáttatnak és következik részletes megbeszélése a tanítás menetének és ezzel kapcsolatban a felmerülő pedagógiai kérdések megvi-

tatása. Előadási anyag: Szalacs III. o. román társalgás. Otomány VII. o. román földrajz. Bogyoszló II o. számtan. Albis I. o. beszéd és ért gyakorlat. Kéc V. o. román történelem. Mihályfalva IV. o. román olvasmány tárgyalás

Értekezlet után általános kérdések megbeszélése. esetleg értekezés felolvasása. Elnök a szolgálatra nézve legidősebb tanító, jegyző pedig a szolgálatra nézve legfiatalabb kolléga. A felvett jegyzőköny érdekesebb részeit a hivatalos lapban is közöljük. Ezen tervezet szellemében munkálkodunk mi a magunk körzetében azon meggyőződéssel, hogy az önképzésre mindnyájunknak szüksége van amit bizonyít az az ősi jó közmondás is, hogy: „A jó pap holtig tanul“

Szalacs.

Jakab Lajos.

HIREK

Az elárazozott templomot, paplakot, iskolát és temetőt Bekéssámsonban, miket a hitelező kisbirtokosok földhitelezete árverésen megvett, egy év óta nem lehetett az egyház nevére visszaszerezni. Csak nagyobb törlesztés ellenében volna hajlandó rá a hitelező pénzintézet, amely azonban az egyházi adókat is lefoglaltatta és az adókon kívül az egyház képtelen nagyobb törlesztést teljesíteni

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz. I. M c. Kérem a folytatását. — **N. Z. E-gy.** Az aktuális kérdéseket a püspöki hivatal utján megkaptam. Nem tudom leveled nekem szólni-e vagy nem, csak azt, hogy a szemrehányás nem engem illet, mert a szóban levő ismeretést sohase láttam Tárgyára nagyon kíváncsi vagyok. — **Sz. G. K-g.** Szíves türelmét kérem. — **B. I. B-ly.** Lelkes cikkét megkaptam, sorra jön.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

5934—1933-I. sz. *Valamennyi kebelbeli nt. telkészi hivatalnak.* Dr Schmidt Béla és dr Sziget Imre orvosok szerkesztésében Marosvásárhelyt „Magyar Népegészségügyi Szemle“ címmel új folyóirat indult utnak. Nem minden csodálkozás, sőt fejcsóválás nélkül vették a kezükbe a kis zöld füzetkét azok, akikhez a szerkesztőség levelével beköszöntött. A csodálkozás az ötletnek szólt, a fejcsóválás ellenben annak a reménykedésnek, amely pedig bizonyára betölti a szerkesztők lelkét, hogy az új vállalkozás a mai nehéz viszonyok közt is révbe vergődik.

Pedig ha elolvassa az ember dr Bernády György sorait, melyeket „Ajánlás“ címen a füzethez írt, hamar átlátja, hogy nincs helye a kishitőségnek, míg magyar népünk vezetői komo-

lyan megszívlelik és értékelik mindazt, ami a „népegészségügy” gondolatában ma már nem is szól, hanem szinte kiáltoz az egyházak, lelkészek és tanítók fülébe. Ha pedig egyáltalában lehet ok a csodálkozásra, akkor az csak amiatt lehetséges, hogy mindeddig nem jutott eszébe senkinek ilyen népegészségi folyóirat indítása vagy legalább is csak most, annyi esztendő múltával történhetik meg.

„Mens sana in corpore sano”. Ép testben az ép lélek. Nekünk, a lelkek munkásainak, nevelőinek, a lélek és test harmóniáján dolgozóknak és virrasztóknak már ezért is rokonszenves minden gondolat, minden mozdulat, minden cselekedet, mely ép testben ép, egészséges lelket akar látni, óvni és megtartani magyar fajtánknak. Mikor még ma, a huszadik században is, annyi babona uralkodik a lelkeken, annyi kuruzslás, annyi házi csodaszerrel való vajákolás, annyi tiltott műtét sorvasztja, irtja a fajtánkat, örömmel kell üdvözölni a „Magyar Népegészségügyi Szemle” gondolatát és megindítását. Hiszen az „Ajánlás” írójával szólva ez a folyóirat „a romániai magyarságnak legéletbevágóbb kérdéseivel, a magyar emberegészségüggyel, a magyar faj munkaerejének védelmével, a magyar munkabírás fokozásának módozataival, a magyarság számbeli szaporodásának és a magyar halandóság csökkentésének igen nagyjelentőségű problémájával foglalkozik.”

Ajánlom tehát egyházkerületünk lelkészeinek és tanítóinak, s általában egyházközségeink és magyar református népünk minden vezetőjének jóindulatu figyelmébe és támogatásába. A folyóirat előfizetési díja egész évre 120 Lei, egyesszám ára 15 Lei. Lelkészek és tanítók részére az előfizetés 50 százalékos kedvezményel évi 60 Lei. Szerkesztőség: Târgu-Mureş—Marosvásárhely, Strada Mihail Eminescu 4. és Cluj—Kolozsvár, Valea Regele Ferdinand 71. Kiadóhivatal: Nagy Samu nyomda, Târgu Mureş—Marosvásárhely. Oradea—Nagyvárad, 1933 október 30 Atyafiságos szeretettel: Sulyok, püspök.

6013—1933 II. KÖRRENDELET *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és miheztartás végett közlöm, hogy a 131310—1933. sz. miniszteri rendelet értelmében az összes elemi iskolák alkalmazkodni kötelesek a szabályzat 111. fejehez, az órák beosztására nézve. Ezek szerint a tanításnak délelőtt 3 és délután 2 órában kell történnie. Oradea—Nagyvárad, 1933 október 19 Atyafiságos szeretettel: Sulyok sk., püspök.

6043—1933-II. Értesítés. Az 1932 augusztusában Kolozsvárt román vizsgára jelentkezett tanítók közül a következők mentek át a vizsgálaton: Juhász László Mezőbaj 6.12; Tassy Veronika Ombód 6.00; Vén István Éradony 6.50. Ha még erről nem volna kezükben igazolvány, kérjük a püspöki hivataltól. A többi jelentkezettek eszerint megbukottaknak tekintendők.

6202—1933 II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkési hivatalnak és elemi iskolai igazgatóságnak.* Igen sokszor

megtörténik, hogy a lelkészi hivatalok és az elemi iskolai tan-
testület tagjai olyan iskolai, sőt magánügyekben is hivatalomhoz
fordulnak amelyekben első fokon az egyházi törvény szerint az
esperesi hivatalok az illetékesek. Az ezzel felmerülő munkatöb-
bet elkerülése végett elrendelem, hogy az összes iskolai ügyek-
ben tett hivatalos felterjesztéseket a lelkészi hivatalok útján az
esperesi hivatalokhoz kell eljuttatni, az esperes urakat pedig fel-
kérem, hogy a saját hatáskörükben el nem intézhető ügyeket,
lehetőleg véleménnyel ellátva terjesszék fel a püspöki hivatalhoz.
Kivételnek azok az ügyek, amelyeknek felterjesztését körrende-
letileg közvetlenül a püspöki hivatalhoz rendelem el, továbbá
azok a halaszthatatlanul sürgős ügyek amelyeknek elintézése a
püspöki hivatal hatáskörébe tartozik. Ez utóbbiak azonban egy-
idejűleg az esperesi hivatalokhoz is beterjesztendőek annak jel-
zésével, hogy a püspöki hivatalhoz is megtörtént a felterjesztés.
Különösen megtiltom azt, hogy a lelkész urak és a tantestület
tagjai hivatalos ügyekben magán levélben a tanügyi előadótól
kérjenek felvilágosításokat a hivatalos ut megkerülésével. A
tanügyi előadónak hivatalos kötelessége lévén az összes hozzá
beosztott ügyeket legjobb tudása szerint elintézni, a magán leve-
lezés hivatalos ügyekben teljesen céltalan s csak az adminis-
trációt nehezíti meg. Oradea—Nagyvárad, 1933 október 30.
Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

6166—1933 I. sz **Pályázat** a nagykárolyi református egy-
házmegyébe kebelezett börvényi református egyházközség
lelkészi állására. **J a v a d a l o m:** 1. Természetbeni lakás, mellék
épületekkel s a paróchiális ház utáni udvar és kert összesen:
1 kat. hold 364 négyszögöl. 2 80 köből azaz nyolcvan köből
tisza buza, 20 köből azaz husz köből rozs Minden véka buza
és rozs mellé adatik 2 kr. 3 10 öl, azaz tíz öl tűzifa beszállítva.
4 A paróchiális ház után van 22 kat. hold 654 négyszögöl
szántó az alsókertalja dűlőben. 5 Szántó az Urbériláp I. rész
dűlőben ártér 18 kat. hold 1086 négyszögöl 6 Szénaváltság az
1897. december 12 én tartott presbyteri gyűlés 5 sz. határozata
szerint: 16 Kor. 7. Szőlő és kert a szőlőskertben 735 négyszögöl.
8. 16 legelőilletőség mely a közbirtokosság 1931—IV 18—3.
számu határozata alapján 10 egész $\frac{2}{3}$ -ra szállított le. 9 Állam-
segély, melyért az egyház felelősséget nem vállal. 10 Stóla az
egyházkerület megállapítása szerint. 11. Mindennemű földadót
az egyház fizet A lelkészi díjlevél most van felsőbb egyházi
hatósági megerősítés alatt. Az ártéri adó alá eső földek adójá-
nak fizetését az egyház a lelkész terhére kívánja megállapítani.
Kötelesség: Az E. T. ben s egyházkerületi határozatokban
előírt s megállapított összes lelkészi teendők végzése. Az állás
a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.
Vasutállomás helyben. Pályázati határidő 1933. év november
21. déli 12 óra. Pályázni kívánók kérvényeket okmányokkal
felszerelve Gönczy Sándor espereshez, Carei—Nagykároly, a
fenti időpontig küldjék be. Oradea—Nagyvárad, 1933. október 28
Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagyt. Református Lelkeszi Hivatalnak
 Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
 Egyházkerület Iratterjesztésében
 Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Az iskolai nyomtatványok pótlására igen gyakran 10–20 lei értékű árut kérnek utánvét mellett m. t. Megrendelőink Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az egyszáz leien aluli rendelésnél annak értékeit és portódíját vagy postabélyegeken, vagy postautalványon előre sziveskedjenek beküldeni Teljes tisztelettel: Kálvin-nyomda.

A 2759–1933 sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki pecsét-bélyegzőt 75 leiért szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a Kálvin könyvnyomda, Oradea.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Őr-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Református Jövő.

Pontosan egy esztendeje, hogy ebben a lapban egyházkerületünk ifjúsági lapjának megindulását bejelentettük. Akkor annak a reményünknek adtunk kifejezést, hogy ebből a lapból fog kifejlődni az a néplap, melynek szükségességét és hiányát régóta érezzük, melyet számtalan oldalról súlyos érvekkel sürgettek és melynek kiadását kerületi közgyűlésünk már évekket ezelőtt elhatározta. Akkor a Református Ifjúság címet az utolsó órában egyenesen azért változtattuk Református Jövőre, hogy az ifjúság számára megindított kis lapot minden zökkenő nélkül ugyanazzal címmel ki lehessen bővíteni minden korban híveink és egyházi életünk minden szükségletét kielégítő egyetemes érdekű ujsággá.

Most egy év után — Isten segedelmével — eljutottunk ehez az időhöz. Hitünkben nem szégyenültünk meg, reménységünkben nem csalatkoztunk. A kis lap előfizetőinek száma csaknem két-szer annyi lett, mint amennyivel megindult. Ez, valamint a minden oldalról kifejezett hívások, biztatások és ígéretek alapot nyújtanak arra nézve, hogy a kerületi közgyűlés határozatát megvalósítsuk és a lapot a tervezett módon kibővítsük. Az irat-terjesztési bizottságnak az ügy komoly megfontolása és minden oldalról mérlegelése alapján készült javaslata szerint püspök urunk a kerületi közgyűlés határozata értelmében úgy intézkedett, hogy a Református Jövő kéthetenkénti 16 oldalra kibővített terjedelemben advent első vasárnapjára megjelenjék. A lap terjedelme tehát az eddiginek négyszeresére emelkedik és ezzel szemben előfizetési díja az eddiginek csak kétszeresére lesz.

Bizunk abban, hogy nincs egyházkerületünkben egyetlenegy őrálló sem, aki mélyen ne érezné, hogy nagyon nagy szükség van egy ilyen híveink kezébe adandó sajtó organumra.

Szükség van rá elsősorban egyházunk erősítése szempontjából. Mindenkinek régesrég be kellett már látnia, hogy erre a célra sem a templomi szószék, sem az egyház kormányzótestülete nem elegendő. Egyházunkat sok felől ostromolják, ahova sem a lelkipásztor, sem a presbitérium keze, ereje nem ér el. És számtalanszor tapasztaljuk, hogy a bástyák és várfalak védőinek nincs elég fegyver a kezükben, mellyel a veszélyeztetett helyeket védeni tudják. Ez a lap fegyver lesz a kézben, mellyel nemcsak védekezni, de képesek lesznek hódítani is.

Szükség van rá az egyház tagjainak egyházi és világnézeti szempontból leendő irányítása végett. Hányszor tapasztaljuk, hogy a különböző áramlatok megtévesztik, ősi, tiszta puritán kálvinista gondolkozásukból kiforgatják őket. Ez a lap erősítő eszköz lesz az egyetlenegy fundamentumon megállásban és a református öntudat fokozásában.

Szükség van rá a hitélet mélyítése, erősítése és gazdagítása szempontjából. Bizony a hit világa sok szívben homályba borul, tüze lelohad, kihamvad és hány marad távol a hamvadó hitet felszító áldott kohótól: a templomtól; hány erőtelen nem viszi el üres, sötét szívét oda, hol az Ige hirdetésében a Szent lélek isteni fuvallata zeng. Ez a lap eljuttatja az Igét azok számára is, kik talán nem is vágyakoznak az Ige után és áldott alkalom lesz arra, hogy újra lánggra lobbanjon a hit hamvadó parazsa.

Szükség van iskoláink megerősítése, tanítóink anyagi helyzetének megszilárdítása végett. Egyházunk tagjai sok helyen a különböző politikai és társadalmi hatások, a közömbösség és a gazdasági helyzet kísértései következtében tehernek érzik az iskolát, melyet szeretnének lerázni magukról. A következményekkel mit sem számolnak, talán nem is látják, de a fizetésüket nem kapó tanítók nyomorusága már is megdöbbenítő hatásában tárul elénk. Ennek a lapnak egyik legfontosabb hivatása az lesz, hogy felelősséget hivatkozzon a még súlyosabb következményekre, figyelmeztessen az iskola és a tanítói munka felmérhetetlen értékére s az iskolák iránt való kötelességeikre.

Szükség van a különböző belmissziói munkák támogatására, népszerűsítésére és hiveink életében való meggyökereztetésére. Ez a lap feladatául tűzte ki ezt is. Minden belmissziói munka helyet nyer benne, de viszont ezáltal súlyt is nyer a lap olvasói előtt.

Bizunk abban, hogy nincs senki, aki ezeket a szükségeket éppen így ne látná és senki sincs, aki éppen így ne érezné.

hogy kötelessége mindent megtenni a lap terjesztése és megerősítése érdekében. Legyünk tisztában vele, hogy a lap sorsa attól függ, hogy ezt a kötelességét mindenki mennyire fogja teljesíteni.

Aki lelkiismeretesen fogja teljesíteni, az a saját munkáját teszi könnyebbé, mert a lapban minden téren hűséges segítőársat talál, aki ellenben hűtlen lesz a kötelességteljesítésben, az nemcsak önmaga ellen dolgozik, hanem mások ellen is, mert megakadályozza, hogy a segítőárs megerősödhessék.

E lap példányszáma fokmérője lesz a kiben-kiben lakozó léleknek és hűségnek.

Debreczeni István.

Gondolatok október 31-én.

[Máté V. 14–16.]

Vegyes községben lakunk. Róm. kath. testvéreink szent Vendel napján, román testvéreink szent Demeter napján csoportosan vonulnak fel a falu piacára s egész délután [a legnagyobb munkaidőben is!] talpig ünneplőben diskurálgatva hivalkodnak, hogy: nekik ma ünnepük van! S ugyanezt teszik nemcsak a 3 fő [karácsony, pünköst, husvét ünnepeken kívül], de számtalan mellék ünnepen is. Közöttük járva-kelve eszembe jut: „Úgy fénylnek a ti világosságotok [bizonyágtétel, demonstráció] az emberek előtt...” Vajjon mit szólna a róm. kath. ill. gör. k. közszellem, ha ilyenkor valamelyikük hétköznapi, munkás ruhájában vagy éppen munka felszerelésével végig vonulna tömött soraik között?!

Ilyenkor egész holtbizonyossággal meg lehet állapítani [kit kit] ruházatáról, magatartásáról [ki ünnepel?], hogy ki kath. ill., hogy ki gör. vallású? Pedig, ha megkérdezzük őket ünnepük szentségét, értékét illetőleg, vajmi kevesen tudnak számot adni arról de mégis ünnepelnek, mert ezt követeli a közszellem, ill. egybetartozandóságuk érzete.

Október 31-ike van. Egyetlen református ünnep. Nincs aratási stb. sürgős munkaidő. Templomaink [máskor látogatottak] panganak az ürességtől s az utcán még véletlenül sem lehet látni egy ünneplőbe öltözött embert. Szívem elszorul — a többire gondolok — remegve kérdem: „Ebben a községben nem lakik református?!“ Vagy talán a mi református hitünk nincs oly értékes, mint a kath. vagy gör.? ... A mi egyházunk egyetlen

speciális ünnepe nincs oly szent, mint akár a szt. Vendel, akár a szt. Demeter napja?...

Mi nem demonstrálunk — pusztá megjelenésünkkel — hogy vagyunk? ... vagy ... csak mi egyedül szégyenljük — kik a megtisztított vallás tagjai vagyunk — hogy azok vagyunk, akik vagyunk?!

„Ugy fényljék a ti világosságotok...!“ Vagy nekünk — éppen nekünk — nincs világosságunk, amiről bizonyosságot tehetnénk — ha némán is! — az emberek előtt?!

Mit köszönhet a hívő kath szt. Vendelnek vagy a gör. szt. Demeternek ... mit köszönhet a református Kálvinnak, a reformációnak?

A nép mindig az „érték“ szerint igazodik. Megtettünk e mi papok mindent, hogy népünk előtt „érték“ legyen az ő hite, ill. hite ünnepe?

Derzsi Endre — talán 1925-ben — azt indítványozta, hogy a konfirmáció minden esztendőben a reformáció emlékünnepén legyen, de ha már törvényhozásilag ez lehetlenné tétetett; nem volna é más ut. mód, alkalom [ünnepély műsorral stb.] népünk lelkéhez közelebb vinni, megszentelni, emlékezetesebbé tenni ezt az egyetlen református ünnepet?

„Ha megtagadtok engem az emberek előtt, én is megtagadlak titeket az én mennyei Atyám előtt.“

Nagy Pál.

| KÜLFÖLD |

Az észak-amerikai egyesült lutheránus egyháznak 13 egyházi theológiai szemináriuma van. Látogatottságukról nagyon érdekes ez a pár adat. Hartwickban van 4 tanár 16 hallgató, Susquehannaban 3 tanár, 9 hallgató; Chikagoban 6 tanár, 37 hallgató; Waterloban 3 tanár, 11 hallgató... Chikágóban minden hallgató 1238 dollárba kerül az egyháznak, Pazifikben 2625 dollárba. A legkevesebbe kerül egy hallgató a Souterni Szemináriumban, ahol az egyház „csak“ 507 dollárt fizet reá évente.

A pápai évkönyv közlése szerint az 59 bíboros közül 30 olasz, 665 címzetes püspök közül 148 olasz. Az olaszországi római katolikus egyháznak 42 500 papja, 9 500 kolostora és 2100 középiskolája van.

Zürichben is van egy egyesület az istennélküli proletár- gyermekek számára. Az ottani kommunista ujság, a „Kämpfer“

felhívást közöl, amelyben így ír: Proletár szülők, társatok vissza gyermekeiteket az iskolai vallástanítástól, mert a vallás megöli az ifjúság szellemét. Egyetlen gyermeknek sincs szüksége vallásra. Bizzátok gyermekeiteket inkább a szabadgondolkozók csoportjára.

Vinet Sándornak, ennek a mult századi nagy gyakorlati teologusnak a gondolatai terjesztésére alakult Lausanneban egy Vinet kiadó társaság. Néhány nagy alapítvány és adomány tette eddig lehetővé a társaság munkáját. Most munkái újabb kiadását készítik elő.

Az egész világon élő francia protestánsok közösségének fentartását szolgálja a Külföldi Francia Barátságok Protestáns Bizottsága. Az angliai, skóciai, irországi, hollandiai, csehszlovákiai, délafrikai, északamerikai, kanadai stb. hugenotta gyülekezeteket rendszeresen látogatják francia lelkészek, miáltal erősítik a közösséget. Ahol a szükség úgy kívánja, segít a bizottság új gyülekezetek alapításában és gondoskodik arról, hogy ahol több francia gyülekezet egy ország területén él, hugenotta történetükkel való kapcsolatukat is megőrizték. Nagy feladat a délafrikai szétszórt hugenották összegyűjtése. Az elmúlt évben két genfi lelkész járt hónapokig a délafrikai szorványokban és vitték el a szülőföld édesanyjai köszöntését. A német hugenották közösségét Rambaud lelkész ápolja.

Azokon a helyeken, amelyeken Zwingli, Oecolampadius és utódaik hirdették az evangéliumot, felütötte fejét az istentelenség. Óriási figyelemztetés a mi számunkra, hogy amikor a lélek alszik, a Sátán indul gyujtogató utra. Viszont azt is mutatja, hogy minél erősebben küzd az egyház, a bűn annál elszántabban vállalkozik önvédelmi harcára.

Baselben minden család kegyességét megpróbálta az a harc, amelyet az iskolai imádságért kellett vívniok. Hány szülő feledkezett meg gyermekeit imádságosan nevelni és hány csak külső formaságnak tekintette, hogy munka, tanulás, evés előtt a gyermek és a felnőtt imádkozzék. De amikor a városi tanács a szabadelvűek javaslatára eltiltotta, hogy a tanítók az iskolában imádkozzanak, egyszerre harc tört ki a rendelet ellen és ezer aláírással kérvény ment a tanügyi tanácshoz a rendelet eltörlésére.

Egy tiltó rendelet ezer és ezer családba vitte be ismét a gyermek imádságáért való gondot. De tudjuk, hogy az iskolai imádság örökre elveszhetett volna. És látjuk, hogy a Sátán új

réseket keres, ahol ismét előtörjön. Ma még figyelmeztetés, holnap talán már hasonló hadüzenet,

Luther Márton

Született 1483 november 10.

Születése 450 éves évfordulóján reá kell gondolni az egész protestáns világnak. Multból elővilágító alakjának van mit mondania nekünk. De talán nem is azokban a vonásokban, amikre először gondolunk, mikor a jubileumi hír eljut hozzánk. Talán a legtöbben úgy nézünk reá, mint egy hős emberre, aki lerombolt és felépített egy új világot. S a szívünket megdobogtatja a híres wormszi mondat: „Itt állok, másképp nem tehetek.” Ez a Luther sokkal könnyebben eljutott mindenkihez, mint egy másik ismeretlenebb, akit az újabb Luther-kutatók mutatnak meg.

A nagy jellemeket mindég másképen látják más-más korban. Luther jellemét is a ma, a kor szükségéi szerint revideálták megdöntve bennük a hős Luther képét s helyette a félénk, magát lebecsülő embert állítva elének. Ennek az új kutatásnak az a nagyszerű eredménye van, hogy Lutherben az Isten eszközét állítja elének, aki uralma alatt tartotta, akaratával megtöltötte, hősévé tette a gyenge embert. Nekünk ma egy széthulló, erkölcsileg felbomló, istentelen világban élő gyöngye embereknek ez a Luther mutat utat. Egy hős Lutherre emlékezés jólesően dobogtatja meg szívünket, büszkén gondolva a reformátorra. De a gyöngye Lutherrel mélyebb lehet a kapcsolatunk, több a közösségünk. Megéreztetni velünk, hogy mi ma élő gyöngye emberek, sokszor elesettek, nagyon nyomorultak: — erősek lehetünk Istenben. Két oldalon jelent nekünk ma sokat a Luther jelleme. Vagyunk, akik nagyok és hősök szeretnénk lenni, de anélkül, hogy előbb meghódoljunk Istennek. Vagyunk akik azt hisszük, hogy mert gyengék vagyunk, nem jelentünk semmit Istennek, embereknek. Luther alakja a 450 éves távlatból arra int, hogy hódoljunk meg az Istennek, aki ma is velünk életet ujitani, világot átforgalmazni és nekünk üdvösséget adni akaró Ur Isten.

i. y.

Dr Szemethy Géza „Te benned biztunk eleitől fogva” című zsoltárdolgozatának terjesztését Iratterjesztésünk vállalta. A lapunk előző számai

ban részletesen méltatott füzet ára 50 Lei. Kapható a pénz előzetes beküldése vagy a kongruából való levonás ellenében a kerületi Iratterjesztésben.

 AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR **Varga Mihály.**

Október hó 18-án mélységes gyász borult egy munkás tanítói családra. A szomorú hír a községben villámgyorsan terjedt el és könnybelábbadt az egész falu szeme: tanítómesterét, szellemi atyját siratta a hegyközszenmiklósi népes gyülekezet.

Varga Mihály ref. kántortanító 1881. augusztus 6-án Szentesen született. Gimnáziumi tanulmányait szülővárosában, a tanítóképzőt Debrecenben végezte, ahol néptanítói oklevelet nyert. Pályafutását Kólyon kezdte, ahol 10 évig működött, majd a népes és tekintélyes hegyközszenmiklósi gyülekezet választotta meg tanítójának s itt közel egy negyed századon át, 24 éven keresztül szolgálta Urát és nevelte a gondjaira bízott népet.

Mint népnevelő, a régi tanítói gárda egyik leglelkesebb és leghivatásosabb egyénisége volt. Nemcsak a kicsinyeket tanította, hanem a felnőttek oktatásából is a kor kivánalmainak megfelelően kivette a részét.

Mint kartárs példányképe volt azoknak, akik pályatársaikban testvéreket tekintenek. Kartársaiért kész volt bármely pillanatban az áldozatra és egyike volt azoknak, akik az „Érmelléki Ref. Tanítóegyesület” gyámpénztárát megteremtették s ezen intézménynek betegsége bekövetkeztéig lelkes pénztárnoka volt.

A megboldogult lélek hült tetemei október 20-án délután adattak át az anyaföldnek. A koszorúval megrakott gyászruvattal mellett a gyászoló családdal együtt ott könnyezett a falu apraja-nagyja, valamint a megjelent kartársak egy kis csoportja is. A háznál Varga Béla köbölkúti ref. lelkész imádkozott. A templomi gyászbeszédet Silye Gábor helybeli ref. lelkész tartotta, kifejtve a megboldogult népnevelő negyedszázados munkásságát. A sírnál elvégzett szertartás után a kartársak nevében Tóth Zsigmond érmihályfalvat igazgatótanító bucsáztatta el a megboldogultat, kiemelve azt a mély kartársi szeretetet, mellyel az elköltözött nemes lélek pályatársai iránt viseltetett. A könnyekig megható volt Pokol István hét éves gyermek beszéde, aki tanuló társai nevében bucsuzott a drága emlékü tanítótól. Ezután Csóka Lajos asszonyvásáraai igazgató tanító mondott még néhány

érzékeny bucsuszótt s a szomorú temetés az ének hangjai mellett véget ért.

Nyerje meg a hív harcos ott fenn Istentől megérdemelt jutalmát, itt lenn pedig béke lengjen kihűlt porai felett.

HIREK

Vezetői konferenciát és belmissziói napot rendez a nagykárolyi egyházmegye november 22 én és 23 án Nagykárolyban. A vezető konferencián a lelkészek, tanítók, presbiterek és világi hivatalosok tartanak értekezletet, a belmissziói napon külön lesznek előadások és megbeszélések a Férfi és Nőszövetség, fiu- és leányifjuság számára. Előadásokat fognak tartani: dr Nagy Sándor egyh. gondnok, Szaplónczayné Sziklai Ilona, Debreczeni István, Kiss Bertalan és Domahidy Amália stb.

Vallásos ünnepély Ujszentesen. A Temesvári Református Ifjusági Egyesület, mint az elmúlt években úgy az idén is megrendezi vidéki propaganda kirándulásait. Első állomáshelye Ujszentes volt, ahol is szépen sikerült ünnepélyt rendezett. Vallásos ünnepély volt a szépen földiszított templomban. Az ünnepély gyülekezeti és ifjusági énekkel kezdődött, majd Hamar György ujszentesi lelkész imádkozott. Vallásos költeményeket szavaltak az ifjusági tagok. Molnár Endre énekszólót adott elő, ugyszintén Kuthy Vilma is. Mindketlen gyönyörködtes hatással. Ajtay Gábor temesvári segédlelkész magvas előadást tartott, melyben erőteljesen hangsúlyozta az ifju-

sági munka megszervezésének nagy szükségességét és fontosságát. Tóth Zoltán végzett theológus hegedűszólót adott elő. Majd Ajtay Gábor imádságával, ifjusági és gyülekezeti énekkel ért véget a szépen sikerült ünnepély, mely az ujszentesi és a temesvári hívek nagyszámu részvétele mellett folyt le. Este műsoros est volt, melynek során vigjelenetek, cserkész hangosfilm stb. szórakoztatták a közönséget. A temesvári ifjuság a lelkieken gazdag napon az ujszentesi hívek vendégszeretét is bőségesen megtapasztalta s onnan hazatérve immár készen áll, hogy áldásos kirándulásait tovább folytassa.

A magyarországi református zsinat világi elnökké Balog Jenő egyházkerületi főgondnokot, lelkészi alelnökké Ravasz László püspököt, világi alelnökké Teleky József főgondnokot választotta. Tárgyalták a kormány által a törvényekre tett észrevételeket és azokat általában az egyeztető-bizottság javaslata szerint intézték el, egynek a kivételével. A zsinat ugyanis komoly megbeszélés és vita után fenntartotta azt az álláspontját, hogy lelkipásztorra lehet megválasztani nem magyar állampolgárt is, de az állás elfoglalása előtt köteles a magyar állampolgárságot megszerezni. Egye-

bekben elfogadtatott az egyeztető-bizottság javaslata minden tételt illetően. Ünnepeles óvást emelt a zsinat az 1791. évi 26-ik törvénycikknek olyan magyarázata ellen, mintha református egyházunk az iskolák alapításánál előzetes engedély korlátozásához lenne kötve. Elhatározta még a zsinat, hogy állandó bibliafordító és biblia-terjesztő bizottságot állít fel az egyházkerületek püspökeiből. — Megállapította most már véglegesen a magyar református egyház közös címerét, amely Debrecen város címerének felhasználásával készült és Bethlen

Gábor jelmondatával: »Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?«

Dr Kecskeméthy István:
„Gyakorlati kommentár Márk evangéliumához“ c. könyve megjelent.

Szabolcska Mihályról emlékezett a M. T. Akadémia összes ülése október 23 án. Az emlékbeszédet Császár Elemér egyetemi tanár tartotta.

Társszerkesztők: Ar dai Aladár,
Bokor Sándor, Szombati Szabó
István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

6311—1933 I. sz. KÖRRENDELET. *Az egyházkerület valamennyi lelkészi hivatalához, presbitériumához, minden hivatalosához és minden hittestvérünkhöz. Az iratterjesztés elnöksége jelentést tett arról, hogy az iratterjesztő bizottság — az egyházkerület valamennyi érdekét megfontolva s a kérdés minden részletét megtárgyalva — elérkezettnek látta az időt arra, hogy a kerület ez évi közgyűlésének 83—1933. sz. határozata szerint a „Református Jövő“ című egyházkerületi ifjúsági lap néplappá alakíttassék s azt is elhatározta, hogy ez a néplap immár ez évi advent első vasárnapján megjelenjék.*

Egyidejűleg kihangsúlyozta a bizottság, hogy ezt a néplapot nem időszakos, hanem rendszeres, állandó lapként akarja megjeleníteni úgy, hogy kéthetenként 16 oldalon nyomva jelenjék meg s egyes számonként 2 leu [Kettő leu] összegért árusíttassék.

Arra tekintettel, hogy egyházunknak és fajunknak nagy érdekei föltétlenül megkívánják, hogy hűveinknél, — a mai nagy gazdasági leromlás miatt is sajnálatosan halványuló felekezeti öntudat és faji együttérzés ápolása végett — minél nagyobb számban találjon az új lap elhelyezést, — tehát minden gyülekezetben, minden magyar reformátuslakta helyen, minden családban, — ennél fogva fölhívom és kérem a lelkész és tanító urakat, az egyházközségek presbitériumait, általában az egyházközségek minden egyházi intézményét, belmissziói munkaszervét és alakulatát, hogy a nagy és szent cél érdekében,

melyek e komoly vállalkozáshoz fűződnek, a néplapot a legszivesebben fogadni annak sikere, terjesztése, fölvirágoztatása érdekében — az egyéni felelősség teljes átérzése mellett, a legmesszebbmenő áldozattal is — minden lehetőit elkövetni sziveskedjenek. Mindezt annál is inkább, mert minden reménység megvan arra nézve, hogy a lap gazdag tartalmával, eleven, színes közleményeivel s ügyes szerkesztésével azokat a vitális érdekeket, amelyeknek szolgálatára vállalkozik, a legeredményesebben fogja képviselni és érvényesíteni.

A lap biztosítása céljából azt látnám leghelyesebbnek, ha minden gyülekezetben lehetőleg minél nagyobb számú állandó előfizető gyűjtetnék és az előfizetési díjakat legalább negyedévre mindenki előre kifizetné. De azt is nagyjelentőségű dolognak tartom *s erre különösen nagy súlyt vetek, hogy ez a lap az egyes családokba az iskolák növendékein keresztül utat találhasson.*

Uj lapunk mutatványszáma advent első vasárnapjára már mindenüvé beköszönl s azontul is nagy figyelmet fordít a kiadóhivatal arra, hogy az újabb számokat úgy adja postára minden hét közepén, hogy azok a legközelebbi vasárnapra már a címzettek kezében lehessenek s a vasárnap csöndjében épülésükre olvashassák.

Minthogy református anyaszentegyházunknak vitális érdeke e vállalkozás, annak sikere így mindnyájunkra nézve egyuttal becsületbeli ügy is. Éppen ezért kérem és elvárom, hogy az illetékesek mindannyian a legmesszebbmenő odaadással ajánlják fel szolgálataikat a lapnak nemcsak anyagi, hanem szellemi érdekei kielégítése és ellátása céljára is. Ennélfogva azok, kiknek Isten tehetséget adott, hogy lelki kincseikből magyar református testvéreiknek is juttassanak, kössék le aktív munkásságukat a lap céljára.

Nem akarok sokszor elmondott dolgokat ismételni a nyomtatott betű hatalmáról (bár ugyan nagy igazságokat sohasem lehet elégszer mondani), azt sem merném biztosan állítani, amit egy, — közismert — ötlet mond, hogy ha Pál apostol ma é'ne, ő is lapszerkesztő lenne, csak azt mondom, hogy nekünk, anyaszentegyházunk őrállóinak nem szabad közömbösen néznünk, miként viszik be hittestvéreink lelkébe az ólombetűk az Istennel és az Ő szent evangéliumával ellenséges világnézetek bacillusait és hogy a mi magyar kálvinista atyáinkfiainak a lelkivilága, hogy elszintelenült a hitbeli meggyőződés dolgában, mióta közel engedte magához az ellenséges betűknek ólomhadseregét! Szinte azt lehetne mondani róla is, hogy „pulvis et umbra”-por és árnyék. A hétköznapiságnak, a küzdelmes élet utsaléi letaposottságának a pora a lelkén, a sivár lelki pusztaságé, melynek, ha nem is, akadnak az utjába, pár ezredév alatt elásni való egyiptomi gulák, annál biztosabban odaesnek a kálvinista kegyesség és hitbűség erős sziklavárai és tornyai: áldott magyar emlékek, melyeket érdemes volna vérző ujakkal is kiásni, könnyel csókkal ragyogóra mosni!

Jön az advent s a nagy „praecursor Domini”: az Ur

Krisztus előhírnökének a szava hozzánk is kiált. „Egyengessétek meg az Ő ösvényeit“ [Máté 3:3].

S az adventben bekopogtat kerületünk református hajlékaiba az új néplap is Fogadjátok jószívvel református magyar testvérem: Mert ez sem akar egyebet, mint készíteni, egyengetni az Úr útját Hogy amit ír majd egyházzól világ dolgairól, tudományról, mű észetről, gazdálkodásról, ezer bajunkról-gondunkról, mindabban s minden szavában, gondolatában az jöjjön. Az érkezzék és szálljon Hozzátok. Az szülessék meg újra a szivekben. Aki egyedül tudja visszahozni az atyák hitűségével együtt a szivekbe a karácsony áldott és örök békességét is.

Kérem a nt. lelkészársakat, hogy e körleveletem a presbitérium legközelebbi gyűlésén felolvasni sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1933. november 8 Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

6295—1933-II. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbelli elemi iskolai hatóságnak. A közoktatásügyi minisztérium már régebben elrendelte a tanítói act de angajamenteknek 1.4% ak való illetékezését.

Több ízben történt intervenciónk a közoktatásügyi minisztériumnál, illetve ennek közbenjárásával a pénzügyminisztériumnál eredménytelen maradt és a közoktatásügyi minisztériumnak 56536—1933. illetve 141188—1933. számú rendeletével az illetékezésnek a pénzügyi hatóságoknál leendő végrehajtását elrendelte.

Miután az egyházkerületi ügyész ur véleményét kikértem, tekintettel továbbá azon körülményre, hogy a testvér egyházkerület is az intézkedés végrehajtását elrendelte, azzal a megjegyzéssel, hogy a többi egyházi főhatóságokkal egyetértésben az ügyben újabb lépéseket fog tenni, elrendelem a következőket:

1. Ujjonnan alkalmazott tanítók act de angajamentjeiket egyelőre az eddigi módon terjesszék be autorizációs kérvényük melléklete gyanánt, illeték befizetése nélkül kötelesek azonban 30 napon belül az autorizáció elnyerése után azokat 1.4%-al illetékeztetni és az act de angajamentet hivatalom után láttamozás végett a minisztériumhoz felterjeszteni a miniszt. 141188—1933. számú rendelete szerint

2. Amennyiben a tanügyi hatóságok régebben alkalmazott tanítóktól az illetékezés igazolását követelik, ez teljesítendő az act de angajament egy példányának a bemutatásával, amelyen az illetékes pénzügyi hatóság az 1.4% befizetését igazolja.

Az illeték befizetése készpénzben történik E célból az illetékes pénzügyi hatóságnál az illetékezés napjánál 8 nappal nem régebb keltezésű act de angajamentek mutatandók be A pénzügyi hatóság az illeték egyszeri befizetése ellenében az act de angajamentek 27 plusz 2 lei bélyeggel ellátott eredeti példányán és a 7 plusz 2 bélyeggel ellátott másolati példányán is igazolja a befizetést s a befizetett összegről természetesen nyugtát ad, amely megőrzendő. — Oradea—Nagyvárad, 1933. november 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok sk. püspök.

M. st. Oficiului Parochial Református Hivatálnak
 Nagyt. Református Lelkeszi Hivatálnak
 Tinca-Tenke
 Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
 Egyházkerület Iratterjesztésében
 Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Malor 1.

Az iskolai nyomtatványok pótlására igen gyakran 10–20 lei értékű árut kérnek utánvét mellett m. t. Megrendelőink Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az egyszáz leien aluli rendelésnél annak értékeit és portó díját vagy postabélyegeken, vagy postautalványon előre sziveskedjenek beküldeni Teljes tisztelettel: Kálvin-nyomda.

A 2759—1933. sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki pecsét-bélyegzőt 75 leiért szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a Kálvin könyvnyomda, Oradea.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. Dr. AUREL LAZAR (MAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

Erő-é vagy lágyság?

Csodálatosan dinamikus hatalom a keresztyén vallás. Mindenkiből kivált valami nagy érzést, akit csak megérint. Assisi Ferencből példátlan gyöngédséget, Torquemadából példátlan kegyetlenséget. De seholsem közönségeset.

Valósággal vajjon mit vált mégis ki: erőt vagy lágyságot? Minden attól függ, miképen mutattatik az be.

Már Pál apostol azt köti lelkére Timotheusnak: „Te azért a munkának terhét hordozzad [eredetileg: hordozd el a nehézségeket], mint a Jézus Krisztus jó vitéze”. [II. Tim. 2 3] Azaz: őrizkedj a keresztyén vallás interpretálásától, amelyik lágyságot vált ki a lelkekből.

Renán esett bele ebbe a hiába. Csupa határtalan édességnek, ellenállhatatlan bűbájnak nevezi a Messiást. Vajjon honnan vette ezeket a jellemvonásokat azt a Messiást illetőleg, aki keresztfán halt meg.

Ma is sokan rajzolják így Jézust. Vallását pedig puha párnának, amelyik lágyítja, szundítja az emberi lelket, ahelyet, hogy erőt, bátorságot váltana ki abból. Ezért hirdetik aztán oly fennen a kommunisták, hogy a vallás ópium az emberi lélek számára; lótuszevők hona.

Az ilyen interpretálással még a bűn fogalma is ellágyul és temérdek bajt csinál.

Évekkel ezelőtt — beszéli a lángeszű Fosdick, kinek cikkünk alapgondolata köszönhető — erről a szenzitiv textúsról beszéltem: „Te voltál nekünk hajlékunk nemzetségről, nemzetségre”. [XC. zsolt. 1] Nagyon szívhez szóló, vigasztaló volt a prédikációm. — Roppantul is tetszett. Kivált egy hivemnek. Nem nyugodott addig, míg meg nem kerítette és százszor, meg százszor végig nem olvasta. Egy év múlva kiderült, hogy ez az

ember alkalmazottja pénzével nagyban kártyázott, vesztett, hamisított . . . stb. . .

Azóta — jegyzi meg a nagy prédikátor — nagyon félek a tulédes beszédőtől . . . meg a tulédes emberektől.

Ha nem absztrakt, hanem magát a történelmi Jézust tekintjük, ernyesztő lágyságról nem is beszélhetünk. Nem ellágyult lelkü emberekkel fordította Ő meg az egész világot; hanem olyanokkal, kiket fejfel lefelé akasztottak fel, mint Péter apostolt, avagy lefejeztek mint Pált az osztiai uton

Azt mondhatná erre valaki, hiszen Jézus mindig csak vi gasztalt; élte főelve volt: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterheltettetek és én megnyugosztalak titeket” [Máté 11, 28]

Ámde ez a megnyugtató ilyenféle volt: „És ömlött az eső és fujtak a szelek és beleülköztek ebbe a házba; de nem dőlt össze: mert kősziklára építették.” [Máté 7 25]

Ez nem lágyság, hanem biztonság, békesség, szilárdság,

*

Minő erőt válthat ki a lélekből Jézus?

Olyat, aminő az ő lelkében élt. Ellenkezni merő lelki erőt. Legelső beszéde is ilyen volt a faji előítéletről. Szinte agyon kövezték érte. Virágvasárnapján meg pusztá kézzel szállt szembe kora népszerű hitével és tisztította meg a templomot a merkantil szellemtől — Hát maga a kereszt?! Nemde nem titáni ellenkezni merő bátorság jele az?!

Minden ember lelkében egy gyáva-és egy hős egyéniség lappang. Krisztus ez utóbbit ébresztgeti fel, hogy alkalmassá tegye az embereket arra, hogy az élet nagy kötelességeit sikeresen teljesíthessék. Ezért nagy érzések holdog szolgálatába állítja be őket.

Minden nagy lélekkel eképen történt az. Már kis gyermek korában a festőművészet bűvkörébe került Michelangeló. Apja mérhetetlenül dühös volt érte. Kiméletlenül ostorozta fiát, mégsem bírta kiverni belőle a lángoló vágyat. Utóvégre is belépett Angeló a Ghirlandojó festő műtermébe.

Jól tudom én, nem lehet Michelangelo mindenki. Mondok egyszerűbbet is.

Néhány esztendővel ezelőtt óriási bányaszerencsétlenség történt. Sokan bentrekedtek egy felrobbant tárnában. Tapasztalt öreg bányász vezetésével ifju bányászcsapat ment a mentésükre. Derekasán folyt a munka addig, amíg egy égő tárnához nem értek. Itt megtorpanak az ifjak. Képtelenségnek tartották a

tovább menetelt. Meg is mondták ezt ősz vezetőjöknek. Az pedig így felelt: „Nekünk becsületbeli kötelességünk megmenteni a benrekedteket; még akkor is, ha magunk sohasem is jönnénk többé vissza. Jertek hát utánam!” — És megmentették a benrekedteket.

Senki sem mehet végig ezen az életen anélkül, hogy valami erő hatáskörébe bele ne kerüljön. Lélektani lehetetlenség ez. Az egyik embert az érzékiség heve ragad el és sarkantyuzza, mint valami elcsigázott gebét. Másikat a kincsszomj kapja el s a láncrevert fogoly nem szánandóbb rab nála. Ismét mást a kényelemszeretet ejt meg, mignem a lágyság rozsdája a lelkébe eszi be magát.

Vannak, akiket dicsőséges cél, erős hit ösztökél. Ezek meg ezeknek lesznek boldog rabszolgái.

A keresztyén vallásnak is így kell megragadnia a lelkeket. Ugy, ahogyan Jézus Krisztus mondja: „Ha valaki jönni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét és kövessen engem.” [Máté 16, 24.]

Döntő fontosságú dolog ez az ember életében. Ez szabja meg az emberi sorsot. Semmi sem szomorítja azért az embert úgy el, mint amikor tiszta arcú, kedves ábrázatu gyermekifjút látunk, akinek „még legénytoll sem pelyhedzik” az állán, aki életében sohasem csinált tán még elszántabb dolgot egy tennispartinál, ennek dacára ekként szenved: a keresztyénség csak ellágyít; csak a gyáváknak való; erős el lehet nélküle.

Azt kérdezzük az ilyen ifju szenvedőtől: Mióta lágyság a keresztyén vallás? Lágyság volt Pál apostol? — Lágyság volt Luther Márton? — Lágyság volt Szegedi Kis István? — Avagy a gályarabok? — A hittérítők?

Minden mással inkább lehetne tán a keresztyénséget vádolni, csak lágysággal nem. Vértanúiról, uttörőiről egyáltalán nem állítható, hogy lágyság lettek volna. Ellenkezőleg, páratlan lelki erőt nyilvánítottak valamennyien.

Bokor Sándor.

A vallástani és vallásos nevelés pedagógiája.

Igen nagy akadálya a vallás-erkölcsi jellemképzésnek az, hogy még felekezeti iskoláinkban is a vallásos nevelést csupán a vallástani kiegészítő részének tekintik s ez a vallás-erkölcsi nevelés is csak az egyes vallástani leckeórák erkölcsi tanulsá-

gainak levonásából áll anélkül, hogy azok a mindennapi élet különböző megnyilvánulásaihoz a világi tantárgyak keretein belül is hozzákapcsolódnának.

Ez a helytelen pedagógiai elv okozza azután azt, hogy az egyes erkölcsi tanulságok önálló egységeként foglalnak helyet a gyermek érzelmei között, illetőleg értelmi világában s ezzel megnehezítik egy egységes vallásos érzélem, helyesebben mondva a valláserkölcsei jellem kialakulását.

Ha figyelembe vesszük azt, hogy a vallásitanítás célja a szilárd alapon álló valláserkölcsei jellem kialakítása, akkor önként adódik a vallásitanításának pedagógiája. A vallásitanítása csak eszköz a vallásos jellemképzésre, tehát a főszóly ne a tanításon, hanem a nevelésen legyen.

A továbbiakban pedig az általános pedagógiai elv, ahol a vallásitanítást a tanító tanítja; minden egyes tantárgynál megkeresni az összefüggést Isten országa és a földi élet megnyilvánulásai között, még pedig azon erkölcsi tanulságok alapján, amelyek a megelőző vallásitanítási órák anyagát képezték.

Ahol pedig a vallásitanítást külön hitoktató végzi, ott a vallásitanítási órák keretein belül kell megtalálni azokat az érintkezési pontokat, ahol leghatározottabban lehet megerősíteni az Istenország és a mindennapi élet közötti összefüggés alapján a valláserkölcsei nevelést célzó kapcsolatokat.

A valláserkölcsei jellemképzésnél, annak természete szerint, három fokozaton kell végighaladni.

Ezen fokozatok a következők:

- a) *A valláserkölcsei érzés.*
- b) *A valláserkölcsei cselekmény.*
- c) *A valláserkölcsei öntudat.*

Első fokozaton az érzelmeken keresztül alkotjuk meg a valláserkölcsei jellem alapját. Ezt követi annak megerősítése az érzelmektől vezérelt cselekményekkel. A legmagasabb fokozaton pedig az érzelmi cselekedetekhez kapcsolódik a vallásos öntudat, amely a cselekedetek indítóokaként az érzelmeken kívül az akaratot is szerepelteti.

Csak a fenti három fokozat szigorú és folytonos betartása eredményezheti azt, hogy az elemi oktatás végén érzelmileg is, értelmileg is kötött valláserkölcsei jellemet nyerhetünk.

- a) *A vallásos érzés.*

A rendszeres vallásos nevelés kezdetén a gyermeket a valláserkölcsei érzéshez kell elvezetnünk.

A hit és annak megnyilvánulása a hitvallás, mint lelki élmények, nélkülözi a külső, érzékileg is szemlélhető formákat. Ennek következtében a vallásos nevelő nem veheti igénybe a fogalomalkotás legerőteljesebb és legbiztosabb eszközét a tárgyi, illetőleg a külső szemléltetést. Marad tehát számára a kevésbé biztos, de lelkiismeretes munka esetén mégis sikert ígérő belső szemléltetés igénybevétele, amely nem egyéb, mint a tapasztalati szemléltetés útján olyan rokon fogalmak alkotása, amelyekkel az érzelmi és értelmi összefüggés megteremtése után a teljesen elvont fogalmakat is szemléltethetjük.

Tehát első sorban olyan fogalomalkotás szükséges amelyek a gyermek tapasztalataihoz közelálló események alapján biztosan helyet foglalhatnak érzelmi és értelmi világában s közeli rokonságban állanak a valláserkölcsi érzés fogalmával.

Ilyen rokon fogalmak a szülei szeretet és gondoskodás, ennek megnyilvánulásai alapján a gyermeki szeretet és hála. A tanító szeretete és gondoskodása következtében a tanulók szeretete és hálája tanítójuk iránt. A testvéri, tanulótársi és felebaráti stb. szeretet.

Nem lehet feltételezni, hogy a gyermek nap, mint nap ne érezné a szülői szeretet és gondoskodás megnyilvánulásait. A hivatásos nevelő feladata a gyermek ilyen irányú tapasztalatait rendszeres, tudatos fogalomná átalakítani azzal, hogy tervszerűen irányítja a gyermek figyelmét a családi élet olyan eseményeire, amelyek szoros összefüggésben állnak a szülői szeretettel és gondviseléssel. Ezzel kapcsolatosan a nevelés további feladata a vizontszeretet alapján a hála s az ezzel járó kötelességteljesítések fogalmának kifejtése.

A legközelebbi lépés a gondviselő szeretet és a hála fogalmának kibővítése, illetve függetlenítése a családi élettől. Erre a legalkalmasabb eszköz a tanító és tanítvány közötti viszony, amely egyenes folytatása lévén a családi életnek, a tanító részéről a gondviselő szeretet a tanítvány részéről pedig a hála és a vizontszeretet fogalmát szemléltethetjük s az iskola szélesebb keretei következtében azokat általánosabb térre terelhetjük.

A tanító épp olyan abszolút tekintéllyel rendelkezvén tanítványai, mint a szülő gyermekei előtt, az iskolai és a családi élet nem csupán csak a fenti fogalmak szemléltetésére, hanem a feltétlen elismerés és tekintély fogalmának megalapozására is elsőrangú fontossággal bíró eszköz a tanító kezében.

Továbbmenve az iskolai életen keresztül a tanulótársi szeretet alapján a felebaráti szeretethez fordulunk.

Itt már sajnos, pozitíve igen kevés tapasztalati tény áll rendelkezésünkre.

Az alamizsnálkodás Falun a kölcsönös munkasegítségen kívül csak elszórtan találunk olyan jelenségeket, amelyek alkalmasak lennének a felebaráti szeretet tapasztalati szemléltetésére. Ha ezeket felhasználtuk, a következőkben a negativumokról kell a pozitívum felé haladnunk. A tapasztalati szemléltetést tehát negative végezzük el.

A gyakorlati élet megnyilvánulásai legtöbb esetben ellentétben állanak a felebaráti szeretet követelményeivel. A gyermek tapasztalati körébe a szeretettel ellentétes cselekmények jutnak. Ezeket kell tehát felhasználnunk a felebaráti szeretet fogalmának kialakítására.

A szeretetet a gyűlölettel, a békességet a torzsalkodással, a megbocsájtást a haraggal stb. kell szemléltetnünk.

A gyűlölet okozta cselekedetek mellé a szülői és tanítói szeretet következményeit állítjuk. A torzsalkodás, veszekedés okozta rendetlen életet összehasonlítjuk a családi és iskolai békesség rendszeres és hasznos munkájával. A harag mellé, a szülői és tanítói megbocsájtó szeretetet állítjuk.

Ha a felebaráti szeretet ilyenformán már sikeresen hozzákapcsolódott az előbbi fogalmakhoz, akkor a szeretet és gondviselés, a hála és a viszontszeretet fogalmát absztraháltuk a tapasztalati szemléletektől. A felebaráti szeretet tehát a családi, tanítói, tanulótársi stb. szeretetekkel kapcsolatosan egy olyan absztrakt fogalomcsaládot alkot, mely a rokoni kapcsolatok alapján képes saját magán keresztül további fogalmak alkotására.

Miután így a tapasztalati szemléltetés segítségével általánosított és elvont fogalmakat alkottunk, könnyű munka lesz a fogalmak keresztezése által a gyermek lelkivilágában az isteni hit fogalmának megalkotása.

Az apai, anyai és tanítói szeretet és gondviselés alapján, az emberi család [az egész világ] mennyei Atyjának gondviselő szeretetét: a gyermeki és tanítványi szeretet és hála alapján, az Isten iránti szeretet és hála érzését. Az apai és tanítói tekintély, valamint az irántuk érzett bizalom segítségével pedig az isteni hit feltétlen követelményeit; a mindenhatóság, jóság, bölcsesség, hatalom stb. gondolkodás nélküli elismerését, illetőleg érzését viszuszik a gyermeki lélekre.

Ezzel azután megalkottuk a valláserkölcsi jellem szilárd alapját, a valláserkölcsi érzést. (Folyt. köv.) Szentpétery János.

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

Vasárnapi iskolai munka.

Senki előtt sem kétséges, hogy az összes belmissziói munkánk alapja a vasárnapi iskolai munka. Sajnos még ma is ott tartunk, hogy igen sok lelkész és tanító van, aki nem érti és nem is akarja megérteni a vasárnapi iskola fontosságát. Utazásaim alatt számos esetben láttam, mennyire nem fektetnek egyes egyházközségekben súlyt arra, hogy a gyermekek járjanak-e vasárnapi iskolába vagy nem? S ha van is vasárnapi iskola, nincs benne sok köszönet. Mint ahogy általában minden olyan munkában, amit nem szívvvel és lélekkel végeznek. Vannak, hogyne volnának, tanítók és lelkészek, akiknek a szívügyük ez a munka, de talán még többen vannak, akik kénytelen-kelletlen, szemszurásból vagy éppen sehogy sem csinálják, ill. csináltatják a vasárnapi iskolát. Én nekem meggyőződésemmé let, hogy minden ilyen esetben szinte kivételek nélkül magában az alap-lelkületben van a hiba. Mert vagy felelősséget érez valaki a gyülekezete iránt s akkor érzi azt a gyermekekkel szemben is és hűséggel végzi a vasárnapi iskolát vagy csak bérese annak a gyülekezetnek s ebben az esetben nem végez missziói munkát. Ha rendez is néha va amit, annak sem az Isten és az evangélium ügyének szorongató szerelme a szülő anyja, hanem a hiuság vagy éppen a kényszerűség.

Most nagyon határozottan és az Isten és egyházunk ügyére való hivatkozással fordulok minden lelkész és tanítótestvéremhez. Rendszeres, komoly, biztos alapjait rakják le már a vasárnapi iskolai munkának. Imádságaikban kérjék Istent, hogy elvi nehézségeiket oszlassa el ezzel a munkával szemben. Fektessenek súlyt a külső keretekre, a módszerre is. [Nagyon ajánlatos, hogy a vasárnapi iskola gyermekistentisztelettel kezdődjék. De legyen az valóban gyermekistentisztelet, ahol csak gyermekek vannak s ahol csak nekik, számukra megérthetően beszélünk. Persze a textus csak alkalmi lehet, olyan, ami a vasárnapi iskolára mutat. Igen alkalmas a Lukács 2, 41—52., ahol a hangsúlyt talán az 52 ik versre tennénk, mint ahonnan az ifjúsági munka négyes programját meríteni szoktuk.] Sok függ az alkalmas vasárnapi iskolai időpont meghatározásától. Megfelelő legyen úgy a vezető, mint a gyermekek szempontjából s ami fontos, állandó jelleggel birjon. A gyermekek tudatába bele kell, hogy idegződjön a vasárnapi iskola időpontja, ami éveken keresztül nem változik.

Legyen a vezetőnek vasárnapi iskolai naplója. Ilyet a meglátogatott 50 gyülekezetben alig néhányban találtam. Pedig enélkül könnyen felületessé és rendszertelenné válhatik a munka. Egy-két leírka megteszi a legjobb szolgálatot. Jó beosztása ezen naplónak a következő: az első lap első oldalára írunk egy aranymondást. A második és harmadik oldalon felülre megfelelő nagyságu rubrika felé írjuk a következő rovatokat: Sorszám. A tanítás ideje Tanítási anyag. Aranymondás. Új ének. Ismételt énekek. Megjelentek száma. Perselypénz. Megjegyzések... A rovatok egyrészét óra előtt, mintegy programképpen, a másik részét óra után töltjük ki. Vezessük ezt rendszeresen s jó tükörképét, ellenőrző naplóját, krónikáját kapjuk a munkának. Mivel egy évben legalább 30 vasárnapi iskolai órát számítanunk kell, ezekkel a rovatokkal át kell, hogy menjünk a negyedik és ötödik oldalra is. A hatodik és hetedik oldalon felülre ismét folytatólagosan írjuk fel az ebben az iskolai évben tartandó vasárnapi iskolai órák időpontjait [Szept. 24., okt. 1., okt. 8., okt. 15. és így tovább, feltéve, ha az óra vasárnapra esik] A 6-ik oldalon pedig egymás alá írjuk az összes gyermekek neveit akik az iskolába beiratkoztak. Ha nem fér, úgy folytassuk a rovattal együtt a 8-9. oldalokon is. Azért jó, ha az összes gyermekeket beírjuk, mert így nem lesz szükség rá hogy az újonnan vasárnapi iskolába jötteket utólag írjuk be s azonkívül állandóan szemünk előtt van, hogy az összes gyermekek közül melyik jár s melyik nem jár vasárnapi iskolába. Mert ez a része a naplónak a gyermekek rendes részvételének ellenőrzésére szolgál, amikor is a megfelelő napon a jelenlevő gyermek neve után plusz, a hiányzó gyermek neve után minusz jelt teszünk. A vasárnapi iskola szelleme nem zárja ki az ellenőrzést, ami sok szempontból kívánatos, sőt egyenesen elengedhetetlen. A napló utolsó lapjaira a gyermekek meglátogatása alkalmával tett észrevételeinket írjuk.

A kerületi iratterjesztésből rendeljük meg az ellenőrző lapokat. Ez olyan olcsó, darabja 1 Leu, hogy szinte minden gyermek megtudja venni. Ezek a lapok, amit pedig a gyermekek nagyon szeretnek s igen jó buzdító eszköz, még mindig igen sok helyen teljesen ismeretlenek.

Feltétlenül rendszeresen kidolgozott program alapján fogjunk munkához. Legjobb, ha a Frankhausert használjuk. Ebben a könyvben a legjobb vezérkönyvet bírjuk s mégis sok helyen Názáretből támadhat e valami jó mentalitással annyi fáradságot sem vettek maguknak, hogy áttanulmányozzák. A könyv hatá-

rozottan a legjobb ilyenemű munka s vétek nem használni. Semmiesetre sem szabad, hogy a rendes vallástani kézikönyv legyen a vezérkönyvünk s a vasárnapi iskola mezitláb eleresztett vallásóra legyen.

Ha nem kellő áttekintéssel, alapossággal végezzük munkánkat, veszélyeztetjük sikerét.

Kiss Bertalan.

A lelkipásztor és a sajtó.

»Ma az ujságíró munkája olyan, mint a lelkipásztor munkája. De a lelkipásztornak sem lehet meglennie a sajtó felhasználása nélkül. Az az egyház, amely az országba hátán hozta be a könyvnyomtató gépet, nem lehet el sajtó nélkül a XX-ik században.« — Szabó Imre budapesti esperes mondotta e szavakat okt. 29-én a Szilágyi Dezső-téri templomban tartott előadásában. Előadásáról az összes napilapok megemlékeztek. Különösen melegen emlékeztek meg arról, hogy beszéde után imádkozott a magyar sajtóért és az ujságírókért.

A mi egyházi sajtónk egyszerű történetében esemény lesz a »Református Jövő«-nek, mint családi néplapnak megjelenése. Mit teszel te, lelkipásztor testvérem ezért a sajtóért? Megteszed-e azt, amit a budapesti esperes? Tudsz-e róla olyan lélekkel beszélni és tudsz-e érette imádkozni? Tedd meg, mert meg kell tenned. Meg kell tenned advent első vasárnapján, mely évek óta sajtóvasárnap s melynek perselypénze a sajtó-alapé. Emlékezz meg e lapról és imádkozzál érette. Meg kell tenned, mert ez az Úr ügye, egyházad ügye és a te ügyed. Tedd úgy, hogy mindez kiérezzék belőle. Tedd úgy, hogy kiérezzék szavaidból a Lélek ereje, hogy e lap által sok szegény lélekre áradjon ki a Lélek gazdagsága és a »Református Jövő« által is áldottabb legyen a református jövő.

Kulturházfelavatás Fugyivásárhelyen.

Örömteljes, feledhetetlen napja volt november 12-én a Nagyváradtól alig hat kilométernyi távolságra eső fugyivásárhelyi egyházközségnek. Ugyanis ekkor avatták fel az ujonnan épített, hatalmas méretű impozáns kulturházat. Már korán reggel megérkezik dr. Szabó Lajos, a nagyvárad-réliek lelkipásztora, az egyházkerület pénztárnokának társaságában. Utánuk érkeznek sorban egymásután a kies, gyönyörű Körösvölgy egyházainak lelkészei és kiküldöttei: Dankó József fugyi i., Kádár Miklós pusztajlaki, Sass Kálmán mezőtelegdi lelkészek, majd Vadai Béla élesdi lelkész, az egyházmegye köztisztviselőben álló, egyházközségei felett féltő szeretettel őrködő esperese szeretett

nejének, valamint az anyaszentegyházunk ügyei iránt melegen érdeklődő, mélyen vallásos lelkületű tanácsbírónak: dr Ujfalusi Sándor élesdi ügyvédnek társaságában. Tíz órakor a megjelent lelkészek palástos serege, élén az esperes urral bevonult a hivekkel zsufolásig megtelt templomba, ahol Vadai Béla esperes Aggeus próféta 2-ik részének 4-ik verse alapján tartott gondolatokban gazdag, megrázó erejű, annyira szívbemarkoló felavató beszédet, hogy annak hatása alatt szem nem maradt szárazon. Istentisztelet után diszpresbiteri gyűlés volt, amelyen Fodor József helybeli lelkésznek a kulturház felépítésének történetét röviden ismertető szavai után a vasárnapi iskolás gyermekek, az ifjusági egyesületek, a nőszövetség kiküldöttei és a presbitérium fejezték ki evangéliumi hitükhöz való törhetetlen hűségüket és ragaszkodásukat. Ezután mintegy hatvan személyt Fodor József lelkész és szeretett neje vendégszerető házának gazdagon megterített asztala várta, míg a többi vendégeket a fogyivásárhelyi hivek látták szívesen ebédre.

A délután kezdődő kulturünnepség keretében a nagyváradi ref. vegyeskar Soós András karnagy kitűnő vezetése alatti szerepléseivel, Kádár Miklós pusztajlaki lelkész nagyhatású szabad előadásával, dr Szabó Lajos nagyváradi lelkész a Jókai humoráról tartott pompás előadásával, Ertsei Lajos nagyváradi presbiter Fráter-dalok éneklésével, Kiss Béla anti tanító és neje humoros előadásukkal, Sass Kálmán mezőtelegi lelkész tárogatózásával, a nagyváradi és a fogyivásárhelyi leány-szövetség több tagja különféle szerepléseikkel olyan élvezetekben gazdag perceket szereztek a kulturházat zsufolásig megtöltő közönségnek, amelyek sokáig feledhetetlenek maradnak annak. Az ünnepséget a fogyivásárhelyiek agilis, rajongásig szeretett lelkésze zárta be keresetlen szavakkal, ahinek oroszlánrésze van abban hogy a gyönyörű kulturház fölépült. Az ünnepségről a résztvevők egy feledhetetlen, kedves nap emlékével távoztak el. A mindenható Isten áldó és megszentelő kegyelme láttassék meg a kulturházon keresztül a fogyivásárhelyi gyülekezet nagyjain és kicsinyein egyaránt!

Danka József.

HIREK

Az advent első vasárnapi perselypénz beszolgáltatandó az 50-1930. sz. egyházkerületi határozat értelmében a nt. esperesi, illetve egyházmegyei pénztári hivatalokba, azok beszédéséről számított 8 napon belül a sajtó alap javára Különös tekintettel az ujonnan meginduló néplapra felhívjuk az ille-

sek figyelmét ezen perselypénzekre.

Lelkészmeghívás. A gyan-tai gyülekezet Arday Aladár eltávozásával megüresedett lelkészi állásra egyhangulag Boros Ferenc nagyváradi segéd-lelkészt hívta meg. Beiktatását november 12-én Csernák Béla egyházker. főjegyző végezte, Isten áldása legyen az új pásztoron és gyülekezetén!

Egyházkerületi közgyűlések. Az erdélyi egyházkerület november 25. és következő napjain, a tiszántúli egyházkerület november 21-én tartja közgyűlését. A szlovenszkói tiszáninneni egyh. kerület közgyűlése okt. 11-én volt Kasán abban a házban, melyben egykor Bethlen Gábor fejedelem tartotta esküvőjét Brandenburgi Katalinnal. A többek között elrendelték a Heid Káté szászéki magyarázatát és iskolai tanítását.

Tanszerraktárunk 11 drb művészi kivitelű képet szerzett be, amely a Peles-kastélyt és a királyi család tagjait I. Károlytól kezdve ábrázolja. Azok az iskolák amelyek a II. osztály történelmi anyagához ezt a képet megszerezni kívánják s kötelezik magukat, hogy azt üveg alatt berámázzatják [méret 50×35 cm] a jelentkezés sorrendjében a készlet kifogytaig díjtalanul megkaphatják a püspöki hivatalban.

Dr Szemethy Géza „Te benned bízunk eleitől fogva” című zsoltárdolgozatának terjesztését Iratterjesztésünk vállalta. A lapunk előző számaiban részletesen méltatott füzet ára 50 Lei. Kapható a pénz előzetes beküldése vagy a kongruából való levonás ellenében a kerületi Iratterjesztésben.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

O. I. V-r. Az aggódó szívből származott nyílt levelet nem közölhetjük, mert megérkezése idején már mindkét lap olyan stádiumban volt, hogy nem lehetett volna megállítani. Különbben mi ebben is egy belső egységet akarunk munkálni mikor nem csinálunk külön lapot férfiaknak, nőknek, gyermekeknek hanem együtt óhajtunk adni mindenkinek. — **H. G. M s.** Reflexiókat megkaptam. Sok megszívlelendő gondolat van benne, de csak majd az azokat kiváltó előadás megjelenése után fogom közleni.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

6532-1933-III. KÖRRENDELET. *Valomennyi kebelbeli Nt. Esperes, Lelkész, Segédlelkész és Levita urnak.* Felhívom valamennyi érdekelt lelkésztestvért, hogy mindazok, akik ezideig még nem bocsátották hivatalom rendelkezésére a folyó évi október évnegyedi globális adóik kifizetéséről szóló nyugtákat, ezen kötelezettségeiknek haladéktalanul tegyenek eleget mert a kultuszminisztérium mai napon érkezett 179495-1933 sz. rendelete értelmében a november havi államsegélyek nem nyerhetnek kifizetést ezen nyugták bemutatása nélkül. Mindazok pedig, akik a fenti (III trim) időre esedékes globális adók kifizetését nem igazolják, a statból kihagyatnak és így november hóra államsegélyben nem részesülnek. Oradea-Nagyvárad, 1933 november hó 20 án. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

M st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Oradea—Nagyvárad
 Calea Victoriei (Kolozsvári u.) 61.

Reklamációk a lap

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
 Egyházkerület Irattérjesztésében
 Oradea—Nagyvárad, Sír. Petru Malor 1.

Az iskolai nyomtatványok pótlására igen gyakran 10–20 lei értékű árut kérnek utánvét mellett m. t. Megrendelőink. Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az egyszáz leien aluli rendelésnél annak értékeit és portó díját vagy postabélyegeken, vagy postautalványon előre sziveskedjenek beküldeni. Teljes tisztelettel: Kálvin-nyomda.

A 2759–1933. sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki pecsét-bélyegzőt 75 leiért szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a Kálvin könyvnyomda, Oradea.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A lelkipásztor és tanító együttműködése.

Az érmihályfalvai konferencián tartott előadás.

A lelkipásztori és tanítói munka két egytestvér, egy gyökérből sarjadt két hajtás, egy fának két ága, két virág egy rózsatőn, két egymás mellett fekvő szántóföldön való vetégetés. Testvér, mert egy Atya szívében született. Egy gyökérből sarjadt: az Úr Jézus Krisztusból. Egy fa ága: a kicsiny mustármagból lett terebélyes fáé. Egy nap sugara ragyog mindkét virágra: Istenországának dicsőséges napja és egy gazda szeme vigyáz mindakét vetésre: a mennyei Gazdáé, az örök mindenható felséges Istené. Milyen fölemelő elgondolni, hogy ez a két munka együtt folyik, egymást támogatva, egymást egészítve, mert a testvéri szívek érzése kapcsolja egymáshoz, mert az örök gyökérből: Krisztusból nyeri tápláló erejét. Nem akar egyik se más lenni, mint egy ág a hatalmas fa koronájában; nem keres más fényt, csak Isten dicsőségét, nincs más célja, csak hogy vetése a Gazda számára érjen gazdag aratásra. Milyen fölemelő elgondolni, hogy mindez azért van így, mert a két munka a legteljesebb egyetértésben, a legharmonikusabb összhangban, a legigazabb testvéri közösségben él és működik egymással.

És milyen fájó bevallani, hogy nem így van, hogy ettől az ideáltól messze, nagyon messze vagyunk.

Mi ennek az oka? Minden okot magába foglaló ok a lelkipásztor és tanító között elengedhetetlenül szükséges lelkiharmonia hiánya. Valljuk be, hogy ez sok helyen csak a világi hivatalnoktársak közötti udvariás viszonya, másutt az egymás mellett közönyösen élők ridegségévé válik; gyakran a felettes és alantas hivatalos érintkezésére, vagy épen gyűlölködésére süllyed és annyi bensőség sincs a kettőjük viszonyában, mint

az egymás mellé láncolt rabokéban, vagy két igavonó állatban, melyek egymás mellé fogva huzzák éveken át a teherrel meg-
rakott szekeret.

A lelki harmonia hiányának természetes következménye aztán a lelkipásztor és tanító közötti békés együttműködés helyett a gyakori, sőt többször állandó torzalkodás. Ennek egyik oka — bocsássatok meg, hogy őszintén beszéljek, de csak úgy használhatok — a lelkipásztorok részéről — tisztelet a kivételeknek — de sokszor tapasztalható fölényeskedés, hatalmas-
kodás, a tanítók részéről pedig a lelkipásztorok szellemi és állásbeli fölényének kétségbevonása s azonkívül az a beteges képzelődés, hogy őt mindenki és főképen a lelkész lenézi. — Másik oka a papné és tanítóné, vagy a papné és tanítónő közötti viszony. Az egyik portáról a másikra a kerítés alatt átbujt csirke, vagy a tanítóné és — nő ugyvélt nem elég tiszteletteljes köszönése, illetve a papné látszólag kevésbé barátságos fogadása hányképen indult lelkészi és tanítói együttműködésnek ásta meg már a sirját! A harmadik ok a harc a hegemoniáért. Kié legyen az uralom, a vezetőszerp a faluban, ez a fontos kérdés fontosabb mindennél a világon. A harcot még jobban kiélezik, elmérgesítik a hivek, sőt gyakran egyenesen ők kezdik el is, aztán egymásra is átvizik, úgy, hogy két pártra szakadnak és lesznek pappártiak, meg tanítópártiak, kik között még akkor is dul, mikor a pap és tanító már régen belefáradtak és szívesen megbékélnének, de nem mernek, mert mit fognak szó-
lani hozzá hiveik?

A negyedik ok az anyagiakban van. A fizetés vagy fizetés telenség, fizetésleszállítás vagy nememelés megannyi variációja ennek és megannyi leplezője annak az ősi, szinte állati ösztönnek, amit ez a szó jelöl: kenyéririgység. Egyik helyen, ha a tanító igényét nem elégítik ki, érte kizárólag a lelkipásztort okolja és teszi felelőssé, másik helyen, ha a lelkésznek nem fizetnek, szerinte a tanító az oka, mert — így mondják — azt beszélük, hogy csak ő dolgozik, a pap munkája semmi. Sorolhatnám, kereshetném tovább az okokat, de a vége az, hogy mindezek szembeállítják a kettőt, ellentéteket szítanak, vagy sokszor ellenségeskedést támasztanak, gyűlöletet érlelnek és azokból, kiknek a legharmonikusabb munkában kellene teljesíteniük párhuzamosan haladó hivatásukat, gyakran összeütköznek és akadályozzák egymást. Aztán egymás gyöngéit a piacra viszik, egymást kisebbitik és meg se gondolják, hogy nem egymást, hanem önmagukat teszik lehetetlenné.

Az együttműködés hiányának okai mellett nézzük meg az együttműködés feltételeit. Az első egymás munkájának megbecsülése. A lelkipásztor becsülje meg a tanító nemcsak idegeket nyövé, hanem egészséget romboló munkáját. Ha semmi egyebet nem is, csak gondolja meg azt, hogy milyen levegőben kell élnie, mikor 40–50 különböző, többnyire rosszul szellőztetett ház szagát és megannyi vagy még több bizonytalan tisztaságu gyermek testének ritkán mosott ruháján keresztül való ki gőzölgését kénytelen órákon keresztül magábaszívni, míg ő csendes tanuló szobája jó levegőjében, vagy talán a természet templomában ragyogó napfényben tölti napjait. A tanító viszont értékelje a lelkészi munkát, mely lehet, hogy sokszor kevésnek látszik, de amely nemcsak annak a pár órának az eredménye, mely alatt az eredménye az emberek szeme előtt végbe megy, hanem sok komoly tanulmányozásnak, sok töprengő gondnak, nem egyszer lelki vivódásnak. Csak arra gondoljon mindenki, hogy hányszor kell a lelkipásztornak másokat erősíteni, mikor magának is erősítésre van szüksége, másokat vigasztalni, mikor maga is vigasztalásra szorul, hányszor készülni az igehirdetésre, lelkek emelésére, mikor az ő lelkét is lefelé huzzák a gondok és aggodalmak. Bizony ez is idegeket emésztő, agyat és szívet próbáratevő munka,

A másik feltétel az igazi komoly hivatásérzet. Akiben ez megvan, az sohasem magát nézi, hanem a célt, amelyért munkálkodik, nem a szolgálatot, mely nehéz, sőt terhes, hanem a hivatást, melyre elválasztatott. Habár kenyerét ezzel a munkával keresi is meg, nem a kenyérért dolgozik, hanem egyházunkért, annak tagjaiért, a lelkekért és azért, melynek az egyház, a tag, a lélek csak egy része, egy darabja: Isten országáért. Akikben ilyen hivatásérzet van, azok között nem szítnak ellentéteket önző, kicsinyes szempontok, irigységüket nem ébreszti fel a kenyér, nem lesznek féltékenyek apró, emberi sikerekért, hanem Pál apostollal gondolkoznak s éreznek: „Mi örvendünk, ha mi erőtlenek vagyunk, ti meg erősek vagytok.” [II. Kor, 13, 9.]

Debreczeni István.

Tanszerrakíárunk 11 drb művészi kivitelű képet szerzett be, amely a Peles-kastélyt és a királyi család tagjait I. Károlytól kezdve ábrázolja. Azok az iskolák, amelyek a II. osztály történelmi anyagá-

hoz ezt a képet megszerezni kívánják s kötelezik magukat, hogy azt üveg alatt berámáztatják [méret 50×35 cm.] a jelentkezés sorrendjében a készlet kifogytaig díjtalanul megkaphatják a püspöki hivatalban

A vallástanítás és vallásos nevelés pedagógiája.

(Folytatás.)

b) Valláserkölcsi cselekmények.

A valláserkölcsi érzés megalkotása után a nevelő feladata azt megerősíteni a valláserkölcsi cselekmények gyakorlásával...

A vallásosság s ezzel a valláserkölcsi jellem ellenségének első csirái, már a jellemképző idők legelején jelentkeznek a gyermeknél.

A testi ösztönök, a vágyak, az indulatok, mind olyan jelenségek, amelyek útjában állanak a jellemképzésnek s megerősödve, igen alkalmasak arra hogy felnőtt korban a vallásos meggyőződés által követelt cselekményekkel szemben a testi kényelem diktálta cselekedetek végrehajtására ösztönözzék az embert.

A vallásos nevelő feladata tehát a valláserkölcsi érzés megteremtése után, a szeretet hatalmával legyőzni a gyermeki lélek indulatát, vágyait, s ezzel elejét venni a valláserkölcsi jellemmel ellentétes lelki fejlődésnek.

A valláserkölcsi érzés segítségével kell a gyermeket az önuralom, az önmegtartóztatás a lelkiismereti szelekció által pedig a valláserkölcsi cselekmények végrehajtására szoktatni. A valláserkölcsi cselekményekkel kapcsolatosan építi fel a nevelő az érzelmi akaratot, amelyet azután a valláserkölcsi öntudattal értelmi működéssé változtat át.

Ezen a téren azonban sikert csak úgy lehet elérni, ha fokozatos munkával óvatosan haladunk előre. A könnyen végrehajtható cselekedetekről térünk át a nagyobb önuralmat és önmegtartóztatást követelő cselekményekre.

Elsősorban is az iskolai rendtartással és fegyelemmel kapcsolatos s a gyermek által már naponként megszokott cselekedeteket függetlenítjük a tanító személyétől s helyezzük a valláserkölcsi érzés alapján a szeretet ösztönözte engedelmesség erkölcsi magaslatára. Az iskolai fegyelem ezen a fokon már ne a tanító kívánságainak eredménye legyen, hanem az a szeretet és a figyelmesség által mozgatótt önfegyelmezéssé alakuljon át. A kötelességteljes konzekvens megkövetelése szintén elválasztandó a nevelő személyétől s az önfegyelmezés által belső lelki kényszerré változtatandó át.

Megjegyzendő, hogy a nevelő itt még ne a tudatos lelki működések kialakítására, hanem a spontán megnyilatkozások felépítésére törekedjen.

Miután így a valláserkölcsei érzést az iskola mindennapi életében cselekvőleg hasznosítottuk, áttérhetünk a tényleges valláserkölcsei cselekmények előkészítésére.

Legelső feladat a jó és rossz érzelmi megkülönböztetését mint lelki működést a gyermek tulajdonává tenni. Elvezetjük továbbá a gyermeket oda, hogy cselekedeteinek eredményeit tekintve, ne csupán egyéni megelégedését, vagy elégedetlenségét vegye figyelembe, hanem azoknak az isteni parancsolatokhoz való alkalmazkodását s a környezetre gyakorolt hatásait is szem előtt tartsa. Tudjon különbséget érezni erkölcsileg is a jó és rossz között.

(Folyt. köv.)

Szentpétery János.

Egyházkerületi közgyűlések.

A tiszántúli egyházkerület közgyűlése november 21., 22. én volt a tagok nagyszámu részvétele mellett. Br. Vay László főgondnok megnyitójában az új törvénykönyvről azt mondta, hogy az új kodex az egyházat nem mint társadalmi alakulatot állítja előtérbe, hanem a lelkiség elmélyítésével igyekszik új tartalommal megtölteni a régi kereteket. Dr. Baltazár Dezső püspöki jelentésében a roppant súlyossá vált gazdasági helyzetről szólva megállapította, hogy az egyházi és iskolai intézmények fenntartása, a javadalmak, ellátása olyan kérdéssé betegesedett, melynek gyógyulása előtt reménytelenül kellene állanunk, ha Isten elrendelésébe vetett nyugodalmas hitünk nem adná a kívánatos menedéket. Hallunk ugyan jajszót, de emellett is csodálatos az a nemes türelem, amellyel az egyházi tisztek viselői, az élet igáját hordozzák. Annak a reményének adott kifejezést, hogy a debreceni egyetem megcsonkításának ügye végleg lekerült a napirendről.

A közgyűlés tagjainak jelenlétében szentelték fel és nyitották meg a diakónus képző intézetet.

A közgyűlés második napján a kollégium új tagozatának 8 tagu tanári kara a közgyűlés előtt tette le az esküt. A 8 közül 5 református, egy evangélikus, egy r. ka h., egy zsidó. Megdöbbenő jelenség, hogy a hajduszoboszlói, hajduánási és nádudvari nagy gyülekezetek bejelentették, hogy iskoláikat nem tudják fenntartani és átadják a politikai községnek. A közgyűlés azonban nem járult hozzá az iskolák feladásához, hanem az

államnál igyekeznek eljárni, hogy nagyobb segélyeket adjanak a pusztuló iskoláknak. Karai Sándor koll. igazgató tisztét megújították.

A dunamelléki egyházkerület november 18—20. án tartotta közgyűlését. Gróf Teleky József főgondnok megnyitójában többször vonásokkal foglalta össze a lelki és anyagi helyzet képét Dr Ravasz László püspök jelentésében kitért a vallástanítás pedagógiájának a többi tárgyak melletti elmaradottságára. Megállapította, hogy a tanítóképzőkben folyton igéretesebb munka folyik. A következő év programja az ifjuság evangélizálásának új életformáló kérdése. Nagy biztatás, hogy a következő évi püspöki programban az ifjuság ügye szerepel az első helyen. 18. án este az özvegy papnék gyorssegély alapja javára műsoros estély, másnap délelőtt pedig lelkézszentelés volt, melyen 10 lelkész szenteltetett fel. Utóból rendezte a s. lelkészek házassági kérdését. Ha a család arra illetékes tagja hiteles okiratban kinyilatkoztatja, hogy a házasulandó s. lelkész megfelelő életfenntartását biztosítja és a s. lelkész aláveti magát az esetleges át- és elhelyezésnek, a házassági engedély megadható. A miniszterhez fordult a vallássérelmek orvoslása végett, mint amilyenek, hogy az állami és kath. gimnáziumban megtörtént, hogy református gyermeket az igazgató tudtával a kath. vallásórákra járatnak és a jászkíséri gyermekmenhely igazgatósága a református gyermekeket a miniszteri rendelet megsértésével mind r. kath. családokhoz helyezte el, holott egész sereg református család vállalta volna őket. Az egyke kérdésének tanulmányozására bizottságot küldött ki.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Lányi Lőrinc lippai lelkész 47 éves korában, rövid szenvedés után, november 3. án elhunyt. Temetése hatalmas részvét mellett Lippán volt. Özvegyén kívül 3 gyermeke gyászolja.

Dr Diószeghy Mihály volt debreceni lelkipásztor életének 35. évében kétheti súlyos szenvedés után Debrecenben elhunyt. Temetése igen nagy részvét mellett november 19. én volt. Az elhunytat felesége, kis fia, özvegy édesanyja és testvérei gyászolják. A kegyelmes Isten vigasztalja meg a megsomorodott sziveket.

IFJUSÁGI MUNKÁNK ROVATA

Néhány tudnivaló.

November 30-án postára tettük a Református Jövő első bővített számát. Nagy súlyt fektetünk arra, hogy vasárnapra mindenütt pontosan ott legyen a lap. Kérjük azért lelkésztestvéreinket, feltétlenül írják meg, ha nem érkezik meg legalább szombat délutánra, hogy az ilyen helyekre még előbb elküldjük. Rá kell valamire mutatnunk. Nagyon sokan úgy értelmezték eddigi felhívásainkat, hogy mostmár ezután nem lesz példányszámonkénti eladás, csak előfizetés. Ezzel szemben szeretnénk nagyon kihangsúlyozni, hogy bármennyire is kívánatos az előfizetés, nem mondhatunk le sohasem a példányonkénti eladásról. Előfizetni kevesen tudnak, de nagyon szegény ember kell az hogy legyen, akinek két hét alatt nem kerül 2 leije, hogy alkalomról, alkalomra megvegye az ujságot. Csak fontos, hogy azt a két Leit minden alkalommal megkérjük. Istentisztelet után, iskolában, nőszövetségben nagyon megfelelő a példányszámonkénti eladás. Akadnak buzgó leányok és asszonyok is, akik vállalnak néhány lapot további eladásra is. Kérjük tehát lapot példányonkénti eladásra is.

Több helyről nem jelentették hány példányban igénylik a lapot? Ilyen helyekre, mint irtuk, annyi példányt küldtünk és változás bejelentéséig küldünk is, amennyi eddig járt. Vannak községek, ahova eddig nem járt a lap egyáltalán, de ahova most 5—10 példányt küldtünk mutatványszámnak. Kérjük megírni, hogy igénylik e a lapot vagy nem. Utóbbi esetben kérjük a lap visszaküldését. Amennyiben sem megkeresést nem kapunk, sem a lapot nem küldik vissza, a lap megtartásának tekintjük.

Lapunkat 5000 példányban nyomattuk. Tekintve, hogy még csak megközelítőleg sem jelenik meg egyetlen református egyházi lap sem ilyen nagy példányszámban Romániában, ezt elég szép számnak mondhatjuk. De ebből eddig csak 4000-nek van gazdája és 1000-et a jóreménység fejében nyomattunk. Általában óriási különbségek vannak a tekintetben, hogy egyik-egyik helyen hogyan fogják fel a lap ügyét. Apró kicsiny falvakból megdöbbentő nagy példányszámokat kérnek, szórványokban a lélekszám harmadának megfelelő példányszám megyen, de ugyanakkor sok ezer lelkes gyülekezetben csak 10 és népes nagyközségekből egy, két, három előfizetőt jelentettek. Sok függ mindenesetre a gyülekezettől is, de még több a terjesztéstől. A többek között azt írja egyik fiatal lelkésztestvérünk, nagy

lélekszámu gyülekezetéből, hogy egyetlen egy féléves előfizető jelentkezett, jóllehet még a templomban is megemlítette az ujságot. Hol van ettől az a Nagytiszteletű asszony, aki a nőszövevényes asszonyokkal együtt végigjárta a falut s óriási számu előfizetőt gyűjtött össze s azok az idős lelkészek, akik pár száz lelkes gyülekezetükben 30—50 példányban adják el példányonként az ujságot.

Lapunk sorsa a pontos fizetésen mulik. Lapunkat azért tudjuk ilyen hallatlan olcsón adni, mert minden egyes lappéldány árát számításba vettük. És kérve kérjük a lelkésztestvéreinket, tekintsék a legnagyobb mulasztásnak adós maradni a lapnak. E mögött a lap mögött nem nagy tőke érdekelttség, hanem néhány lelkes ember áll csupán, akiktől nem várható el, hogy pontatlan emberek helyett maguk fizessenek. És e sorok írója ismételten kéri azokat, akik még az elmúlt évről hátralékban vannak, hogy ne várják az örökös levélbeni sürgetést, hanem intézzék el tartozásukat.

Jelentős dolognak tartjuk, hogy a karácsonyi ünnepi számunkat a két Leis ár mellett is 24 oldalon fogjuk kiadni. A népesebb gyülekezet, az ünnepi hangulat, a 24 oldalas ujság gazdag tartalma lehetővé teszi a példányszámoknak a rendesnél jóval nagyobb eladását. Tulajdonképpen ez a számunk lesz a legjobb propaganda. Kivánatos azért, hogy ezt az ünnepi számot minél nagyobb számban helyezzük el. Azért kérjük legkésőbb 10-ig megírni, hogy ezt a karácsonyi bővített ünnepi számot kivételesen hány példányban küldjük. Természetesen az azután következő számokat a rendes példányszámban küldjük tovább. Reméljük azonban, hogy éppen azután a karácsonyi szám után a megrendelések száma erősen megnövekszik.

Őszintén megvallva, nagyon csalódtunk a tanítói kar megmozdulásában. Váradon és még egy-két faluban, mint eddig, úgy most is óriási munkát fejt ki a tantestület, hogy a gyermekek útján terjessze a lapot, de bizony legtöbb helyen nem tudunk arról, hogy a tanítók propagálnák a gyermekek közt a lapot. Pedig a tantestület támogatására nagy mértékben számítottunk és segítségüket erősen nélkülözzük. Mint látható a lap minden sorából, féltő és aggódó szeretettel, végtelenül nagy gonddal és fáradság, áldozat nem kiméléssel állítottuk össze lapunkat. Mindenesetre nagyon kérjük lelkésztestvéreinket, őszintén írják meg véleményüket a lapról. A lap mindannyiunké s annak nivója, értéke mindannyiunknak érdeke. A szerkesztőség hálás lesz minden őszinte, szivből jövő és segíteni akaró

véleménynyilvánításért. Rajtunk nem fog mulni a lap megmaradása. S nem szeretnénk mást, minthogy a lelkésztestvéreink is olyan szeretettel és felelősségérzettel fogadják a lap ügyét, mint ahogy mi azt csináljuk.

Kiss Bertalan.

IRODALOM

A „Családi tűzhely mellett“ ismeretterjesztő (III.) sorozatának 1. füzetje megjelent. Csernák Béla ek. főjegyző, a nagyváradi ref. egyház multjának buzgó kuralója „A nagyváradi reformata árva ekklesia régi gyászából kikelése“ címen írja meg benne, hogyan éledt újra a török hódoltság előtt virágzó, a török korában elpusztult nagyváradi ref. egyház. Régi krónikák egyszerű, megható stilusa visszhangzik a füzetkében. Egy készülőben levő mű töredéke ugyan, de magában is kerek egész, igaz szeretettel, történelmi érzéssel, irodalmi gonddal megírt kis monográfia. A porráégett fészekben ősi lelkesedéstől izzó főnixtojásból előttünk kél ki a csodamadár. A szárnyáról visszaverődő fény mint reflektor sugárkévéje világítja meg az egész kort, amikor a „babiloni fogságból“ szabaduló népe az Úrnak újraépíti a lerombolt falakat. Váradról szól, de az összreformátusságnak szól: az ősök ragyogó példáival, de ha kell az ősök tévedéseinek ostromozásával mutat utat a mai nemzedéknek. Olvassák el minél többen, kövessék a példát minél többen egyházuk történetének megírásában, okuljon belőle kerületünk minden reformátusa.

Andersen 4 meséje fog megjelenni a legközelebbi napokban a „Családi tűzhely mellett“ II. sorozatában karácsonyi ajándékkul az iskolás gyermekeknek. A népmesék naivitását a költő mély képzelő erejével és a tanítómester oktató készségével senki ugy nem egyesítette még, mint Andersen. Négy kevésbé ismert meséjét hozza most új fordításban a „Családi tűzhely mellett“ s kedvező fogadtatás esetén kellő időközökben ezt továbbiak fogják követni.

HIREK

A kötegyáni lelkészi állás Kolumbán Aron nyugdíjbalépésével megüresedett.

Lelkészoálasztások. A misztótfalusi egyházközség a Kiss

Sándor nyugalomba vonulásával megüresedett lelkészi állásra egyhangulag Pálffy István magyarremetei helyettes lelkészt választotta meg.

A bányási egyházmegye Nőszövetsége december hó 2-án és 3-án megyei gyűlést és konferenciát tart Temesváron. A megnyitó áhítatot Szabolcska László dr. esperes, konferenciái előadásokat Ajtay Béláné a nagyszalontai egyházmegyei nőszövetség ügyvezető elnöknője, Keresztes József resicai, Streleczyk Sándor klopódiai, Nemes Elemér igazfalvai lelkészek tartanak. Az előadásokat megbeszélések követik. Szombaton este és vasárnap délelőtti ünnepi istentisztelet lesz, melyen az igét Balogh Gyula szemlaki, illetve Streleczyk Sándor klopódiai lelkészek hirdetik. Vasárnap este pedig a temesvári nőszövetség templomi ünnepélyt tart, melynek során Keresztes József, Ajtay Béláné, Jörgné Draskóczy Ilma, Kiss Károlyné szerepelnek. Az egyházmegye nőszövetségének vezetősége Istenbe vetett hittel és jó reménységgel tekint ennek az áldott találkozásnak sikere és áldása elé.

A Baltazár Amerikai Alapítvány jövedelméből Debrecenben 11 000 pengőt fordítottak diáksegélyező célokra.

Előfizetési felhívás. Megfelelő számú előfizető jelentkezése esetén Isten segítségével a folyó iskolai évben — január hó folyamán — megjelentetném „Pál apostol meg térése” című munkámat. A munka számontartja a kérdésbe vágó vallástörténeli és valláslélektani kutatásokat, de különös figyelemre méltatja a dialektika teológia legújabb kutatásait, még pedig Barth Károly és Bultmann Rudolf e

kérdéssel kapcsolatos gondolatait is. A könyv főbb fejezeteinek címei: 1. Bevezetés. 2. A szülő föld. 3. Az Istenkereső. 4. A „Szent város” vallásos világa. 5. A körülméltkedést hirdető. 6. Krisztus egyházának üldözője. 7. Látások útján. 8. A kijelentés világa. 9. Az új teremtés. 10. A világmindenség drámája. 11. Pogány misszionárius. 12. Elmentéses világok között. 13. Az örökkévalóság kapujában. 14. A világ vége. A k. b. 15. ivnyi terjedelmű könyv előfizetési ára: 120 Lei. Bolti ára jóval magasabb lesz. A pénz előzetes beküldése esetén portómentesen küldöm a könyvet. Előfizetéseket, megrendeléseket elfogad az „Ifju Erdély” kiadóhivatala Kolozsvár, református teológia. Sárospatak, 1933. november hó. *Dr. Mátyás Ernő*, theol. akad. igazgató.

Fiukonferencia Nagyszalontán. November 19-én egy napos fiukonferenciát tartott Szalontán a nagyváradai és a szalontai Ifjusági Keresztyén Egyesület. Nagyváradról teherautóval 43-an mentek ki a bibliai körösök. Komoly kedves, és elmélyült találkozója volt ez a nap a két város ifjúságának. Kívánatos, hogy ez minél gyakrabban megismétlődjön. A konferencia előadásait Varga Gedeon nagyváradai vallásnár, Kiss Bertalan, Gavallér Lajos és Tonk Vilmos tartották.

Társszerkesztők: Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

5650—1933-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolai hatóságnak.* Tudomásvétel és lepszigorubb mihez tartás végett közlöm, hogy a minisztérium 190,234—1933. sz. távirati rendelete értelmében az iskolai épületek és tantermek semmi címen fel nem használhatók politikai gyűlések tartására, hanem kizárólag a tanítás céljaira. Oradea—Nagyvárad, 1933. nov. 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Értesítés. A „Családi tűzhely mellett” I. sorozat 1. száma gyanánt megjelent Peleskey Sándor traktátusa „A tévelygők” címen, a szekták ellen. Ebből a füzetből, amelyet fontosságára való tekintettel az Iratterjesztés előállítási áron alul hoz forgalomba, a bizottsági elnök ur rendeletére 1000 példányt díjtalanul oszt ki a püspöki hivatal, a jelentkezés sorrendjében, azoknak az egyházközségeknek, amelyek a szekták elleni küzdelemben ezt az eszközt is igénybe akarják venni.

6515—1933 I. sz. **Pályázat** az érmelléki ref. egyházmegyébe kebeleztetett nyugdíjazás folytán megüresedett margittai ref. egyház rendes lelkészi állására. **J a v a d a l o m:** 1. Készpénz fizetés 6048 Lei. 2. Buza 27 köböl 3 véka természetben. 3. 25 öreg cseber bor váltságdíja 7200 Lei. 4. 12 öl tűzifa természetben, a házhoz szállítva. 5. Egy szeszizó föld — eredetileg 41 kataszteri hold — melyből azonban az agrárreform végrehajtása során 9 és fél kat hold kisajátított. 6. Egy darab lelkészi szőlőföld jövedelme. Az 5. és 6. alattiakért az állami adót az egyház fizeti. 7. Nyolc darab erdő és legeltelési jog haszonélvezete a lelkészi földek után. 8. Lelkészi stóla a kerület által megállapítva. 9. Lakás és bellelek. Lelkészi kötelességeit az E. T. idevonatkozó szakaszai s felsőbb rendeletek határozzák meg. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó. Margitta Bihar megyében, a bihar szilágysági vasútvonal mellett fekszik, vasút állomása, postája van. Pályázati határidő 1933. december 21. mely időig a pályázati kérvények a törvényekben előirt mellékletekkel felszerelve Végh József ref. espereshez Valea lui Mihai, beadandók. Oradea—Nagyvárad, 1933 november 23. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

Pályázat. A köröstárkányi ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet helyettes kántortanítói állásra. Fizetés a tanév hátralevő idejére 3000 Lei készpénz, 11 [tizenny] köböl tengeri. 6 m³ hasáb tűzifa és lakás. Pályázhatnak román vizsgát tett okleveles tanítók. Férfitanító hiányában nőtanító is alkalmaztatik, de ez esetben 2 köböl tengerit át kell engednie a helyettes kántornak. Pályázatok e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap alatt a lelkészi hivatal címére küldendők. Tárcaia [Körös tárkány] u. p. Beius. Presbitérium.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyt. Református Lelkészi Hivatalnak

Jud. Arad

Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Irattérjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Malor 1.

Az iskolai nyomtatványok pótlására igen gyakran 10–20 lei értékű árut kérnek utánvét mellett m. t. Megrendelőink. Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az egyszáz leien aluli rendelésnél annak értékeit és portódiját vagy postabélyegeken, vagy postautatványon előre sziveskedjenek beküldeni Teljes tisztelettel: Kálvin-nyomda.

A 2759–1933. sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki pecsét-bélyegzőt 75 leiért szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a Kálvin könyvnyomda, Oradea.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon
6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. MUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Reformá-
tus Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvá-
rad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1.
Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-
évre 180 lei. — Egyes lappéldányok
ára 10 lei. — Megjelenik minden
hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A lelkipásztor és tanító együttműködése.

Az érmihályfalvai konferencián tartott előadás.

II.

Az együttműködés tere a templom, az iskola és a bel-
missziói munkamező.

Hogy a *templomban*, az istentiszteleten minden ékesen és
szép rendben történjék, ahhoz szükséges a lelkipásztor és tanító
együttműködése. A tanító együttműködik a lelkipásztor-
ral, mint énekvezér az éneklésnek az igehirdetéshez alkalmaz-
kodásában s azért ne érezze magára nézve megalázónak az al-
kalmas ének megkérdezését. Mint tanító együttműködik az-
által, hogy tanítványait ráneveli a — nemcsak kényszerűségből,
hanem — lélekkel való templombajlásra. Végül mint ember
ugy, hogy családjával állandóan részt vesz az istentiszteleten.
Ha pedig a lelkipásztort az istentisztelet végzésében kellene
helyettesítenie, ne robotból tegye, hanem örömmel, hogy neki is
megadatik az alkalom a szent szolgálatra — viszont a lelkipász-
tor soha se éljen vissza a segítőszolgálat igénybevételével. Áltá-
lánban tekintse a tanítót segítőjének és megbecsülését éppen az-
zal mutathatja meg legjobban, ha annak tekinti. Ne restelje meg-
tudni véleményét igehirdetésének tényleges hatásáról, a lelkek-
ben elért eredményéről. A gyülekezet lelkiszükségét legjobban a
tanítón keresztül ismeri meg, azért ne sértődjék meg jóakaratu
megjegyzései, szeretetből, vagy tiszteletből fakadó észrevételei
miatt, melyekkel segítségére akar lenni az igehirdetés munkájá-
ban. Nekünk lelkészeknek, mint szónokoknak, egyik legnagyobb
bajunk, hogy kritika nélkül folytatjuk munkánkat, fejlődünk vagy
hanyatlunk, ferdülünk. Milyen jó volna sokszor, ha egy hangos
film által vászonravetítve megláthatnánk és hallhatnánk saját
magunkat! Ezt legjobban egy velünk együttműködő tanító-

testvérünk pótolhatja — de csak ha egyetértésben, lelki közöségben élünk egymással, ha testvérünk.

Az iskolában a tanító folytassa tovább a lelkipásztor munkáját azáltal, hogy ismételtesse el a hallott igét és mint az igehirdető a templomban a hívők többfélesége miatt nem, vagy csak részben tehetett, vigye közelebb a gyermekek lelkéhez.

Az iskolában ugy munkálkodhatnak együtt, ha a tanító ne a mindenáron gáncsoskodni akaró felebbvalóját lássa a köteles látogatásait végző lelkipásztorban és megjegyzéseit ne kötekeedésnek, hanem jóakaratu tanácsnak vegye, — viszont a lelkipásztor csakugyan úgy is adja azokat és ott, ahol az ellenkezőjére nincsen ok, soha se legyen más, mint baráti segítőkész, vagy még inkább segítő lélek. Ilyen lélekkel álljon ott mindig az ő munkatársa mellett és védje őt a számtalanszor kapott méltatlan bántalmak ellen.

A belmissziói munkamezőn való munkálkodásnál mindenkéltől azzal kell számolnunk, hogy mivel ez főképen lelkipásztori munka, együttmunkálkodásról csak annyiban beszélhetünk amennyiben a tanító segíthet ebben a munkában. Legfeljebb, hogy a lelkipásztor milyen mértékben igényelheti és milyen lélekkel fogadja, hogy úgy mondjam: lelkileg honorálja. A belmissziói munkákra — különösen a régebbi tanítókat — paragrafusokkal kényszeríteni nem lehet de viszont a tanító itt mutathatja meg, hogy mennyire akar együttmunkálkodni az ő lelkészével, azáltal, hogy minden kényszerítés nélkül örömmel vállal minden tőle tehető feladatot s becsülettel el is végzi azt.

A belmissziói munkaágak közül első a *vasárnapi iskola*. Ez is lelkipásztori munka, de mert vitán felül áll, hogy a rohamosan megszorított feladatok végzésében segítségre szorul, épen ez a munkaág, amelyben a tanító legtöbbet tehet, mert hivatásához ez áll legközelebb. Ha vállalnia kell, akkor nem a „kell” ért, hanem az egyházért és a lelkekért vállalja lélekből és lélekkel. De a lelkipásztor álljon oda mellé és álljon ott szüntelen. Soha se úgy tekintse, hogy a tanító most már elvégez mindent, mert ez az ő dolga, mely reá, a lelkészre legfeljebb csak az ellenőrzés szempontjából tartozik, hanem egy napra se feledje, hogy a tanító most helyette munkálkodik.

Elengedhetetlen szükség van a lelkipásztor és tanító együttmunkálkodására a szó legteljesebb értelmében az *ifjusági munkában*. Nemcsak azért, mert a négyes program szerinti értelmi nevelést szolgáló előadások, felolvasások tartása a lelkész mellett ő a leghivatottabb, sőt legtöbbször egyedül hivatott, hanem azért

is, mert az ifju lelki világát — melyet az Isten mellett ő formált, — ő ismeri legjobban. Szinte lehetetlen, hogy a tanító ne akarjon továbbra is törődni azzal az ifjúsággal, amelyet ő nevelt; lehetetlen, hogy ne örömmel ragadná meg az alkalmat arra, hogy az ő nevelői hatását az elmulástól, a különböző káros hatásoktól továbbra is meg ne védelmezze és mindent el ne kövessen, hogy a tőle nyert lélekformáló hatásokat a legkritikusabb időben is megtartani, sőt újabbakkal erősíteni, gyarapítani ne igyekezzenek. Ezt a munkát azonban csak missziói lélekkel lehet folytonosan végezni az ifjúság misszionális érdekében. Kölcsönös, egymást segítő, együtt, egy célra törekvő munkával és hatással foghatjuk be az ifju lelkeket Krisztus áldott igájába.

Az együttműködésnek drága alkalmai már a legtöbb helyen nagy lendületet nyert *Nőszövetség* vagy induló *Férfiszövetség*. A Nőszövetségben bő és nagyon hálás munkateret nyerne tanítónőink, míg a Férfiszövetség tanítóinknak nyújt gazdag lehetőséget a gyülekezet felnőtt férfitagjai között az iskolán kívüli tevékenységre nemcsak a kulturális, hanem az annyira szükséges gazdasági nevelés továbbfolytatására. Ahol a harmonikus együttműködés megvan, ott mindkét munkás könnyebben és eredményesebben végzi feladatát és mindkét szövetségben kevesebbedni fognak az akadályok s szaporodni az áldások.

Az együttműködésre mindezekon kívül még számtalan tér és mód van az élet különböző viszonyai és adottságai között. De bárhol és bármilyen körülmények között legyünk is lelkipásztorok és tanítók, soha se felejtjük el, hogy mi „együttműködő szolgák vagyunk”. Ebben az igében az a lényeg, hogy „szolgák” vagyunk. Ne akarjunk tehát uralkodni, főképen egymáson ne! Tartsuk meg Pál apostol intését: „Igyekezzünk elszenvedni egymást teljes alázatossággal, szelidséggel, hosszútűrésben, szeretetben, megtartván a lélek egységét a békességnek kötelében. [Ef. 4, 2–3.]

Pál és Apollós példájában láthatjuk leghivebben a lelkipásztor és tanító hivatását. „Kicsoda Pál és kicsoda Apollós? Csak szolgák... én plántáltam, Apollós öntözött, de az Isten adja vala a növekedést... Mi Isten munkatársai vagyunk.” [I. Kor. 3: 5, 6–9, v.] Az egyik plántál, a másik öntöz: egyik a másik munkáját erősíti. A tanító plántál a gyermeki lélekben s a lelkipásztor öntöz a templomban az Ige esőjével. Viszont a lelkipásztor plántál a felnőttek lelkében a templomban és a tanító erősíti az életben. Jaj annak a gyülekezetnek, melyben egyik a másik a munkájának akadályozására törekszik, de jaj annak

is, aki ezt műveli. Mi jupon prédikál az a lekipásztor szeretetről, aki az ő legközelebbi munkatársát gyűlöli, és hogy követelheti meg az a tanító, hogy tiszteljék, ha ő nem adja meg a tiszteletet annak, akinek nemcsak névben, de a valóságban is tiszteletesnek kell lenni. És hogy várják, hogy tekintélyük legyen, ha egymás tekintélyét akarják lerontani?!

De ne magunkért, hanem munkálkodjunk együtt népünkért, mint két szív, mely együtt dobog, mert egy szeretet dobogtatja: árva magyar népünk szeretete; egyházunkért, mint két lélek, mely együtt szárnyal, mert egy cél felé akarja emelni a rábizott lelkeket: Istenhez, és Istenországáért, mint két építő, ki egy fundamentumra épít, „mely egyszer vette'ett, amely az Úr Jézus Krisztus”.

A rómaiak Janust, kiről az első hónapot nevezték, két arccal ábrázolták, melyek egymással ellenkező irányba néztek. Mi nem lehetünk ilyen kétfelé néző Janusarc, nekünk egy irányba kell tekintenünk, hogy egy célra, együtt munkálkodhassunk. Ezért szüntelen egy arcra kell néznünk: hogy benne és vele egygyé legyen nemcsak a tekintetünk, hanem az utunk, az életünk iránya és a munkálkodásunk. Ez az arc, melyet sohasem szabad szem elől téveszteni: az Úr Jézus arca.

„Annak okáért félretéve minden akadályt, kitartással fuszuk meg az előttünk levő küzdőtért, nézvén a hitnek fejedelmére és bevégezőjére: Jézusra.” [Zsid, 12, 1–2.]

Debreczeni István.

A vallásstanítás és vallásos nevelés pedagógiája.

(Folytatás.)

A valláserkölcsi élet igen hatalmas érzelmi támasza a lelkiismeret. A nevelő tehát arra törekedjen, hogy a gyermek lelkében a lelkiismeret tisztító munkáját, cselekedeteinek szempontjából, szabályozza, illetve az összehasonlítások alapjául a vallás erkölcsi cselekményeket állítsa.

Folytatólagosan, a vallásos nevelés — a bibliai események ismertetésével kapcsolatban tűzze ki feladatául az Isten iránti és a felebaráti szeretet következményeképen, a parancsolatoknak úgy Istenre mint az emberekre vonatkozó cselekvő megtartását, Jézus életének tárgyalásánál pedig a türelem, az önmegtartóztatás, a magabaszállás — mint a jézusi tanítások betartása által, a vallás erkölcsi cselekmények teljes végrehajtását.

Ilyenformán a gyermeki lélek a valláserkölcsi érzéstől támogatott spontán cselekedetek korlátozó hatása alatt állván, a valláserkölcsi cselekmény a gyermek jellemének ösztönös részévé válik, amit végső fokon a belátás, illetőleg a valláserkölcsi öntudat által, tudatos cselekményekké kell átalakítanunk.

c) A valláserkölcsi öntudat.

Miután a gyermek a szeretet által érezte, tapasztalatai után pedig szemlélhette a valláserkölcst, illetőleg valláserkölcsi cselekményeinek hatásait úgy önmagán, mint környezetén, elérkeztünk arra a pontra, ahol a gyermekkel együtt a valláserkölcsi cselekményekről elmélkedhetünk s ezáltal azokat tudatossá tehetjük.

Itt már a valláserkölcsi cselekmények indítóokául — az érzelmeken kívül — az értelemet is bevonjuk, hogy ezáltal abszolút-érvényre emeljük a valláserkölcsi jellemet a mindennapi életben is.

A gyermeket a valláserkölcsi belátásra úgy kell elvezetni, hogy az a saját tapasztalatai felhasználásával, mint önnálló fel fedezés jusson el az értelmi tudatig.

A valláserkölcsi öntudat nevelésénél is különböző fokozatokat kell alkalmazni.

Legelső feladat — mikor már a gyermek érzelmei következtében készséget nyert a valláserkölcsi cselekmények végrehajtására, hogy a nevelő tervszerűen észrevétesse a cselekmények gyakorlati értékét a keresztyén etika szempontjából. Az így tudatossá vált cselekmények alapján — eleinte a tanító, később maga a gyermek — rövid erkölcsi tanulságokat von le párhuzamosan a vallástani lecbék erkölcsi tanulságaival. Eleinte csak egyszerű megállapításoknak lehet helye; irányt jelezni a tudatos keresztyén életre.

Amikor az erkölcsi cselekményeket már értelmi működés is támogatja, a következőkben a helyes ítéletalkotásra vezetjük el növendékeinket. A gyermek értelmi készségét odafokozzuk, hogy érzelmeitől függetlenül önmaga is megállapíthassa cselekedeteinek a vallásos meggyőződés szempontjából helyes, vagy helytelen voltát. Tehát a lelkiismereti szelekció érzelmi működéséhez az értelmi ítélet selejtező munkáját is hozzákapcsoljuk.

Végül a valláserkölcsi igazságok különböző tanulságai, a vallásos élet és a mindennapi élet megnyilvánulásai között keressük meg az összefogó kapcsolatokat, hogy a logikai összefüggés által egy egységes vallásos meggyőződést nyerve, be-

fejezhessük a vallásos nevelés és a vallástan tanításának végső célját, a szilárd valláserkölcsei jellem kialakítását.

A valláserkölcsei érzés nevelését az I—II. osztályban, a valláserkölcsei cselekmények gyakorlását a III—IV. osztályban, míg az értelmi és logikai nevelést az V—VI—VII. osztályokban végezzük el.

(Vége.)

Szentpétery János.

Vezetőkonferencia Nagykárolyban.

A ma már szinte megszokottá vált konferenciák idején magasan kiemelkedett a többiek közül a november 23-iki nagykárolyi egyházmegye által tartott vezetőkonferencia és a 24-én tartott belmissziói nap. Már a konferencia témái előre elárulták, hogy valami nagyjelentőséggel fog birni ez a konferencia a belmissziói munkákban. És akik ezen résztvettek, lélekben meggazdagodva, megerősödve és belmissziói munka minden nehézségeivel szemben magukat felvértezve távoztak onnan el.

A vezetőkonferenciát Gönczy Sándor esperes nyitotta meg Istennek hálátadó, a lélek őszinte örömét kifejező szavakkal. Szendrey Dénes királydaróci lelkész bibliaórát tartott az I. Kor. II. 1—13. szöveg alapján az Istenben elmélyült lélek hite és bizonyágtételével. »A hívek látogatása, mint az igehirdetés és belmissziói munka előfeltétele« címen Vöröss Zoltán gencsi lelkész tartott előadást, megtartandó tanulmányt nyújtva az igehirdető és belmissziói munkát végző lelképászorok számára. Debreczeni István egyh.-ker. belmissziói előadó »A Férfiszövetség feladata és téli programja« címmel tartott nagyon értékes előadást, melyből e munkát végző vezetők határozott irányt és gazdag programot vehettek magoknak. A konferencia következő száma özv. Szaplóczayné dr Sziklay Ilona »Nőszövetség téli programja« című előadása volt. Előadásából az ihletett lélek hangját éreztük kicsendülni, ki egyházáért és fajáért önzetlenül állítja oda magát a nagy munkába. A női lélek beszélt a női munkáról és hallgatósága vallomásától lebilincselve hallgatta beszédét. Özv. Szaplóczayné dr Sziklai Ilona hithű és önzetlen munkáját az egyházkerület vezetősége azzal jutalmazta, hogy őt nevezte ki a három északi egyházmegye nőszövetségi utazótitkár-nőjévé.

»Téli program fiuk és leányok között« címmel Gargya Géza érendrédi lelkész, e. m. belmissziói előadó beszélt az ifjúsági munka négyes program szerinti szövetségekre való beszervezéséről. Ugy ezen előadást, mint a Kovács Lajos érkörtvélyesi lelkész e. m. főjegyző »A református sajtó egyházi életünkben« című előadását

nagy figyelemmel hallgatta végig a hallgatóság, mintegy tanujelét adva ezáltal annak, hogy a nagy gonddal készített előadások határozott irányt és buzdítást adtak a munkához.

A következő előadás Kiss Bertalan e.-ker. utazótitkár előadása volt az »Ur szőlőjében« címmel, aki ezt az előadást hallotta, lehetetlen hogy továbbra is tétlenkedjék az Ur szőlőjében, mert ebből indítást, buzdítást és utasítást kapott a munkára.

A konferencia utolsó tárgya Ottmáyer Gyula kismajtényi tanító t. e. elnök »A tanító, mint munkatárs« című előadása volt. Megragadó volt hallgatni a 25 éve dolgozó tanító beszédét, ki főképen tanítótársainak szólt a munka nemes céljáról és eszményéről. A konferenciát Gönczy Sándor esperes zárta be a meggazdagodott lélek kitartásra buzdító szavaival. De nemcsak az ő, hanem minden résztvevő lelke megtelt ezen a napon örömteljes, mennyei kincsekkel az isteni lélek munkálkodása következtében.

A belmissziói munkák végzésében utirányt szabott ez a konferencia s ennek a felismerésében határozták el megfelelő anyagiak esetében a konferencia teljes anyagának a kiadását.

A következő nap november 24-én belmissziói nap tartatott a környékbeli egyházközségek bevonásával. Öröm volt nézni, mint jöttek a környék leány-, fiu-, nő-, férfiszövetségei és presbitériumok küldöttei a reggeli órákban ünnepi öltözetben, komolysággal az arcukon, hogy ok is részt kérjenek e nap minden öröméből és lelki kincseiből. Délelőtt istentisztelet volt, melyen Debreczeni István e.-ker. belm. előadó hirdette az igét Ján. I. 46—47. v. alapján. »Legyen a mi életünk egy tükör, melyet bárki elétartva elmondhassuk, jer és lásd meg az én életemből és munkámból, hogy megtaláltam a názáreti Jézust.«

Istentisztelet után gyülekezeti megbeszélés volt, Kiss Bertalan e.-ker. utazótitkár »Egyházunk jövője« című előadásával, ki annyira forrongásba hozta a lelkeket, hogy egymásután hangzottak el hatalmas nyilatkozatok egyházunknak reményteljesebb jövőjével kapcsolatban.

Délután párhuzamosan voltak ifjusági, leányszövetségi, nőszövetségi, férfiszövetségi és presbiteri konferenciák. A presbitereknek dr Nagy Sándor e. m. gondnok tartott előadást, gyönyörűen rajzolta meg, mi a református presbiter, annak feladata és kötelessége? A nő- és leányszövetségi konferenciát Szaplóczayné dr Sziklay Ilona tartotta. Az ifjaknak Kiss Bertalan] szólt a ref. ifju munkájáról és feladatáról egyházával és saját magával szemben. A férfiszövetség konferenciáját Debreczeni István tartotta. Előadása könnyeket csalt a szemekbe, belemarkolt a kemény férfiszívekbe.

és úgy tárta fel a református férfi feladatát egyházával és magyar fajával szemben.

A belmissziói napot vallásos estély zárta be, melyen Kiss Ferenc géresi lelkész bibliát magyarázott, Gargya Géza érendrédi lelkész aktuális témáról »világosság és Krisztus« előadást tartott, Gönczy Sándor esperes utóimát és áldást mondott, míg az énekkar és a gyülekezet tagjai közül többen szavalat, ének és zene számokkal gazdagították a vallásos estély műsorát.

Legyen e konferencia és belmissziói nap gazdag áldása állandó, résztvevője mindig örvendő, magvetésének egészséges, drága termése: a szebb református magyar jövőendő.

—s—n.

Lelkészbeiktatás Ujmosnicán.

Feledhetetlenül bensőséges, meghatóan kedves ünnepély keretében iktatta be dr. Szabolcska László bánsági esperes dr. Szeles Gyula egyházmegyei ügyész és Tóth Benjámint temesvári főgondnok kíséretében november 19-én Ujmosnica dicséretes egyhangúsággal meghívott fiatal lelkipásztorát, ifjabb Bokor Sándort, lapunk főmunkatársának fiát.

Az egész felemelő szép ünnepély a meleg szerelet jegyében folyt le.

Már előző este a helybeli dalárda fejezte ki megtisztelő rokonszenvét az új lelkész iránt azzal, hogy agilis vezetője Muszták Imre áll. ig. tanító vezetésével szerenádott neki.

Másnap zsufozásig megtelt a tágas, stílusos templom a helybeli, valamint a közeli és távoli gyülekezetek kiküldötteivel Dr. Szabolcska László esperes költői szárnyalású beszéd kíséretében iktatta be tisztos hivatalába az ifju Timotheuszt. Testvéri csókkal fejezte be azt. Ezzel adta meg az ünnepély további folyamatának tónusát. Azután az új lelkész lépett a szószékre és tett lelkes fogadalmat gyülekezetének lelki vezetésére.

Után a presbiteri diszgyűlés volt az állami iskolában ahol az esperesi felemelő megnyitó után Szentpéteri István gondnok üdvözölte az új lelkipásztort. Muszták Imre állami igazgató-tanító a tantestület, ref. dalárda és annak műkedvelő-gárdája nevében, Dr. Szeles Gyula a bánsági egyházmegye nevében, Tóth Benjámint a temesvári egyház nevében, a bánsági magyar párt nevében Koppány Dezső, Ujmosnica község nevében Schmidt Ádám jegyző és Szentpéteri Sándor bíró, ómosnicai gör. keleti egyház nevében pedig román és magyar nyelven Ilioviciu Ioan lelkész üdvözölte.

Aztán Zöld Zoltán végvári igazgató-tanító a végváriak népes küldöttsége élén a lelkész és presbiterium megleghangu üdvözlését végzés felolvasásával tolmácsolta. A Temesvári Hirlap nevében Pogány László főszerkesztő, az ujszentesi gyülekezet nevében Mágóri Lajos földbirtokos, saját nevében pedig édesapja üdvözölte az új lelkipásztort, lelkére kötve fiának a szeretet hitének lelkes szolgálatát.

Oly mélyen megható volt az egész d. szgyűlés, az ott elhangzott üdvözlőbeszédék, hogy mindenkinek könnyű csillogott a szemében.

Délben 180 teritékes diszebéd volt számos értékes felköszöntéssel. Délután id. Bokor Sándor hirdette az ígét. Este pedig jól sikerült színes műkedvelő előadás zárta be a felemelő, szép ünnepélyt Muszták Imréné állami tanítónő hozzáértő, ügyes vezetésével.

Azzal a jóleső érzéssel jöttünk el Ujmosnicáról, hogy minden feltétel meg van adva arra, hogy a gyülekezet lelki-testi épülése szárnyakat öltödjön, mert lelkész és gyülekezet egymásra találtak az Úrban. Legyen rajtuk a nagy Isten áldó kegyelme!

HIREK

Lelkésztestvéreim figyelmébe!

Mint hivatalos lapunk utóbbi számában jeleztem, a 17-én megjelenő Református Jövő ünnepi számát 24 oldalon adjuk ki. Mikor a 24 oldalas ünnepi számnak az árát nem emeltük, holott magának a kiadóhivatalnak többre kerül, tettük egyrészt azért, hogy a meg lehetőségen hosszú ünnepre hivatásunknak bőséges olvasnivalóval szolgáljunk, másrészt, hogy az olcsó és gazdag tartalmu ünnepi szám legyen a lap mellett a legjobb propaganda.

Mindket szempontból kívánatos, hogy lelkésztestvéreim karácsonykor, amidőn arra legjobb alkalom is nyílik, a lapot a rendesenél nagyobb számban helyezték el. 16-án mindenütt ott lesz az ujság. Kérem lelkésztestvéreimet, nézzék át s 17-én kiosztva az eddigi megrendelőknek, vessenek számot, hogy vajjon karácsonykor nem tudnának-e még néhány példányt elhelyezni? Mindenesetre az utólagos megrendeléseket legalább 20-ikára kérem megküldeni.

Aldott ünnepek kívánásával:

Kiss Bertalan.

Karácsony, másodnapi perselypénzek közvetlenül a szatmári református főgimnázium igazgatótanácsi elnöknek címére (nagytitizteletű Boros Jenő Szatmár) küldendő el a főgimnázium javára az ide vonatkozó 2658-1932

számu körrendelet alapján, a be- küldött összegeknek a püspöki hivattal való közlése mellett.

Új református püspök. A szlovenszkói tiszáninneri egyházkerület gyülekezetei az Idrányi Barna korai elhunytával meg-

üresedett püspöki tisztségre dr Magda Sándor csicseri lelkészt, a Református Egyház és Iskola felelős szerkesztőjét választották meg.

Nyugdíjazott lelkészek. A Nyugd.-int. Végr. biz. nyugdíjazta Csécsy Imre aradi és Lengyel Pál kiskereki lelkészeket, az előbbit úgy, hogy a nyugdíjintézet csak havi 1000 Leit folyósít és az aradi egyház havi 3000 leire pótolja ki, hogy teljesen nyugalomba vonulhasson. Azonkívül Molnár Lajos kispaleskei lelkésznek havi 1000 leit folyósított az egyh.-ker. 33—1932. sz. határozata alapján. A nyugdíjazások január 1-vel kezdődnek.

Megjelent a Református Jövő. Isten iránt való hálaadással és boldog örömmel jegyezzük fel e helyen a legtöbb egyházunkban ismeretes eseményt, mely egyházunk ezidőszertinti legnagyobb eseménye, hogy a ref. családok lapja: a Református Jövő megjelent. Tartalma gazdag s változatos, aminek folytonosságát kiváló munkatársak lelkes és nagyszámú tábora biztosítja. Jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy hiveink mindenütt örömmel fogadták és komoly reménységünk van rá, hogy előfizetőinek száma nagyobb lesz, mint a kisebb és olcsóbb lapé volt. Lelkésztest-

véreinktől függ, hogy reménységünkben ne csalatkozzunk.

Belmissziós nap Hegyközkovácsiban. A hegyközkovácsi Nőszövetség hosszas előkészület után november 26-án a környék meghívásával belmissziós napot rendezett. Jóllehet a környékbeli falvak nem jöhettek be a beígért számban, a nap mégis igen jólsikerültnek volt mondható. A gyülekezet teljes számban vett részt az egész napi programon. Az előadásokat Szücs László és Kiss Bertalan lelkészek tartották. Hogy a nap folyamán elhangzott beszédek nem találtak süket fülekre, annak bizonyosságát adta a presbitérium, amikor este mintegy megbeszélésszerűen összejött a lelkészlakban és ígéretet tettek lelkészüknél, hogy az aznap hallottak értelmében teljes buzgósággal fognak dolgozni a gyülekezetért.

Használt, de jó karban levő harmóniumot keres megvételre a magyarcsékei református egyházközség. Megkeresésék a magyarcsékei (Ceica, jud. Bihar) református lelkészi hivatalhoz küldendők az ár megjelölésével

Társszerkesztők: Arday Aladár, Bokor Sándor, Szombati Szabó István és Tóth Zsigmond.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

6806—1933-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli nt. Lelkész Segédlelkész és Lévíta uraknak.* Hivatalos Lapunk november 20-i számában közreadott 6532—1933. sz. rendeletemet azzal

ismétlem meg, hogy mindazon lelkésztársak, akik a III-ik évnegyedre fizetendő globális adójukra vonatkozó nyugtájukat mindezideig el nem juttatták hivatalomhoz, annak postafordultával való felterjesztéséről annál inkább gondoskodjanak, mert a már kiutalt november havi lelkészi államsegélyek ezek hiányában nem szolgáltatnak ki. Oradea—Nagyvárad, 1933. december 9. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

6780—1933-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli lelkészi hivatalnak és iskolai hatóságnak.* Kötelező mihez tartás végett közlöm magyar fordításban a kultuszminisztériumnak e hó 4-ről keltezett és nekem megküldött 156,959—13,836. sz. leiratát: »Püspök Ur! Van szerencsém felkérni, méltóztassék intézkedni, hogy a püspökség alá rendelt valamennyi hivatalos szerv az anyakönyvekben, a hivatalos iratokban, valamint úgy az állami, mint az egyházi hatóságokkal való levelezésben az ország helységeinek hivatalos nevét használja. Hasonlóképen az anyakönyvi kivonatok, melyek állami hatóságok részére adatnak ki, kizárólag csak román nyelven állíttassék ki. Aláírások: Bradisteanu miniszter helyett és G. Ilionin consilier.« Oradea—Nagyvárad, 1933. december 7. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, s. k., püspök.

6787—1933-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi nt. Lelkészi hivatalnak.* A bukaresti esperesi hivatal (Tökés Ernő esperes) felkérésére az általa összeállított »Tájékoztató«-t az alábbiakban közlöm s az érdekeltek szives figyelmébe ajánlom: »1. Az esperesi hivatal címe: București. II. Str. Sfinții Voivozi 50. Telefon: 376—87. 2. Minden folyamodó vagy valami ügyet sürgető közölje helységnevét románul is megyéje jelzésével együtt. 3. Egyéni kérések 11+1 lei okmánybélyeggel látandók el, a pénzügyminisztériumhoz címzettek az egyházak és a főhatóságok által is felbélyegezendők. Egyházi és iskolai ügyekben csak a püspökség, igazgatótanács útján érkezett ügyekben járhatok el. Sürgetést azonban minden lelkésznek és iskolai igazgatónak közvetlenül is készséggel eilátok. 4. Magánlevélre csak az esetben válaszolhatok, ha válaszbélyeget küldenek. 5. Vasuti igazolványokat csak a »Stat«-ba felvett lelkészek és családtagjai kaphatnak. Kérésükhöz mellékelendő: a) egy fénykép, első lapon aláírva, hátán minden adattal ellátva, b) 25 lejes C. F. R. díjnyugta, c) okmánybélyegre 12 lei és kiállítására 20 lei. Elvesztett igazolványért 60 lei hirdetési díjat is fizetni kell. 6. Semmiféle költséget előlegezni nem vagyok képes. Bukarest, 1933. december. Tökés Ernő esperes.« Oradea—Nagyvárad, 1933. december 8. Atyafiságos szeretettel; Sulyok István, s. k., püspök.

Értesítés. A közoktatásügyi minisztérium a bihari subrevizorátus vezetésével Danielescu Miklóst (17,089—1933. Insp. Șc.), az aradiéval Bărbătescu Szává-t (17087—1933. Insp. Șc.) bizta meg. Iktatandó az érdekelt iskoláknál a temesvári főigazgatóság (Serviciul local) jelzett számai alatt.

Pályázat. Kügypusztán segéd-tanítónő kerestetik e tanévre. Javadalom: lakás, ellátás és megegyezés szerinti pénzfizetés. Azonnali megkeresés Lelkészi Hivatal Niuved. Județul Bihor címen.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak

Jud. Arad

Cermeiu—Csermő

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

**kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Irattérjesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.**

Az iskolai nyomtatványok póllására igen gyakran 10–20 lei értékű árut kérnek utánvét mellett m. t. Megrendelőink. Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az **egyszáz leien aluli rendelésnél** annak értékeit és portó díját vagy postabélyegeken, vagy postautalványon **előre sziveskedjenek beküldeni** Teljes tisztelettel: **Kálvin-nyomda.**

A 2759–1933. sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki **pecsét-bélyegzőt 75 leiért** szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a **Kálvin könyvnyomda, Oradea.**

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönfélébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb árakon.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 360 lei. Fél-évre 180 lei. — Egyes lappéldányok ára 10 lei. — Megjelenik minden hónap 1., 10. és 20-ik napján.

A pásztorok útja.

Lukács 2, 15–20.

A karácsonyi evangéliumban Istennek különös kiválasztottai a betlehemi pásztorok. Ők a karácsonyi titok legelső boldog szemlélői. Előbb megrémült emberek a csodálatos fényű éjszakában. Aztán bizonyosságra vágyók, majd büszke bizonyosságtevők, kik elhirdették, „ami nekik a gyermek felől möndatott”. Végül boldog hálaadóok, kik „dicsérték Istent mindazokért, amit hallottak és láttak.”

A pásztorok képében előttünk áll a Messiást váró Izráel és a megváltásra vágyó emberiség. De a mi számunkra többet jelentenek nekünk a pásztorok, az igaz keresztyén megismerítői. Utjuk éppen azért az igaz keresztyén ember életútja. Hogy megtanuljunk az utjukon járni, kísérvük rajta végig őket, amint

Égő vággyal mennek Jézushoz,
bizonyosságot tesznek róla
és hálaadással dicsőítik Istent.

I.

Az ut első szakaszának ezt adhatjuk címül: *Égő vággyal.* Égő vággyal epedtek ők, Izráel népének egyszerü fiai, a várva-várt szabadító: a Messiás után. Mig nyájaikat őrizték vagy pásztortüz mellett el-elbeszélgettek a régi reménységről, mit atyáiktól örököltek drága örökségként, mint a pásztortüz fénye a sötét éjszakát, ugy világította be reménységük sugara a ködös jövőndőt. És ugy vártak epedve, sóvárogva hogy eljön egyszer minden reménységük valóraváltója, rabbá lett nemzetük megszabadítója: a megígért Messiás.

Amikor elhangzott az angyali üzenet: született nektek Megtartó — szívükben még égetőbb lett a vágy látni, megismerni őt, kit ıme nem hiába vártak. Ez a vágy tör fel az ajkukon: Men-

jünk el mind Betlehemig és ez a vágy lett tetté, midőn sietséggel elmenének.

Hát a mi szivünkben itt van e az a vágy, ami a pásztorok szivében? Van e vágy nemcsak a megváltás után, melyet mind nyájan óhajtunk, hanem a Megváltó, az egyetlenegy Megváltó, az Ur Jézus után? El tudjuk-e hinni — nem angyal szavának, hanem közel kétezer esztendő bizonyosságának — hogy egyedül Ő a mi Megtartónk? Vagy mi még mindig Keresztelő János kérdését ismételjük: Te vagy é, aki eljövendő, vagy mást várunk?

Kövessük a pásztorokat! Induljunk utra és égő vágygal menjünk el mind Betlehemig, a mi egyetlen igaz Megváltónkhoz: az Ur Jézus Krisztushoz! Nem kell semmi, de semmi mást tennünk, csak egyszer már komolyan, halálos komolyan venni Krisztust. Csak azt, hogy fent és lent mindenki Krisztushoz szabja, Krisztus szerint irányítsa és Krisztussal folytassa az életét. Sokan azt mondják: nem való már Krisztus a mai világba, régi, elavult, a világ már túlhaladta őt és nem látják be, hogy ennek a világnak éppen az a tragédiája, a szerencsétlensége, hogy eltávolodott Krisztustól. Menjünk, menjünk azért vissza nagy sietséggel Hozzá és leborulva tegyünk vallomást előtte: „Mi elhittük és megismertük, hogy Te vagy a Krisztus az élő Isten Fia.”

II.

Az ut második szakasza: *bizonyágtétel*. Egy örömteljes boldog stáció, midőn megállnak a jászol bölcső előtt és elbirdezik, ami nekik a gyermek felől mondatott. Üzenetet vettek Istentől és boldogan adták tovább. A menny követői lettek, örömhirdetők a szomorú föld számára. Bizonyágtevők mindentudatlan, minden kételkedő és minden hitetlen előtt, Olyan bizonyágtevők, hogy „mindenek, akik hallák, elcsodálkoznak azokon, amiket a pásztorok nekik mondtak”.

Mi nem sokkal többet hallottunk e már az Ur Jézus felől s elhirdettük-e? Bizonyágot tettünk e Róla és úgy tettünk e, mint a pásztorok, hogy elcsodálkoztak rajta, akik látták és hallották?

Valljuk be, hogy mi rajtunk nincs semmi csodálkoznivaló. A mi keresztyénségünkön igazán nincs. Mert a mi keresztyénségünk félkeresztyénség, örökös megalkuvás a pogánysággal.

Nekünk olyan étellel kell elhirdetni amit mi Jézusról nem csak hallottunk, hanem amit Tőle magától nyertünk, hogy ma is elcsodálkozzék rajta a világ.

Gyermek vagy: csodálkoznak e rajtad, hogy vasárnap dél-

után, mikor más hozzád hasonlók haszontalanságokkal pazarolják az időt, te Isten igéjét tanulni jársz? Ifju vagy: csodálkoznak-e rajtad, hogy a te örömed nem a léha mulatságok, vagy más gyilkos gyönyörök, hanem az Ur Jézus és a keresztyén ifjak társaságában a szived, lelked és elméd művelése? Leány vagy: csodálkoznak-e rajtad, hogy lelkedet naponta biblia tanulmányozásával táplálsz, mikor a legtöbb kortársadnak az a jel-szava: majd ha megöregszen? Férfi vagy nő vagy az élet küzdelmében: csodálkoznak-e rajtad, hogy a harcok és kísértések között meg tudsz állani mindég Isten mellett és semmi se térít el tőle? Egyszerű ember vagy tele gonddal, bajjal, megpróbáltatással: csodálkoznak-e rajtad, hogy miképen tudod elviselni béketűréssel, zugolódás nélkül? Művelt ember vagy: csodálkoznak-e rajtad a világ művelői, hogy imádkozol, templombajársz, urvacsorázol, hogy a vasárnap megtartásáért, Isten igéje meghallgatásáért képes vagy lemondani egy kellemes szórakozásról, vagy elszalasztani egy jó nyereséggel kecsegtető üzletet?

Ma nem mennyei, hanem földi seregek bizonyágtételére van szükség. Nő ez a sereg. Hangzik a toborzó. Állj be a seregbe te is, mert talán épen a te bizonyágtételedre lesz szükség. De nemcsak szavakkal, hanem tettekkel. Nemcsak itt a templomban, hanem odakint a mindennapi munkában: a műhelyben, az üzletben, a szántóföldön, az adás-vételben a gyárban, az irodában, a családi életben a hitvesi hűségben, a gyermeki szeretetben, mindenütt és mindenben az Isten igéje és az Ur Jézus szerint való életfolytatással!

III.

Az ut végső szakasza: *hálaadás*. A pásztorok csak ígéretet hallottak Jézus felől, csak egy parányi gyermeket láttak és mégis megtelt a szívük mélységes hálával, kiáradó magasztaló érzésekkel: dicsőítették az Istent.

Mi nemcsak ígéretet nyertünk, hanem valóságot. Nemcsak egy piciny gyermekben gyönyörködtünk, hanem egész áldott életének és isteni lelkének vagyunk boldog tapasztalói. Ébred-e hála érette szívünkben? Tudjuk-e, hogy egész életünknek hálaadásnak kell lenni? Valjuk-e, hogy földi életünk főcélja Isten dicsőítése?

Ember, balga ember, hiába futsz ostobán a dicsőség után, hiába nő nagyra hizelgő emberek hazug és ámitó dicséretéből hiuságod fundamentumán dicsőséged délibábvára, minden semmivé lesz! Egyedül Isten dicsősége örök. Istené, kit annyian gyaláznak, Istené, kit te is szidalmakkal illetél, Istené, kit törpe,

mulandó emberek, halálnak fiai hiába tagadnak, hatalmas és örökkévaló marad és az ő dicsőségének emberi gyalázat és az egész világ szennye, mocska semmit sem érhat.

Ha majd véget ér az ünnep és visszatérsz a hétköznapok robotjába, mit fogsz cselekedni? Hasonló leszel-e a pásztorokhoz kik reményeik beteljesedésével új erőt nyertek? Adott-e erőt neked is karácsony ünnepe? Megérezted-e, milyen kegyelem számunkra, hogy Jézus megszületett és mi lesz ez érzés, mely szivedet eltölti?

Oh, legyen hála, dicsőítés: „dicsőítvén és dicsérvén az Istent”.

Debreczeni István.

Refleksziók a lelkipásztor és tanító együttmunkálkodása c. előadásra.

Vége egy új hang csendült fülembe. Őszinte bátor, becsületes és nemes szándéku. „Legyünk őszinték egymáshoz, mert csak így lehet rendezni a bajokat, diferenciákat, mely papot és tanítót elválaszt és egymás ellenségévé tesz” — szólott az előadás bevezetése.

Köszöntöm az előadót ezért az őszinteségért, mert bár érezte, hogy darázs-fészekbe nyul, mégis kimerte mondani azt! Régen vártam erre!

Helyeslem az előadottakat, de nem tartom elégnek, mert az eddigi tapasztalatok szerint így nem lesz eredménye. Én tovább kívánok menni e tárgyban, mely körülbelül eredményre vezet.

Javaslatom a következő: A legközelebbi konferencia alkalomával legyen jelen kötelezőleg az egyházmegye területén működő minden pap és tanító. Az értekezlet vakációban legyen, hogy iskolát e miatt ne mulasszunk. Lehetőleg nyári időben legyen, mikor hosszú a nap és az utak is jók. A tárgyalni valókra fektessük a fő súlyt és minden időt, ne pedig „bankett”-re, hogy mindent lelkiismeretes gondnal megtárgyalhassunk. Mikor együtt vagyunk, az egyházmegye esperese, mint „generális”, névsorral kezében, szólítsa az értekezlet elé sorban minden egyház papját és tanítóját. Tegye ezt azért, hogy ott mindenki előtt tegyenek vallomást az egymásközötti viszonyokról és a végzett hivatalos, továbbá azonkívüli munkájukról. Az egyház, iskola és a nép harmonijáról.

Ott a nyílt színen mindenki előtt. Ha őszinteség kell, le-

gyünk igazán azok Aki igaz uton jár kötelességének mindenben megfelel, nem fél az a világosságtól... kritikától!

Kezdje az esperes ur — mindjárt az én falumon — Albison; így pl.: Saja Sándor ref lelkész, Kemecei György kántortanító és Tompa Róza tanítónő álljanak elő.

— Számoljatok be előttünk egymásközötti viszonyotokról. Hivatalcs dolgaitokat hogyan végeztétek? Milyen viszonyt teremtettetek az egyház és hívek, az iskola és hívek között? stb.

A válasz természetesen legyen nyílt egyenes, becsületes és őszinte igaz.

Azután így tovább az egyházmegye minden községén.

Ha azt látná, vagy úgy venné észre az értekezleten jelen levő papi és tanítói kar hogy valahol bajok vannak, úgy ott rögtön vegyen elégtételt, tegyen igazságot, simítsa el az akadályokat — nem tévén személyválogatást. Legyen az bár pap, vagy tanító, könyörtelen igazságot szolgáltatson!

Hiszem, hogy ez a mód célra fog vezetni.

A szolgálatban akarjon első lenni, aki Krisztust igazán követi, ne pedig az uraskodásban.

Úgyan ekkor egy évi időt is kapjon ki ki a megjavulásra azzal a meghagyással, hogy ha egy év múlva is hasonló hibában találtatnék, állását el kell hagynia.

Radikális kúra lesz az igaz, de másképpen nem lehet. Hiába konferenciázunk, ha a sebeket gyökeresen nem orvosoljuk, A gyógyítás pedig sok esetben csak operációval eredményes.

Konferencia, hivatalos lapbani felhívás stb stb. volt már elég. Mit eredményezett? Elmondhatjuk őszintén... semmit!

Emberek vagyunk és gyarlók. A gyarlóságot csak vasfegyelemmel lehet ellensúlyozni.

Az egyháztalagok teljesen kényszer helyzetben vannak úgy a papi, mint tanítói szolgálattal szemben. Mert tegyük fel, hogy ha akár a pap, vagy tanító hanyagul végzik kötelességüket, mit tehet a nép? Látja, tudja! Érzi, hogy hiába fizet, áldoz, ellenértéket nem kap. Tehetetlenségében úgy áll bosszút, ahogy tud. Nem mondja, de lelke mélyén megvetést érez vezetői iránt — majd nem fizeti egyházi adóját stb

Ezzel még nem segített baján, mert nem küldheti más iskolába gyermekét; nem járhat más templomba, nem cserélheti egyházi tisztviselőit, hogy megváltozzon, jobbra forduljon az állapot

Mit láthatunk ezzel szemben a társadalomban: ha valaki dolgoztat s munkása nem megfelelő, úgy nem dolgoztat vele

többet; jobbat, megfelelőbbet keres; ha bemegy valamelyik vendéglőbe ebédelni s nem jó ételt adnak, máskor nem megy oda többet; jobbat, vagy még jobbat s esetleg olcsóbbat és jobbat keres. Nincs kötve! Így tovább; ugyanezt tapasztaljuk a társadalom minden rétegében!

Sőt a tisztviselői kar sem kivétel. Feleltesseik szemei folyton rajtuk. Bizony elhelyezik, felcserélik, ha meg nem felelő!

De a nép ezt nem teheti, tehát túrni kénytelen a rosszat is. Szinte nevetségesen furcsa előttem ez az állapot, aminek pedig tanui vagyunk. Hogy t. i. egy község lakóinak lelki jobb jövője attól függjön, hogy jó papja, avagy tanítója került-e vagy sem? Tisztán véletlentől függjön a dolog, mert a választáskor nem tudhatta előre, hogy milyen lesz az, akibe bizalmát helyezte! S ha véletlenül „nem vág be”, akkor 30–40 évig is, míg az illető megválasztott él, sorsa megpecsételtetett a népek, mivel mint említettem, nem cserélheti fel jobb, vagy legjobb mással.

Ezen valamiképpen, de feltétlen segíteni kell a nép érdekében és javára. Ha már nem is engedhető meg, hogy szabadon választhasson időközben jó, jobb, legjobb között, legalább szigorú felelősségre vonással kényszeríttessenek kötelességeik betöltésére mindazok, akik saját belátásukból, lelkiismeretből nem dolgoznának kellőleg, legalább kényszerből dolgozzanak ha kell nekik a kenyér — vagy állásukat hagyják el.

Sok esetben látjuk a kötött állásban levő tisztviselőknek azon elbizakodottságát, hogy élvezik a privilégizált helyzetet; elülik az arra érdemesebbek elől a helyet s a közt megkárosítják tétlenségükkel.

A nép látja ezt, mivel segíteni nem tud rajta, meggyűlöli tehetetlenségében, addig dédelgetett intézményeit. Sajnos a nép nem disztingvál, hanem általánosít, az egész vonalon gyűlölet támad s a még érdemesebbek sem lesznek kivételek.

(Folyt. köv.)

Kemecsei György,
ref. tanító.

Aktuális kérdések.

Negyvenhét üres templom.

A Daily Mail szerkesztősége egyik vasárnap kivezényelte riportereit a londoni összes anglikán templomok istentiszteleteire. A riporterek behozták az adatokat és kitűnt, hogy negyvenhét anglikán templomban a papon, egyházfis, az orgonistán és a kiküldött riportereken kívül nem ment be egy lélek sem. Ennek

okát a Daily Mail cikke abban keresi és találja meg, hogy Isten ügyével szemben közömbös lelkek állanak a szószéken s még azok is olvassák a beszédjüket.

A kinosan szenzációs riport után a Daily Mail szerkesztője így szólt a riporterekhez:

— Uraim, most már keressünk egy nagyon okos embert, aki meg tudná mondani, hogy azt a negyvenhét üres templomot hogyan lehetne legalább vasárnaponként benépesíteni?!

A megindult vita és találgatás győztese Mr. L. P. Jacks egyetemi tanár, filozófus, arra a kérdésre, hogy miképpen tudná benépesíteni a negyvenhét üres templomot, — így felelt:

— Felekezetre való tekintet nélkül negyvenhét olyan papot alkalmaznánk, aki Istent nem csupán hallomásból ismeri.

Well — Mr. Jacks eltalálta az igazságot. Aki él, csak az tud éltetni, aki ég, csak az tud melegíteni. Az éhező lelkek táplálékot várnak, a didergők pedig éltető melegséget!

Akiknek fáj a reformáció.

Az actio catholica felemelte szavát a reformáció ünnepén szokásos rádió prédikálás ellen, azért, mert „azok keretében a szónokok részéről számos, a katolikus érzületet sértő, burkoltan polemikus kijelentés hangzott el” — ami a tiltakozás szerint „végtelenül sérelmes, mert hiszen ez annyit jelent, hogy a katolikus egyház megromlott és ezért kellett megreformálni.”

Az ecclesia semper reformari debet — elvét a katolikus egyház magáévá tette s így különös ez a nyilvános felszisszenés. Történelmi tényekről beszéltek a reformáció rádiós prédikátorai, mert a középkori sötétség kulticus és kulturális megvilágításáról beszéltek. Szomorú lenne, ha a katolikus egyház a mai állapotában azzal a reformációt igénylő élőhalott egyházzal azonosítaná magát. Azóta 400 év telt el. A véleménynyilvánítás szabadságának korszakában élünk és ha valamit sine ira et studio hangoztattak is a protestáns igehirdetők, ezt mindig a szükséges regarddal, tisztelettel tették, mint akik tudják, hogy sok minden elismerésre méltó erőssége van a katolikus egyháznak, amelyet respektálni kell. Sajnos, azonban a haladó korszellem és az ige szent folyama kettéválasztotta és a két partra állította a római és az ágostai vallást, s ma úgy áll a dolog, hogy a két partról átkiabálnak egymásnak, sokszor nem a legkellemesebb dolgokat.

Le kell szögezni azonban a történelem ítélőszéke előtt, hogy mi protestánsok sokszor hivtuk és ma is hívjuk a római egyház

hiveit, hogy menjünk belé közös egyetértéssel abba a folyóba vessünk le magunkról minden hiábavalóságot, hogy átjárjon bennünket az életnek vize. De ha még ma ennyire nem mehetünk, tegyük meg legalább, hogy az átkiabálás helyett verjünk hidat azon a folyón és mi protestánsok, a reformáció népe, elmegyünk a hid közepéig, hogy az ott álló és minket váró Jézusunkkal találkozzunk. Jöjjenek ők is a másik oldalról és adjanak alkalmat, hogy annak az egyetlen egy közbenjáró és megváltó Krisztusunk nevében velük kezet foghassunk. Ez lenne az igazi világgőző actio catholica!

Emberhus.

Párisból jelentik: Lapjelentések szerint az oroszországi éhínség egyre nagyobb arányu lesz, főként Ukrajnában és Északkaukázusban, ahol a parasztság sok helyen emberhust eszik. Eddig 150 embert ítéltek el a szörnyü vád beigazolása miatt.

Az Istenszeretetet bálványozássá szokott fajulni, az ember-szeretetből pedig, ha elfajult, a concupiscentia carnis fonákja lesz, husravágyás, eleven meleg hus után való sóvárgás, amely a nincstelenséggel, az üres gyomor vinnyogó kinjával párosulva olyan örvongó aberrációvá változik, ami nem ismer határt. Valami bosszúérzet az, amely keresi a kielégülés szubjektumát valakiben, s mivel a rettenetes éhínség okozóját nem falhatja fel, megeszi az utjába akadt embertársát. Az eredendő bűn mély pontja ez. Isten feltárja most az elbukott emberiség előtt az „Ember tragédiája” felvonásainak kulisszatitkait, az apokalip'ikus idők végső fázisait. Ebből az emberevő paroxysmusból már csak az jöhet, ami az elrothadó gabonaszemből mely vérgőzös meleg-ágyba vettetett: az ujélet kövér csirába szökkent ujvilága. Imádkozzunk érte, hogy már holnap és holnapután megláthassuk. Ugy legyen!

Nagy Zoltán.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Özo. Kálmán Sándorné, Balogh Emma, volt hiripi lelkész özvegye 70 éves korában, özvegysége 22 ik évében december 15 én Szatmáron elhunyt. A Szatmáron tartott gyászszertartás után Hiripre szállították s ott nyugvó férje mellé helyezték nyugalomra.

Sóós János, atyai református tanító, november 24 én, életének 51 ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult 29 évig működött az atyai református egyházban, mint

kántor tanító. Éveken keresztül tevékeny részt vett a tanitóság irányításában és mint kartárs mindenki által tisztelt és megbecsült volt. Temetése november 26-án ment végbe Atyában a község lakosságának osztatlan részvéte mellett, amikor is az egyházi szertartást Sáfár Imre atyai lelkész végezte, a sirnál pedig Molnár Ambrus kispéleskei tanító mondott bucsubeszédet a kartársak nevében. Az elhunytat nővére és bátyja: Soós József nagylétai igazgató-tanító gyászolják. Az Úr adja meg a hű munkásnak a nyugalmat, szeretteinek pedig a vigasztalást.

IRODALOM

A szakadék szélén címen ifjúsági regényt irt Lévay Lajos, székelyudvarhelyi tanítónőképző intézeti tanár. Szeretettel rajzolja meg benne a kollégiumi élet apró cseprő örömeit, bajait s közben egy kis diák történetét, aki semmiből küzködik fel az érettségi vizsgálatig, hogy az utolsó pillanatban kerüljön a szakadék szélére — mikor kitudódik származásának titka. Nem oldja meg a szerző a megokolatlan problémát: hogy mi adja meg a nemzetiséget, a születés-e vagy a nevelés; hőjét igazán a szakadék szélén hagyja; de aki a könyvet figyelmesen elolvassa, aki vele élt a kis fiuval küzdelmes ifjúsági éveiben, azzal a megnyugvással teszi le a könyvet, hogy ez a gyermek az élet országutjain is megtalálja a helyes irányt. — A 83 oldal terjedelmű füzet ára 40 Lei Kapható a kerületi Iratterjesztésben a szokásos feltételek mellett. [10, 15, 20 százalék engedmény a megrendelendő példányszámok szerint.]

A Református Jövőnek úgy az első, mint a második száma kifogyott. Utánpótlásokat a kiadóhivatal már nem tud eszközölni.

HIREK

Lelkészcseré. Bodnár László szigetfalui és E'ekes Gyula tasnádszarvadi lelkészek állást cseréltek.

Értesítés. A Peles kastély képe teljesen kifogyott. További igényléseket tehát a tan szerraktár nem vehet figyelembe.

S. O. S.-re a borosjenői egyházközség segélyezésére beküldött segélyeket az alábbiakban nyugtázzuk: Gyanta 570, Szaniszló 166, Ant 200,

Hosszmező 600, Arad 100, Vámfalu 100, Margitta 200, Erdőhegy 200 Aranyosmegygyes 80, Szentjobb 560. Szatmár 500, Temesvár 200, Érkörtvélyes 100 Lei. Hálás köszönetünket fejezzük ki, akik sorsunkat magukévá téve, fillérjeikkel segítő kezet nyújtottak. És kérjük szeretettel mindazokat, akik segítségünkre fillérjeiket félre tették, de még nem küldték be, hogy a nekünk szánt segítséget minél hamarabb juttassák el az egy-

házközségünk címére. Hiszen sokan vannak még, akik válasz nélkül hagyták segélykiáltásunkat. 181 helyről mindössze 14-en nyújtottak segítőkezet. Helyzetünk mind rosszabb és végzetesebb: siessetek tehát Testvéreink, nehogy későre jöjjön segítségetek. Cs. G.

Tanítói körü értekezlet Váradon. A nagyvárad református tantestület 1933. november 18-án körü értekezletet tartott. Méltatta a megboldogult Czina Sándor egyesületi elnöknek és a nemrég elhunyt Vargha Mihálynak, az Érmelléki Tanítói Nyugdíj-egyesület pénztárosának érdemeit. A körü értekezlet tárgysorozata a következő volt: A román nyelvntanból mintatanítást tartott Tatár Ilona tanítónő a III. elemi osztályban az állitmányról. A tanítás kifogástalanul sikerült. Az értekezlet tagjai a mintatanítást közgyűlésre alkalmasnak ajánlják. Helyesnek tartják, hogy a román nyelven előadott tárgyak tanítása csakis direkt módszerrel történjék, mert csak ezzel lehet eredményt elérni. Papp Margit tanítónő a magyar nyelv tanításának újabb módszeréről tartott pedagógiai értekezést. Eszerint a fogalmazás terén gyökeres újítás észlelhető. A II. osztálytól kezdve, fokozatosan kell törekednünk az egyéni, szabad fogalmazás elérésére. Ezen tárgy tanításánál nehéz munka vár a tanítóra, tervszerűen kell felépíteni az anyagot, míg eljut az egyéni fogalmazásig. A II-ik osztályban az egyéni fogalmazás nem más, mint a beszéd s értelemgyakorlati anyag leírása, a III. osztályban az iskolában tanultak és olvasottak írásbelfoglalása. A IV. osztálytól feljebb már a látottak s hallottak

élményszerü leírása. Előadó az általa vezetett IV-ik osztályos növendékek dolgozatain mutatta be, hogy milyen szép eredményeket érhetünk el ezen módszer alkalmazásával. Szólt továbbá az olvasmánytárgyalás és a nyelvi magyarázat (magyar nyelvntan) módszereiről. Az értekezlet tagjai egyhangulag elhatározták, hogy a Református Jövő címü lapot minél szélesebb körben terjesztik.

Csathó Jenőné.

A bánási egyházmegye nőszövetsége december hó 2-án és 3-án megyei gyűlést és konferenciát tartott Temesváron. A konferencián mintegy 170 tag vett részt, ami szép szám, tekintettel a bánási egyházmegye óriási kiterjedésére és az egyházközségeknek egymástól való roppant nagy távolságára. A két legtávolabbi egyház 250 km.-re fekszik egymástól. A megnyitó áhitatot Szabolcska László dr esperes, konferenciái előadásokat Ajtay Béláné a nagyszalontai egyházmegyei Nőszövetség ügyvezető elnöknője, Keresztes József resicai, Streleczy Sándor klopódiai és Nemes Elemér igazfalvi lelkészek tartottak. Az előadásokat megbeszélések követték. Szombaton este és vasárnap délelőtt ünnepi istentisztelet volt, melyen az ígét Ajtay Gábor temesvári s. lelkész, illetve Streleczy Sándor klopódiai lelkész hirdették. Vasárnap este pedig a temesvári Nőszövetség templomi ünnepélyt tartott s ezzel ért véget a két napos konferencia. Lelkiekben gazdag és áldott volt mind a két nap és bizonyság arra, hogy milyen jó dolog, ha az egymástól távollevő hivek összehalálnak s ha e találkozás éppen

a lelki élet mezején történik meg. A gazdag aratásért egyedül Istené legyen a dicsőség.

Adományok a nagyvárad
árvaháznak. A fugyivásárhelyi gyülekezet 114 kgr. búzát, 120 kgr. burgonyát, 30 kgr. paszulyt, 38 kgr. tengerit, 10 kgr. hagymát, 3 kgr. mákot és 50 Leit. A mezőtelegdi gyülekezet 62 kgr. lisztet, 200 kgr. burgonyát, 50 kgr. paszulyt, 20 kgr. zöldséget, 32 drb. tojást, 2 liter lekvárt, 7 kgr. diót, 5 kgr. hagymát, 2 drb. szappant. A köröskisjenői bibliakörös leányok a lelkészné vezetésével történt gyűjtéséből 67 kgr. liszt, 162 kgr. burgonya, 65 kgr. bab, 114 kgr. tengeri, 4 kgr. zöldség, 3 kgr. hagyma, 2 drb. kendő és 32 Lei adományt juttattak a nagyváradai árvaháznak.

A magyarországi Országos Református Szeretetszövetség egymásután avatta fel szeretetházait. Október 29-én Földesen árvaházat, november 5-én Hejőpáiban árvaháztelepét, október 31-én Fehérgyarmatos 40 ágyas rokkant és aggmenházát s 10 ágyas szülő és gyermekágyas szobáját. Ez utóbbi az egész megyének fényes ünnepe volt annál is inkább, mert a megye

a volt kórház üres épületét engedte át a Szeretetszövetségnek. A berendezés, felszerelés a lelkipásztorok és gyülekezetek buzgóságának és áldozatának eredménye. Jellemző példa, hogy a szalmármegyei asszonyok 1370 törülközőt adtak össze. Csak egy árnyék volt a fényes ünnepeken. A legtöbbet fáradozó lelkipásztor: Kéry Ignácot ágyhoz kötötte súlyos betegsége.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Áldott és üdvösséges ünnepet kívánunk munkatársainknak és olvasóinknak!

M. Z. E-p. Az aktuális kérdésekre sajnos nehezen kerül sor, mert egy ilyen kis lapban az ilyen kimerítő cikkeknek alig jut hely, bármennyire szeretném is. Aztán ha sokáig nem tudom elhelyezni, elveszítik aktualitásukat. **Sz. I. K-a.** Levelének második részét egészen aláírom és szeretném, ha a következő két cikkben akár így, akár bővebben kifejtve megismételné. Kivánatra visszaküldöm. Időpontot nem tudok megjelölni, tessék beküldeni, hogy kéznél legyenek; csak rövidebb cikkeket kérek.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Értesítés. A minisztérium Cioban Lajos a temesvári főigazgatóság területére iskolai inspektornak delegálta [Insp. șc. 17993—1933] A minisztérium Demetrescu Alexandrinát az elemi iskolák és kisdévodók számára „inspector general”-nak delegálta [17656—1933 Insp. șc.] A minisztérium Caracudovici St. t a magán és felekezeti oktatás „inspector general”-jának delegálta az egész ország területére. [17658—1933 Insp. școlar] Iktatandó a temesvári Serviciul Local fenti számai alatt.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagyf. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Nagybetűs Hangjegyes ÉNEKESKÖNYVEK

darabonként

100

Leies árban

kaphatók a Királyhágómelléki Ref.
Egyházkerület Irattérjlesztésében
Oradea—Nagyvárad, Str. Petru Maior 1.

Az iskolai nyomtatványok pótlására igen gyakran 10–20 lei értékű árut kérnek utánvétel mellett m. t. Megrendelőink. Minthogy ezek utánvételes szállítása igen körülményes és felette költséges, kérjük, hogy az egyszáz leies aluli rendelésnél annak értékeit és portódíját vagy postabélyegeken, vagy postautalványon előre sziveskedjenek beküldeni Teljes tisztelettel: Kálvin-nyomda.

A 2759–1933 sz. körrendeletben elrendelt iskolaszéki pecsét-bélyegzőt 75 leiért szállítja — a pénz előzetes beküldése mellett portómentesen — a Kálvin könyvnyomda, Oradea.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Cégtulajdonosok: BÉRES KÁROLY, BÉRES SÁNDOR, ROMÁN KÁROLY

Telefon

6-22

Készít mindenfajta egyházi- és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbébb magán- és kereskedelmi nyomtatványokat, mulatsági és esküvői meghívókat, műveket stb. a legcsinosabb, modern kivitelben és a legjutányosabb áron.

ORADEA—NAGYVÁRAD

STR. DR. AUREL LAZAR (NAGY SÁNDOR-UTCA) 14. SZ.

a Református Leánynevelő-intézet épületében

Kálvin könyvnyomda, Oradea—Nagyvárad.

394.

A „Reformátusok Lapja“ 1933. évfolyamában megjelent hivatalos rendeletek

BETÜRENDES TÁRGYMUTATÓJA

A r e n d e l e t		Oldal- szám
1932. évi hivatalos száma	t á r g y a	
6160	Lelk. államsegélyhez (1932 dec.-i) globál- adó kiegyenlítésének igazolása	11
6159	Püspöki körlevél (ujévre)	1
6100	Román nyelv minél tökéletesebb elsajátítá- sáról (tanítóknak)	118
1933. évi hiv. száma		
6295	Act de angajamentek (tanítói) 14 százalé- kal való illetékezéséről	411
4339	Adeverința (IV. el. oszt. végzett növendé- keknek középisk.-ba való beiratkozáshoz) szükségéről, érvényességéről, beszerzé- séről	298
3747	Adóhátralékok (állami) befizetéséről	245
24, 34, 2674	Adók (nyilvános látványossági) kivetéséről	167, 190
4335	Anyakönyvek (elemi és középiskolai) veze- téséről	282
6780	Anyakönyvi kivonatoknak csak román nyel- ven leendő kiállításáról	447
2728	Aradmegyei ellenőrző tanfelügyelőnek Târziu József delegáltatott	178
2437, 5144	Autorizációról (iskolai és tanítói)	178, 326

- 788

A r e n d e l e t		Oldal- szám
1935. évi hivatalos száma	t á r g y a	
4690, 5417	ÁBC-és könyv (Czina Sándor-féle) kiadásáról és használatáról --- --- --- ---	295, 310, 325, 345, 346
5747	Állami adóhátralékok befizetéséről --- ---	245
961	Állami iskolalátogatási jegyzőkönyveknek az esperesi hivatalokhoz való beküldéséről	83
1110, 2937, 5065, 6532, 6806	Államsegélyt (lelkészi, 1932 decemberi) globáladó kiegyenlítésének igazolása nélkül nem fizetik ki --- --- --- ---	11, 107, 189, 310, 423, 447
3808	Beiskolázatlanságról (elemi isk. gyerm.-nél)	257
916	Berei rendes lelkészi állásra pályázat ---	71
2232	Berettyószéplaki rendes lelkészi állásra pályázat --- --- --- ---	167
4690, 5417	„Betükert ABC“ (ref. elemi iskolák számára) c. tankönyv kiadásáról --- --- --- ---	310, 325, 345, 346
6787	Carnetek (vasuti kedv.) szerzéséről --- ---	421
2676	Casa Școalelor kiadásában megjelent térképekről --- --- --- ---	178
2759	Comitet Școlar (iskolaszék)-ről --- --- --- ---	310
4690, 5417	Czina Sándor-féle „Betükert ABC“ (ref. el. isk. részére) tankönyv kiadásáról és használatáról --- --- --- ---	295, 310, 325, 345, 346
2590	Családszövetségbe való belépési ajánlásról	387
961	Dékáni látogatásokról --- --- --- ---	83
3811	Dialektikai, pedagógia, metódikai előadások pontos látogatásáról --- --- --- ---	258

A r e n d e l e t		Oldal- szám
1933. évi hivatalos száma	t á r g y a	
5934	Egészségügyi („Magyar Népegészségügyi Szemle“ c.) folyóirat ajánlásáról ---	397
1568	Egyesületekről (ref. felekezeti) tábláskimutatásról ---	119
6787	Egyéni kérésekről Tőkés esperes „Tájékoztató“-ja ---	447
6787	Egyházi ügyekről Tőkés esp. „Tájékoztató“-ja	447
4207	Egyházkerületi jegyzőkönyvek kiküldéséről	270
3818	Egyházkerületi segélyek leszállításáról ---	259
4336	Elemi és középiskolai anyakönyvek legpontosabb vezetéséről ---	282
4690, 5417	Elemi iskolai ref. (Czina Sándor féle „Betükert ABC“) tankönyv kiadásáról és kötelező használatáról ---	295, 310, 325, 345, 346
4687	Elemi iskolai nyomtatványok (kétnyelvű) kötelező használatáról ---	297, 313, 329
4339	Elemi IV. osztályt végzett növendékeknek középisk. I. osztályba való beiratkozáshoz szükséges „Adeverinja“-ról ---	298
5302	Elemi iskolába beirtak kimutatása beküldéséről ---	346
6013	Elemi iskolák tanításáról ---	398
3175	Elemi iskolákban a tanítás befejezéséről ---	202
2728	Ellenőrző tanfelügyelőnek (subrevizor de control) Târzii József aradmegyébe való delegálásáról ---	178
2437	Elemi iskolák áll. vizsgáiról (nyilvánossági jog nélküliek) ---	178
961	Ésperesekhez dékáni látogatásokról jel. ---	83
3306	Énekvezéri és lelkészi stóla megállapításáról ---	219
2437	Évvégi vizsgálatokról ---	178

A r e n d e l e t		Oldal- szám
1933. évi hivatalos száma	t á r g y a	
—	Felügyelő (inspector școlar) iskolai, Bihar- megyében dr Caba Ágoston	119
—	Felügyelő-segéd, (subrevizor de control) biharmegyei ellenőrző: Muntean Con- stantin	119
4689	Füzetek (szépirási) kötelező használatáról	296
1110, 2937, 5065, 6532, 6806	Globaladó nyugtákról	11, 107, 189, 311, 423, 447
5416	„Globus“ kiadásában megjelent kétnyelvű Románia térképe használatának elliltá- sáról	346
2590	Gyermekujszágok („Uj Cimbora“) ajánlása	387
1762	Gyűjtési engedélyek kiadásának felfüggesz- téséről	143
4689	Használt tankönyvek jegyzékének kifüg- gesztéséről	297
5911	Hálaadó istentisztelet tartásáról	371
3801	Helyettes tanítók fizetéséről	257
424	Hírfoktatói minőségben működő tanítók ok- leveléről	35
4689	Hittankönyvek (elemi iskolai) kötelező hasz- nálatáról	297, 311, 325, 327
5313	Hittankönyvek (középiskolai) kötelező hasz- nálatáról	346
6780	Hivatalos levelezéseknél a helységek nevei- nek csak románul való megjelöléséről	447
6202	Hivatalos ügyekben (iskolai) tett felterjesz- tések eljuttatásáról	399
3814	Husvét másodnapi (szalmári főgimn.) per- selypénzekről	131, 258, 269

A r e n d e l e t		Oldal- szám
1933. évi hivatalos száma	t á r g y a	
5021	Illetékegyenérték mentességéről	310
5344	Iskola berendezéséről, látogatásáról, auto- rizációjáról	326
5302	Iskolai (elemi) kimutatások beküldéséről ...	346
4687, 4689, 4690	Iskolai (elemi) tankönyvek, segédkönyvek, szépirási füzetek és kétnyelvű nyomtat- ványok kötelező és ajánló használatáról	295, 297, 310, 311, 329, 387
5650	Iskolai épületek és tantermek használatáról	435
3593	Iskolai statisztikai adatok beküldéséről ...	230
6202	Iskolai ügyekben tett hivatalos felterjeszté- sek eljuttatásáról	399
6787	Iskolai ügyekben Tőkés esperes „Tájékoz- tató”-ja	447
3812	Iskolai 14 százalékos községi kvótáról ...	258
3808	Iskolakerülésről	257
3175	Iskolákban (elemi) tanítás befejezéséről ...	202
1889	Iskolák helyiségeinek igénybevételéről ...	143
6013	Iskolák (elemi) tanításáról	398
961	Iskolaszéki elnökségekhez dékáni látoga- tásokról	83
2759	Iskolaszéki pecsét-bélyegzőkről	310
2759	Iskolaszékekről (comitet școlar)	310
3133, 3305	Istentiszteleti rendtartásról	218
5911	Istentisztelet tartásáról	371
2437	Iskolák (nyilv. jog nélküli) áll. vizsgáiról ...	178
2483	Jutalomkönyvekről	178
4207	Legyzőkönyvek kiküldéséről	270
379, 2987,	Karácsony másodnapi, (szamári főgimn-i) perselypénzek gyűjtéséről	35, 258, 269
3814	Képesítő (tanítói) vizsgálatról	59
4687	Kétnyelvű elemi iskolai nyomtatványok hasz- nálatáról	297, 310, 313, 329
5911	Király (II. Károly) születése napján tartandó hálaadó istentisztelet tartásáról	371

A r e n d e l e t		Oldal- szám
1933. évi hivatalos száma	t á r g y a	
4688, 4690	Kis magyar nyelvgyakorló elemi iskolai tan- könyvek használata ajánlásáról --- ---	297, 313, 327
2883	Kolozsvári tanfelügyelőség muzeuma ré- szére kulturális emlékek gyűjtésének leendő megengedéséről --- --- --- --- ---	203
1762	Könyöradomány gyűjtési engedélyek fel- függasztéséről --- --- --- --- ---	145
4336	Közép- és elemi iskolai anyakönyvek leg pontosabb vezetéséről --- --- --- ---	282
4339	Középiskola I. osztályába való beiratkozás- hoz szükséges „Adeverința“-ról --- ---	298
5313	Középiskolai vallástani kézikönyvek köte- lező használatáról --- --- --- --- ---	346
5938	Középiskolába (nem ref.) járó növendékek kimutatásának beküldéséről --- --- --- ---	387
424	Közokt. Min. 98,530—1932. sz. rendeleté- ről (tanítói okl. érvényéről) --- --- --- ---	35
3812	Községi 14 százalékos iskolai segély-kvó táról --- --- --- --- ---	258
2434, 2674	Látványossági (nyilvános) adók életbelépte- téséről és kivételéről --- --- --- --- ---	167, 190
1110, 2937, 5065, 5632, 6806	Lelkészi államsegélyhez szükséges globál- adó nyugtákról --- --- --- --- ---	11, 107, 188, 311
916	Lelkészi állásra (Berea) pályázat --- ---	71
6515	” ” (Mărgrita) ” --- --- --- ---	435
4317, 5682	” ” (Mistotfalău) pályázat --- ---	282, 359
3306	Lelkészi és énekvezéri stóláról --- --- --- ---	219
5021	Lelkészi földek illetékegyenérték mentes- ségéről --- --- --- --- ---	310
6202	Lelkészek, tanítók hivatalos ügyeinek eljut- tatásáról --- --- --- --- ---	399
6780	Levelezéseknél (hivatalos) a helységnevek csak románul való jelzéséről --- --- ---	447

A r e n d e l e t		Oldal- szám
1933. évi hivatalos száma	t á r g y a	
6787	Magánlevelekről Tőkés esperes „Tájékoztató“-ja	447
6202	Magánlevélben kért (hivatalos ügyben) felvilágosításról	399
5934	„Magyar Népegészségügyi Szemle“ c. folyóirat ajánlásáról	397
4688, 4690	Magyar nyelvkönyvek (elemi) használati ajánlásáról	297, 310, 311, 327, 328
3248	Magyarországi ref. egyetemes konventi elnökségnek Szoboszlai Irén budapesti hittanhallgatónő ered. leckekönyvének érvénytelenné való nyilvánításáról	289
6515	Märghitai lelkészi állásra pályázat	435
3811	Melódikai, dialektikai, pedagógiai előadások pontos látogatásáról	258
4689	Mértani segédkönyv használati ajánlásáról	297, 311, 328
2483	Minerva (Cluj)-féle jutalomkönyvekről	178
4317, 5682	Mistofalăui lelkészi állásra pályázat	282, 359
2883	Muzeum (tanf. Cluj) részére kulturális emlékek gyűjtéséről	203
4688, 4690	Nagy Vilmos-féle (elemi isk.) kis magyar nyelvkönyvek használati ajánlásáról	297, 313, 327
5934	Népegészségügyi „Magyar Népegészségügyi Szemle“ c. folyóirat ajánlásáról	397
6311	Néplappá alakítása a „Református Jövő“ egyhker. ifj. lapnak	409
4687, 4690	Nyomtatványok (elemi iskolai kétnyelvű) kötelező használatáról	297, 310, 313
3872	Nyugdíjintézeti fenntartói járulékok (1932. évi) befizetéséről	245

A r e n d e l e t		Oldal- szám
1933. évi hivatalos száma	t á r g y a	
916	Pályázat a bereai lelkészi állásra --- ---	71
2232	„ „ suplacul de barc. lelkészi állásra	167
6515	„ „ mărghitai „ „	435
4317, 5682	„ „ mistoffalăui „ „	282, 359
3811	Pedagógiai, dialektikai, metódikai előadások pontos látogatásáról --- --- ---	258
379, 2987,	Perselypénz gyűjtése (satumarei főgimn. részére) ünnep másodnapján --- --- ---	35, 131,
3814		258, 269
2759	Presbitérium iskolaszéki teendők ellátásáról	310
4690	Ref. elemi iskolák részére írt Czina Sándor-féle „Betükert ABC“ és tankönyv kiadásáról és kötelező használatáról ---	295, 325,
5417		345, 346
1568	Ref. felekezeti egyesületekről --- --- ---	119
6311	„Református Jövő“ egyhker. ifj. lapnak néplappá való alakításáról --- --- ---	409
5938	Ref. növendékek (más iskolába járó) kimutatásáról --- --- ---	387
5416	Románia térképek („Globus“ kiadásában megjelent kétnyelvű) használatának ellátásáról --- --- ---	346
6043	Román vizsgára jelentkezett tanítók átmeneteléről --- --- ---	398
—	Segédfelügyelő (subrevizor de control) biharmegyei ellenőrző: Muntean Constantin --- --- ---	119
4689	Segédkönyvek (mérten, számtan) használati ajánlásáról --- --- ---	297, 311,
3818		328
3593	Segélyek (egyhker.-i tanulmányi) folyósításáról --- --- ---	259
3306	Statisztikai (iskolai) adatok betérjesztéséről	230
2728	Stóla (lelkészi és énekvezéri) megállapítása	219
	Subrevizor de control (ellenőrző tanfelügy.) Aradmegyébe delegálásáról --- --- ---	178

A r e n d e l e t		
1933. évi hivatalos száma	t á r g y a	Oldal- szám
379, 2987, 3814	Szatmári ref. főgimnázium szegény tanulói- nak segélyezéséről és perselypénz gyűj- téséről	35, 131, 258, 269 297, 311,
4689	Számtani segédkönyv használati ajánlása ...	328
3248	Szoboszlai Irén budapesti ref. hittanhall- gatónő ered. leckekönyvének érvényte- lenné nyilvánításáról	219
4689	Szépírási füzet kötelező használatáról ...	297, 311, 328
3801	Szünidőre szóló tanítói (helyettes) fizetésről	257
—	Tanfelügyelő (inspector școlar) dr Caba Ágoston	119
—	Tanfelügyelő-segéd (subrevizor de control) biharmegyei ellenőrző: Munteanu Cons- tantin	119
2883	Tanfelügyelőség (Cluj) muzeuma számára kulturális emlékek gyűjtéséről	205
3175	Tanítás befejezéséről (elemi isk.)	202
6013	Tanításról (elemi iskolai)	398
6295	Tanítói act de angajamentek 1.4 százalék- kal való illetékezéséről	411
424	Tanítói oklevelekről	35
3811	Tanítói továbbképző kurzusok szervezésé- nek meg nem engedéséről	258
—	Tanítók képesítői vizsgálatairól	59
3801	Tanítók (helyettes) szünidői fizetéséről ...	257
5344	Tanítók működési engedélyeiről	325—327
6202	Tanítók hivatalos ügyeinek eljuttatásáról ...	399
6043	Tanítók román vizsgai átmeneteléről	398
2718	Târziu Iózséf aradmegyei ellenőrzővé (sub- revizor de control) történt delegálásáról	178
4689	Tankönyvek kiadásáról és kötelező hasz- nálatáról	295, 311, 325, 327
4690		
3818	Tanulmányi segélyek folyósításáról	259
2676	Térképek (isk.) állapotáról	177

A r e n d e l e t		Oldal- szám
1933. évi hivatalos száma	t á r g y a	
5344, 6056	Térképek (isk.) használatáról --- --- ---	327, 387
5416	Térképek (Románia, „Globus“ kiadásában megjelent kélnyelvű) el'iltásáról --- ---	346
6787	Tőkés esperes „Tájékoztató“-ja --- --- ---	447
2390	„Uj Cimborá“ gyermekujság ajánlásáról ---	387
379, 2987, 3814	Ünnep másodnapi perselypénzek gyűjtéséről (szatmári főgimnáziumnak) --- ---	35, 258, 269
4689	Vallásiani kézikönyvek kötelező használá- táról --- --- --- --- --- ---	295, 311, 325, 327, 346
5938	Vegyes középiskolába járó ref. növendékek kimutatásának beküldéséről --- --- ---	387
—	Vizsgálatról (tanítói képesítő) --- --- ---	59
2437	Vizsgákról (el. isk. évvégi) --- --- ---	178
6043	Vizsgákra (román) jelentkezett tanítók át- meneteléről --- --- --- --- --- ---	398
6787	Vasuti 50 százalékos kedvezményes igazol- ványok szerzéséről Tőkés esperes „Tájé- koztató“-ja --- --- --- --- --- ---	447